

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర వార పత్రిక

4 అణాలు
19-11-52

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

మాక్స్ గోర్క్ శిల్పప్రతిమ.

—శిల్పి పిరా ముఖీశా (టూన్ వార్తా సంస్థ)

విషయసూచిక క్రమబద్ధ

ముఖచిత్రం :— “గ్రేటెస్ట్ హి”	
చిత్రంలో పాఠమాంట్ వారి	
తార బెటీ హట్టన్.	
కాలక్షేపం—	8
శిరంగనీతులు—	6
చిత్రకళా ప్రదర్శనం సమీక్ష—	10
అతికని బతుకులు—	18
ముసలమ్మ పుత్తరం—	20
రెండు మహానగరాలు—	22
విజ్ఞానవిధులు—	24
“ప్రకృతి : పాప”—	27

విచిత్రవ్యక్తి—	28
తెల్లవారుజాము పాఠాలు—	38
జంతుకోటిలో మానవలక్షణాలు	41
సీనిమా	44
ప్రశ్నలు-సమాధానాలు—	52

గమనిక.

ఆంధ్ర పత్రిక సచిత్ర వార పత్రిక పిల్లల దసరా సంచికలో “బాపుడీ” అను శీర్షికతో ఆర్. రేచల్ అనువారు పంపిన కొన్ని

పద్యములు ‘ప్రకటింప’ బడినవి. ఈ పద్యములు రేచల్ వ్రాసినవి కావనీ, శ్రీ వట్టికూటి గోపాల రావుగారు ప్రకటించిన “ఆవేదన” అను ఖండకావ్య సంపుటి నుండి తస్కరించ బడినవనీ మాకు తెలియవచ్చినది. ఈ గ్రంథ చూర్యమును మాతోపాటు పాఠకులు కూడ గర్హిస్తారని మా విశ్వాసం.

—సంపాదకులు

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర వారపత్రిక.

సంక్రాంతికి ప్రత్యేక సంచిక, కథలపోటీ

రాబోయే సంక్రాంతికి (14-1-1953) ఆంధ్రపత్రిక సచిత్రవారపత్రిక ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతుంది. ఈ సంచికలో ప్రత్యేక కార్తవ్యంగా కథలపోటీని ఏర్పాటు చేయదలచాము. గ్రామీణ వాతావరణం, గ్రామీణ జీవితం, గ్రామీణసమస్యలు ఆధారం చేసుకుని, మా పాఠ పత్రికలో ఆరుపేజీలకు మించకుండా, స్వతంత్రంగా రచించబడిన కథానికలను పోటీకి స్వీకరిస్తాము. మొదటి బహుమతి కథకు 75 రూపాయ, రెండవ

బహుమతి కథకు 50 రూపాయ ఇవ్వబడుతుంది. పోటీలో యావన్మంది రచయితలు పాల్గొనవచ్చును.

పోటీ కథానికలు డిసెంబరు 1 వ తేదీలోగా మా కార్యాలయానికి చేరాలి.

సంక్రాంతి సంచికకు ఇతర కథానికలు, గేయాలు, పద్యాలు, ఛాయాచిత్రాలు, లిఖితచిత్రాలు సంపగరేవారు కూడా డిసెంబరు 1 వ తేదీలోగా సంపగరని ఆశిస్తున్నాము. ముఖ్యంగా ఛాయాచిత్రాలు, లిఖితచిత్రాలు గ్రామీణ వాతావరణం,

సంక్రాంతిపండుగ దృశ్యాలు చూపించేవైతే మరీ సంతోషం.

పోటీకి సంపే కథానికలను “సంక్రాంతి సంచిక కథానికల పోటీకి” అనీ, సంక్రాంతి సంచికకు సంపే ఇతర రచనలను లిఖిత చిత్రాలను “సంక్రాంతి సంచికకు” అనీ స్పష్టంగా వ్రాయాలి.

సంక్రాంతి సంచికను సాధ్యమైనంత ఆకర్షకంగా వెలువరించాలని మా ప్రయత్నం. పాఠకులు, రచయితలు, అభిమానులు మాయీ ప్రయత్నానికి సర్వవిధాలా సహకరిస్తారని ఆశిస్తున్నాము.

కాలక్షేపం

“చెలువ రత్న ఘటంబునం దతడు
సుక్రిఖండ ఖండంబులన్
విలసిల్లాకము వండె;- నారుగల
కర్ణిన్ సప్త పద్మావళుల్
నిలిపెన్;- జలైదు దూదికై పుడమి
దున్నెన్ లైడి నాగళ్ళు, ని
మ్ముల;- గర్భక్షితి ముట్టి యెవ్వడు
దపంబుల్ నేయ దప్రాజ్ఞతన్.”

కర్మభూమి యొనటువంటి యీ పవిత్ర
(భారత) భూమియందు జన్మించియు
అప్రాజ్ఞుడై తపస్సు చేయనటువంటి
వాడున్నా-మంచిగంధపు చెక్కల ముక్క
లతో రత్న ఖచితమైన పాత్రలో తెలక
పిండిని (విలసిల్లాకము) వండినటువంటి
వాడున్నా - ఆరుగలకొరకై అనగా ఆళ్లు
(అనబడే చోళ్లవంటి ధాన్యం) పైరు
చేయుటకై ఏడాదుల ఆరటి (సప్తపర్వ) అన
బడు కర్పూరపు అరటిచెట్లను నరికి చుట్టూ
ఆవరణ (ఆవృతుల్) నిలుపువాడున్నా -
జలైదు దూదికొరకై బంగారు నాగళ్ళతో
భూమిని దున్నినవాడును; - ఒక్కటే -

కర్మభూమి అంటే భారతదేశమే అని
ఒక విధమైన జగత్సృష్టి విర్పడింది. ఇతర
దేశాలలో మాత్రము అక్కడి ప్రజలకు ఏ
విధమైన కర్మకాండలూ లేకుండా
ఉన్నారా? మనదేశంలో, మన హిందూ
సంఘంలో మాత్రమే కర్మకాండ అనేది
వలసినదా? అని ప్రశ్నించవచ్చు. ఇతర
దేశాలలోనూ, యితర జాతులవారిలోనూ,
కర్మకాండలు అనేవి వారివారి మత సిద్ధాం
తాల ప్రకారంగా విర్పడిఉన్నాయి. ఆ
కర్మకాండలను యధాశక్తిగా వారు
కూడా వారివారికిగల దీక్షాసక్తిని అనుస
రించి ఆచరిస్తూనే ఉన్నారు.

కాని, ఆ దేశాలలో ప్రత్యేక వ్యవహార
ప్రపంచంలో దేహసంరక్షణ అనేదిన్నీ
దేహపోషణ అనేదిన్నీ, నిత్యకృత్యకృత్యా
ద్యవస్థగా ప్రకృతి సిద్ధంగా విర్పడింది. అవి
అమితమైన చరిత్రకాలు. చరిత్రామణులకు
అందరి యిళ్ళల్లో నెగ
ళ్లుఉండాలి. కట్టెలు
గాని నేలబొగ్గుగాని
అందరికొరకైకాలుకూ

ఉండాలి. ఈ ఖర్చు వారికి తప్పదు.
ఇంగ్లండు లో శిరకాలం ప్రతే
శిస్తే, చలితో దేశంతంతా గజగజలాడిపో
తుంది. రాత్రికు మరిసిన మంచు ముక్క
లతో వీధులన్నీ హిమాలయపథము లవు
తాయి. ఆ గడ్డకజ్జిన మంచుపారలను వీధు
లలో త్రవ్వి పారవేయడానికి ప్రత్యే
కంగా కొందరు మనుష్యులు పనిచెయ్యాలి.
అటువంటి శిరకాలంలో ఇళ్ళల్లో నెగళ్లు
చేసికొనుటకు నేలబొగ్గు ఎక్కువగా ఖర్చు
అవుతుంది, సరిగ్గా అటువంటి యమ చలి
కాలంలోనే ఒక యేడు నేలబొగ్గు గనుల
పనివాళ్లు సమ్మెచేయరు. అందువల్ల ఇళ్ళ
లోని నెగళ్ళకు బొగ్గుసప్తయి తగ్గిపోయింది.
ఇక చూచుకోండి. ఆ సంవత్సరం ప్రజలు
పడిన అవస్థ ఇంతా అంతా కాదు. మన
దేశంలో ఎండ వేడిగాడ్పులకు చనిపోయే
జనంకంటే, అత్యధికజనం చలిదేశాలలో
చలిబాధవల్ల మరణిస్తారు. అదిన్నీ గాక,
వాళ్లు ఉన్నదుస్తులు ఎప్పుడూ విడువ
కుండా ఆపాదమస్తకం ధరించి ఉంటేనే
గాని ఆ చలికి ఆగలేరు. ఉన్న దుస్తులకు
అయ్యేఖర్చు చాలా ఎక్కువ. ఇంట్లో
కుటుంబంలోనివారందరికీ ఆబాలగోపాలం
ఉన్నదుస్తులు ఉండాలి. కాళ్ళకు
బూట్లులు మేకోళ్లు ఉండాలి. పొలంలో
పనిచేసే రైతుకూడా హాట్, నూట్, బూట్
లేనిదే పని చెయ్యలేడు.

ఆ నెగళ్ళ వల్లనూ, యీ నిండు
ముస్తామలవల్లనూ, చలిబాధ కొంతవరకే
తగ్గుతుంది. కాని, బయటికి రావాలంటే
భయంగానే ఉంటుంది. ఒక్క వేడి
ఎక్కిలేనే తప్ప ఏ పని చెయ్యడానికి,
హుమరుగా ఉండదు. ఈ హుమరుకోసం
నిషా పానీయం పుచ్చుకుంటేనే గాని
ఖరీదీగా పని చెయ్యలేదు. సారా లేనిదే
జీవితానికి సారస్యమే లేదు.

బ్రాండ్, వైస్, విస్కీ, రం, బీర్ మొద
లైనవి ఆయా తరగతులవారి తాహతుకొద్దీ

ఉండాలి. రాజా మొదలు రైతువరకూ,
గృహస్థుమొదలు సన్యాసివరకూ, వనిపాత
మొదలు ముసలి తాతవరకూ వీధో ఒక
యాపంలో “ఆల్కహాల్” (సారా)
చేరిన పదార్థం నేవించాలి. ఇంగ్లీషువారి
బౌషధాలు కూడా అనేకం “టింక్చర్లు”
యాపంలోనే అనగా సారా మిశ్రమమైన
అరఖలుగానే తయారు చేయబడినవై
యున్నవి.

ఈ ఉద్దీపన పానీయములకోసం జన
సామాన్యానికి ఖర్చు తప్పదు. మద్యానికి
తగిన ఆహార కడుపులో వడాల్సి.
పుష్టిగా ఆహారం భుజింపకపోతే, సారా
వంటి ద్రవ్యం శరీరసారమునే దహించి
వేస్తుంది. ఇంతేకాదు. ఈ నిషాద్రవ్యముల
కలవాటు వడినవారికి డాన్సులు మొదలైన
స్త్రీపురుష రాసక్రీడలు ఉండాలి. ఒకని
భార్యను ఇంకొకడు ఆరింగనం చేసికొని
ఆమె భర్త ఎదుటనే డాన్సు చేయవచ్చు.
ఇది సంఘమర్యాద కూడాను. పరస్త్రీలను,
ఆరింగనం చేసికొని, ముద్దు పెట్టుకొని, రైలు
ఎక్కెటప్పడు వీడ్కోలు సన్యాసం
వారిలో చేస్తారు. అది వారికి మర్యాద.
పరస్త్రీల పరస్పర అంగాంగీ సంస్ప
ర్శలతో రాసక్రీడలు సామదాయకంగా
వారు చేస్తారు.

అవి వారి సంఘ మర్యాదలగా, వారి
సంస్కార సంప్రదాయంగా విర్పడ్డాయి.
అవి లేకపోతే వారికి జీవితం కళారహి
తంగా ఉంటుంది. వారికి ఇట్టి వాహాట
ఘనజఘనముల సహారంగానూదులు లేకపోతే
లంఘనములు చేసినట్లే ఉంటుంది వారి
సాంఘిక సాంసారిక జీవితంలో.

ఈ విధంగా ఆ చలిదేశాలలో వారి
జీవితప్రవృత్తి యెట్లా మారిందో తరచి
చూచినకొలది అది వాళ్ళ “కర్మ” అని
చెప్పిముగించక తప్పదు. వాళ్ళ గతి
వాళ్ళదే అని, వాళ్ళ ప్రస్తావనకీ, స్వస్తి
చెప్పి, “పుండరీకాక్ష! పుండరీకాక్ష!
పుండరీకాక్ష!” అని
మూడుసార్లు స్మరించి,
వాళ్ళ స్మరణ యిక
ముగించవలసిందే.

దొని వాడున రాళ్ళ

కాలక్రేపం

చరిత్రకాలలో వివిధజాతుల ఘటవృక్షములు గాని పంటపెరులు గాని, సుగంధద్రవ్యాలుగాని వనోపయోగముగాని, ఉష్ణదేశాలలో ఉత్పత్తి అయినట్లుగా వృద్ధియొనముద్దిగా పెరిగి పెంపొందవు. అటువంటి కరిస్మిటిలో ఆ ప్రజల జీవిత సౌఖ్యానికి కావలసిన అనేక వస్తుసామగ్రిల కొరకై వేడి దేశాలకు రావాలి. అందువల్ల వారికి సామ్రాజ్యాలు కావాలి. ఈ స్థు యిండియా కంపెనీల వంటి కంపెనీ లేర్పడి యితర దేశాలకు కల్పిస్తావారంటే సరకులు తెచ్చుకోవాలి. లేదా కృత్రిమ సాధన విధానాలమూలంగా విశ్వామిత్రస్పృష్టి చేయాలి. నీలీమందు పండించకుండా నీలీమందు తయారుచేయవచ్చు. మూలికలు లేకపోతే మాయమందులు తయారుచేయాలి. కృత్రిమ వస్తూత్పత్తి ఎందుకంటే సహజోత్పత్తి లేదుగనుక. కృత్రిమ రబ్బరు, కృత్రిమ నెంట్లు సువాసనలు, కృత్రిమ ఆహారాలు, ఈ విధమైన కృత్రిమ ఆహార విహారాలతో జీవితమే కృత్రిమ జీవితం అవుతోంది. ఇదంతా ఎందుచేత? కఠికోటి దరిద్రానికి అనంత కోటి ఉపాయాలు. కనుక నీరి చిత్త ప్రవృత్తికి కూడా కృత్రిమ కుతంత్ర స్వభావం ఏర్పడుతోంది. నల్లవాళ్లను ఆఫ్రికా ఖండంలోనుంచి వెళ్ళగొట్టి తమ ఆక్రమించుకొని అక్కడి వస్తుసంపదన అంతా తామే అనుభవించాలని తెల్లవాళ్ల సంకల్పం. తమకు ఎదురు తిరిగి చూటాడినందుకు క న్యా రాజ్యంలోని వాళ్ళను

కొరడాలతో కొడుస్తారు. ఆస్ట్రేలియాలోని ఆదిమనివాసులను తెల్లవాళ్ళు వేటాడినారు కొంతకాలం. అమెరికాలోని రెడ్ యిండియన్ జాతివారిని తెల్లవాళ్ళు యీ రోజువరకూ నిరసించి హింసిస్తూనే ఉన్నారు. ఇంతకూ చెప్పవచ్చిందేమిటంటే,

దేశమంటే మట్టి కాదోయ్
దేశమంటే మనుషులాయ్

అనే మాట గురజాడఅప్పారాయ కవి చాలా స్థూలంగా చెప్పినట్లువంటిది. కాని, దేశము యొక్క ప్రకృతి ఎటువంటిదో ఆ దేశములో ఆ గడ్డమీద పుట్టినట్లువంటి పెరిగినట్లువంటి మనుష్యుల తత్వం కూడా, ఆ దేశ స్వభావాన్ని బట్టి, ఆధ్యాత్మిక స్వభావాన్ని బట్టి, ఆ ధూమారమును బట్టి ఒక మూసలో పోసి నట్లుగా ఆకార గుణవికారము పొంది పక్క మూతూ ఉంటుంది. తెల్లవాళ్ళు ఆ విధంగా ఉండడం ఆ సీమ దేశాల ప్రభావం. ఆ నేల అటువంటిది—ఆ మన్ను అటువంటిది. ఆ మన్ను ను బట్టియే మనుష్యులు ఉంటారు. కాబట్టి దేశమంటే ప్రధాన వస్తువు ఆ దేశపు మన్ను - ఆ దేశపు నైసర్గిక ప్రకృతి.

దేశమంటే మన్నునుమ్మ
దేశమంటే మనిషి కాదోయ్

అని అవ్యయించడం కూడా అవసరం. ఎందుచేతనంటే, దేశంయొక్క స్వభావ సిద్ధమైన ప్రకృతి ఎక్కువ స్థిరస్థాయిగా ఉంటుంది. దేశంలో ఉండే మనుష్యులు అనేక తరాలవారు వస్తూఉంటారు పోతూ ఉంటారు. అనేక అన్యజాతీయ సంకర్మ దోహదకు పాలవుతూ ఉంటారు. దేశం అంటే స్థిరమైన మూలకదార్శమగు భూమి.

Rule Britannia rule!
Britannia rules the waves!

“రూల్ బ్రిటనియా రూల్!
బ్రిటనియా - రూల్స్ - ది - వేవ్స్”
అని బ్రిటిష్ వారు జాతీయసమరగీతం పాడుకున్నారు.

పాలించు! పాలించు! మా ఆంగ్ల దేశమా!

“అలలనే కానించు - నాంగ్లరాజ్యం!
అని వారి జాతీయమరసగీతానికి మకుటం. వారు సముద్రాలు పాలించుకొనుచు సముద్రాధిపత్యం సంపాదించుకొని, సామ్రాజ్యానికి అన్యదేశాలపాలు కావలసి వచ్చింది. వారు నేల విడిచి నీటిమీద సామ్రాజ్యం

చేశారు. నిన్న మొన్నటివరకు యుద్ధ నాకా దళంలో వారిదే అగ్రస్థానం. కాని అది నేడు వారిది కాదు. అమెరికావారిది అగ్రస్థానం. వారి స్వదేశాన్ని వారి గీతంలో కీర్తించుకోకుండా వారి జాతీయవైభవం అంతా సాగరంపాలు చేశారు.

భారతదేశాన్ని “సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం” అని కీర్తించాము. సస్యశ్యామలమైనది. చల్లని, తియ్యని జలప్రవాహాలు, బహువిధ ఘటవృక్షములు కలది. ఇటువంటి దేశం విడిచిపెట్టి దీనికంటే మరొక దేశం బాగున్న దనేవాడు అవివేకి-అజ్ఞాని - అప్రయోజకుడు అవుతాడు.

ఇటువంటి దేశంలో మోకాళ్ళు దాటని అంగవస్త్రంతో చూయిగా కాలక్షేపం చేయవచ్చు. చక్కని వెన్నెలలో చలగాలికి నిద్రపోవచ్చు. అందుకనే గాంధీ మహాత్ముడు “Glorious Climate of India” భారతదేశపు ఋతుగతి మహద్భూతిమైనది” అని వ్రాశాడు. ఇటువంటి దేశంలో నిరాడంబరంగా కొలాయిగుడ్డ కట్టుకొని ఏ కొరత లేకుండా జీవించవచ్చునని మహాత్ముడు ప్రబోధం చేశాడు. కీ|| కే|| బసవరాజు అప్పారావు గారు మహాత్ముని కీర్తించినట్లుగా

“కొలాయిగట్టితే నేమి?
కోమటై పుట్టితే నేమి?”

ఈ కోమటి యింగీ ఘవారి ఈస్టుయిండియా కంపెనీతాలూకు వరకుని బాపతువాడు కాదు. వాణిజ్యానికి సామ్రాజ్యాలు కావాలనే కాంక్ష యీ దేశపు కోమటికి ఉండదు. ఈ దేశపు త్రితీయుడు కోమటికి వెనుక చాంగుగా ఉండి, వరకపు కంపెనీల వ్యాపారాలను త్రితీయుడు తన కత్తులు కళారలతో సాగించవలెనని కాసిం చడు. ప్రజలను యుద్ధాలకు పురికొల్పి త్రితీయుని కత్తికంటే మన మహాత్ముల యొక్క ఆత్మశక్తి అనేక రెట్లు అనోఘమైనది.

“చేరి భిక్షాన్న మరగించెదము మేము
కట్టెదము దిక్కులనియెడి-కలితకాటి
బవ్వలించెద మిలయను పాన్పుమీద
నేమి కార్యము మాకు నరేంద్రులందు.”

తా|| భిక్షాన్నము భుజింతుము. దిగంబరులమై యుందుము. నేలపై కయనింతుము. రాజులతో మా కేమిపని?

ధరణి వికాలతల్ప; మువధానము
బాచావు; నింగి చందువా;

32 సంవత్సరముల అనుభవముగల
రెడ్డి అండ్ కో., వారి
(రిజిస్టర్డ్)
కుష్టు, బాల్లి, సుఖ రోగిండ్రి
ఉకిత్సలకు నేడే సంప్రతించండి.
నకలుమందులు చూసి మోస పోకుడు
అన్ని భాషలలో కేట్లాగు ఉచితము.
హైదరాబాద్: **రెడ్డి అండ్ కో.,**
గోపాలపురం.
(చూపు గోదావరి)
బ్రాంజిలు - నెల్లూరు, బెజవాడ, రాజమండ్రి
నకింద్రాబాద్, పోచిపాట్నం, బరహంపురం
మొదలగు పట్టణములలో.

గురుకులు గంధవాహనులు;
 శోభనదీపము చందురుండుగా;
 విరతి వధూమణింగలసి
 వేడుకమీర సుఖించి, కాంతుడై,
 నిరుపమలీల యోగి శయ
 నించు, మహిపతిషాళి కైవడిన్.

తా|| భూమియే రమ్యమైన పాన్పు; తల
 క్రింద పెట్టుకొన్న చెయ్యియే తలగడ;
 ఆకాశమే చక్కని చాందని; చల్లని
 గాలియే పంకావంటిది; ప్రకాశించుచున్న
 చంద్రుడే శోభనదీపము; ముక్తికాంతి
 గలసి వేడుకతో సుఖిస్తూ ఉండేటటువంటి
 యోగి మహారాజువలె యోగనిద్రలో తన
 యుడై యుండును”.

ఇటువంటి యోగిపుంగవులకే అగ్రస్థాన
 మిచ్చింది భారతదేశం. “భారతదేశం కర్మ
 భూమి” అంటే ఆ మాటయొక్క నిశ్చితార్థం
 పశ్చిమరాష్ట్రాల కళ్ళనలకు తెలియదు.
 “కర్మ” అంటే “పని” - అమెరికాలో
 కర్మాగారములు అపారంగా ఉన్నాయి.
 కనుక అవిధంగా అన్వయిస్తే అసలు
 కర్మభూమి అమెరికా అవుతుంది. కార్మికు
 లకే అగ్రస్థానం రష్యాలో యివ్వబడింది.
 కనుక కార్మికులకే అక్కడి ప్రభుత్వాధి
 కారం సంక్రమించింది. కార్మికలోకానికి
 పట్టాభిషేకం చేసిన రష్యాకంటే మించిన
 కర్మభూమి లేదని రష్యనులు అన్వయించ
 వచ్చు. కాని, భారతదేశంలో “కర్మ
 యోగి” అనే మాటకు ఉన్న అర్థం అది
 కాదు. పాశ్చాత్య అన్వయానికి పూర్తిగా
 విరుద్ధమైనది. ఇక్కడి కర్మయోగులు
 తాము చేసేటటువంటి కర్మమాలంగా
 కర్మపాశ విముక్తిని పొందగోరుచున్నారు.

“మహా పాశములవాసి
 హింతురు కర్మ బీజమున్.”

కర్మను నిర్మూలించేటటువంటి కర్మ యీ
 దేశంలోని కర్మిష్టులు చేస్తారు.
 మను చరిత్రలోని ప్రవరుడు “ధర్మకర్మ
 దీక్షా పరతంత్రుడు” అని వర్ణింపబడినాడు.
 వరూధిని అనే ఒక గంధర్వ స్త్రీ యింటికి
 వారి తెలియక వెళ్ళాడు. ఆమె నివాసంగా
 ఉండేటటువంటి తోట, యిల్లు వగైరా
 మాస్తే, అమెరికాలోని దేశేంద్రభవన
 భోగములతో తుల్యమగు తూ ఉంది.

“బహు రత్న దుర్గతిమేదు రోదర
 దరీ భాగంబులన్ బొల్పు ని
 మృహి కాహార్యమునన్ జరింతు
 మెపుడున్ (చేమన్; సభావాసినీ
 లహరీ శీతల గంధవాహ
 పరిభేల నృంజరీ పారభ
 గ్రహ నేందిందిరతుందిలంబు రివి
 మత్కంఠార నంఠావముల్.”

తా|| అనేక రత్నముల కాంతితో శోభిం
 చుచున్న వర్ష త చరియలుగల యీ
 మంచుకొండ ప్రాంతంలో మేము విలా
 సంగా విహరిస్తూ ఉంటాము. ఆకాశగంగ
 నుండి వీచేడి చల్లనిగాలిలో వెలివిరియ
 చున్న పువ్వు సువాసనలను గ్రహించిన
 తుమ్మెదల దండుతో దట్టముగా నిండినటు
 వంటి మా వనములు ఇవి.

అని వర్ణింపబడింది. అక్కడ ద్రాక్ష
 తీగలు పండ గుత్తులతో ఉన్నాయి.
 ఇక్కడ సకలసౌకర్య సౌఖ్యాల భాగ్య
 భోగ్యములు ఉన్నాయి. “నీవు కోరిన
 సౌఖ్యం” - కల విందు; భోగపరుడవై
 రమింపుము ననుగూడి యనుదినంబు”

అని వరూధిని ఆప్రవరునితో అన్నది. ఆ
 మాటకు ప్రవరుడు ఓంటిపాటున తడబడ
 తుండా, చలించని చిత్రంతో జవాబు
 చెప్పాడు.

“నా
 కరణుల్ దర్పలు నన్ను లన్ ప్రియములైన
 ట్లనన్యులగా; వొడవ
 తిరమే చెప్పకుమిట్టితుచ్చ సుఖముల్
 మాసాలవై తేనియల్”
 అని ప్రవరుడు నిరాకరించాడు.

పాశ్చాత్య ఆర్థిక వేత్తలు Standrad of
 Living (జీవితభోగ పరిమితి) వృద్ధి
 అవుతూఉండాలి అంటారు. ఇట్టి పాశ్చాత్య
 ఆర్థికతత్వంలోనుంచి “ఆత్మసంఖ్యాగేచ్ఛల్
 విసర్జింపుమా!” అనే ఆధ్యాత్మికతత్వంగాని,
 కర్మవిమోచన కొరకైన నిష్ఠాను కర్మ
 యోగంగాని ఎన్నటికీ ఉద్భవించదు. చాట్,
 నూట్, బూట్ ధారుల సీమలలో హాల్ వుడ్
 స్టార్లు అర్థదిగంబరులై అవతరిస్తే అవత
 రించవచ్చు. కాని, కర్మ నిర్మూలనార్థ
 మైన కర్మయోగులు అవతరించరు. భారత
 దేశ వైస్రాయిగా ఉండిన రీడింగు ప్రభు
 వుతో గాంధీమహాత్ముడు మాట్లాడుతూ,
 “ఆత్మబలముతో నా సత్యాగ్రహోద్య
 మాన్ని నడిపిస్తాను” అని చెప్పినప్పుడు,
 “ఆత్మబలం అంటే ఏమిటి?” అని ఆ
 రీడింగు ప్రభువు తనకది బోధపడక ప్రశ్నిం
 చాడు.

అది వారికి గ్రాహ్యం కాని తత్వం. ఒక
 వేళవారికి గ్రాహ్యమైనా జీర్ణం కాని
 రేహ్యం వంటిది. అంగ్లకవి క్లిఫ్టెన్ మహా
 శయుడు యీ విషయం చక్కగా ఒప్పు
 కొన్నాడు.

“East is East and West is West
 The twain shall never meet.”

“ప్రాచ్యదేశము ప్రాచ్యదేశమే
 పశ్చిమంబది పశ్చిమంబే

పూర్వ పశ్చిమ దేశములమన
 పొత్తు కలియదు పుడమిలో.”

అన్నాడు.

వారి కంటికి కన్పించేది భౌతికసౌఖ్యం;
 ఆర్థికసమస్య. వాటిని సమకూర్చేవారే, పరి
 ష్కరించేవారే వారికి కావాలి, కాని అంత
 కంటే అతీతమైన ఆధ్యాత్మిక పారమార్థిక
 సమస్య ఒకటి ఉన్నది దానితో భౌతిక
 ఆర్థికసమస్యలను సమన్వయంచేసి చక్కని
 రాజమార్గమూ, సామ్యమైన రాజకీయ
 మార్గమూ, మాపించేవాడు మనకు కావాలి.
 రెండు దృక్పథములూ భిన్నమైనవి.
 ఎమర్సన్ అనే పండితుడు యీ విషయమే
 ఒక్క మాటలో చెప్పాడు.

Two men looked through the
 One saw the mud [window
 And the other the stars

“ఇద్దరు మనుజులు కిటికీనుండా
 ఎదురుగాచూచిరి ఏకదీక్షగా -
 మట్టిని చూ- ను మానవు డొక్కడు
 తారల జాచెను వేరొక డవ్వడె.”

తా|| మన జ్ఞాన నేత్రములనే కిటికీనుండా
 యీ జగత్తును పరికించి మనమందరమూ
 చూస్తూనే ఉన్నాము. కొందరికి యీ నేల
 యీమన్ను యీ పంచభూతాత్మకమైన
 ప్రపంచానికి మించిన జీవా కన్పించదు.
 కాని మరొకనికి యీ భౌతిక జగత్తు కంటే,
 (9-వ పేజీ చూడండి)

మహా నందిలోని దేవాలయం వద్ద, తిరుచు
 కనిపించే దృశ్యాలలో ఇదొకటి. ఒక కొత్త
 నిర్మిత ఎక్కెరున్నది.
 - ఘోష్ ఆర్. యం. మంజులగారు

శ్రీరంగనీతు

"శ్రీరాగి"

జానకి ఉబుసుపోకకి వాకిట్లో గుమ్మం దగ్గర నిలబడి రోడ్డువెంబడి వచ్చి పోయే జనాన్ని పరిశీలిస్తున్నది. పదిగజాల దూరాన ఉన్న రామరావుని చూసి ఇంట్లోకి పోయి,

"అమ్మా, మామయ్య మన ఇంటికి వస్తున్నారే" అని తల్లితో చెప్పింది.

రామరావు జానకిమామ, గుమాడు నలభై రోజులుంటాయి.

ఇంట్లోకి వస్తున్న రామరావుని జానకి తల్లి సుందరమ్మచూసి "రండి, అన్నయ్యా" అని అహ్వనించి, కుర్చీ చూపించింది కూర్చోదానికి.

"అన్నయ్యా, ఇదేనా రాకటం ఊరి నుంచీ." అని అడిగింది సుందరమ్మ.

"అవునో, రాజమండ్రినుంచి, ఇప్పుడే వస్తున్నా. అంతా కులాసా?"

"అంతా కులాసే నన్నయ్యా. అక్కడ, బిడిన, పిల్లలు, క్షేమమేనా?"

"అవును!"

"ఇంకా ఏమిటి సంగతులు?" అన్నాడు రామరావు.

"సంగతు లేమన్నయి నీకు తెలీనని? ఇట్లా ఉన్నాం."

"జానకి బాగా ఎదిగిందే. దీని కిప్పు డెన్నో యేడ్చొచ్చిందంటావు?"

"మొన్ననే పదమూడో ఏడ్చొచ్చింది"

"అయితే పెళ్ళికు కొచ్చిందన్నమాటే. ఏమయినా సంబంధాలు చూస్తున్నారా?"

"అప్పుడే?"

"ఇంకా అప్పుడే నంట్లా కేమిటే సుందరం? మన కుటుంబం, మన సాంప్రదాయం చూసుకోనక్కర్లే? ఇంకా ఆసులే కేపు అది సమర్థాడి కూర్చుంటే మన కప్రతిష్టకదూ నలుగురిలో?"

"ఇప్పుడంతా సమర్థాడిన తర్వాతే చేస్తున్నారుగా పెళ్ళికు?"

"కొంపముంచి నీ కూతురికికూడా అలా చేద్దామనుకొంటున్నావా?"

"నేనునుకొలానికి కాదు. మాకుటుంబం పరిస్థితులు నీకు తెలీనీ దేముంది? మీ బావ గారి సంపాదన కూడు, గుడ్డకే సరిపోకపోతుంటే, పెండ్లం చేస్తారు?"

"అందుకని ఎదిగిన పిల్లని ఇంట్లో అట్టే పెట్టుకొంటారా?"

"మరేం చెయ్యమంటా వన్నయ్యా?"

"ఏదో దొరికిన సంబంధం చూసి, గంతకు తగ్గ బంతి అని ముడిపెట్టాలిగాని, చేతులు ముడుచుకు కూర్చుంటే ప్రయోజన మేముంది?"

"ఏదో మీ అందరి సహాయం వుంటే, పెండ్లి ఎంతలో కవుతుందిలే అన్నయ్యా"

"సరే, మా సహాయాని కేంలే. ఈ రోజుల్లో ఎవరి సంపాదన వాళ్ళకి సరిపోక వానా అ వ స్థ పడుతుంటే ఇంకోళ్ళకి సహాయం ఎలా చేస్తారు సుందరమ్మా? నీవు యింకా పూర్వకాలం మాటలు మాట్లాడు తున్నావు. చూడు, నాకు నెలకు నాలుగు వంద లొస్తోంది అన్నమాటే గాని, పదో తొలీక్కు మళ్ళీ నేను అప్పుకు బయలుదేరా ల్పిందే, రోజుకి రెండు కేరు పాలు, నెలకి నలభైఅయిదు రూపాయలు. కాఫీపాడుం ఇరవై రూపాయలు. ఇట్లా కే అన్ని ఖర్చులా. ఎంత పెట్టుకంత గాలి."

"అవునులే అన్నయ్యా" అంది నిస్సృహతో సుందరమ్మ.

"అయితే నే యింక వస్తా బావతో చెప్పి ఏదో ఒక సంబంధం చూసి జాన కికి పెళ్ళి చేయమని. ఈ రోజుల్లో అన్నీ కలిసిన సంబంధాలు రావు. యేదో ఒక లోపం ఉంటూనే ఉంటుంది. చదువు, డబ్బా, అందం, అన్నీ ఉంటే, పెండ్లి కొడుకు రెండో పెళ్ళి వాడవుతాడు. డబ్బుంటే చదువుండదు, చదువుంటే డబ్బుండదు అన్నీ ఉంటే కురూపిగా ఉంటాడు పెళ్ళి కొడుకు. ఏదో ఒకటి సరిపెట్టుకోవాలి. సరే : ఇట్లా అన్నానని బావతో చెప్పి. నా కనతిల అర్థంతుపనుంది పోయిస్తా."

"భోజనంచేసిపో అన్నయ్యా ఈపూట. ఎంత బీదవాళ్ళమైనా ఒకపూట భోజనం పెట్టలేకపోంగా?"

"జానకిగారు సుందరం. ఈమాటాచ్చి నపు డొస్తాగా. చల్లొస్తా. జానకి పెళ్ళి విషయం మాత్రం తొందర చెయ్యిబావని. లేకపోలే మనకి నలుగురిలో తలవంపులు. వస్తా" అంటూ చెల్లెలు సుందరమ్మడి

దుట్టపుమాపుగామాసి కెల్లాడు రామరావు. రామరావు, సుందరమ్మ ఒక క్షణం డి విడ్డలు. రామరావు అదృష్టవంతుడనటంవల్ల వ్యాపారంలో ఎలాగో డబ్బు సంపాదించి

భాగ్యవంతుడయ్యాడు. సుందరమ్మ సందారం బీదకుటుంబంగానే ఉండిపోయింది. సుందరమ్మ భర్త రాజారావు చిన్న ప్రభుత్వోద్యోగి.

పది గంటలకు రాజారావు భోజనం చేసి అఫీసుకు పోదామని ఇంటికి వచ్చాడు.

రాజారావు భోజనం చేస్తున్నాడు.

“ఏమండీ, ప్రార్థన మా అన్నయ్య వచ్చాడు.” అంది సుందరమ్మ.

“మీ అన్నయ్య వచ్చాడా? మరి ఎక్కడా కనపడడం?” అన్నాడు రాజారావు.

“అప్పుడే వెళ్ళిపోయినాడు.”

“ఏమంత అర్థంబు? భోజనానికి ఉండమనలే?”

“అన్నానండీ, అర్థంబుపడుంది, మళ్ళీ వస్తారే అని వెళ్ళాడు.”

“అయితే మరేమిటి సంగతులు?”

“ఒదిగా వాళ్ళంతా కులాసాగానే ఉన్నారట.”

“ఇంకా?”

“ఇంకా ఏంలేదు. అమ్మాయి జానకి విషయం మాట్లాడేడు.”

“ఏమన్నాడు?”

“జానకి పెండ్లికు కొచ్చిందట.”

“అప్పుడే ఇంకా నయం. దాని కింకా న్నెంజేసు నిండండే.”

“మొన్ననే వచ్చిందండీ, పదిమూడో ఓడు.”

“మరేం ఫర్వాలేదు. జానకి పెండ్లికి స్వచ్ఛం తొందరలేదు ఇంకా నాలుగయి కప్పు చక్కగా దాన్ని చదువుకోనీ.”

“అది ఇంకో సంతకర్మంలోనే పెద్ద పుణ్యం చేసా?”

“అవనీ? లోకంలో అందరూ కావాలా, అలాగే నువ్వెలానూ.”

“అదిగాదండీ, పెద్దమనిషి కాకముందే పెండ్లిచెయ్యాలన్నా ఉన్నయ్య. లేకపోతే నలుగురిలో తలవంపులట.”

“మీ అన్నయ్య వచ్చివచ్చడల్లా ఏదో ఒక రెడద తెచ్చిపెడుతూనే ఉంటాడు. ఊరకరారు మహాత్ములన్నారట. ఆయన కీం—చెప్పుతాడు. నా పరిస్థితిలో ఆయనంటే తెలిసాస్తుంది. ఇంకా ఏమన్నాడు?”

“మంచి సంబంధం అని చూచుకొంటుంటే కుదరదు. ఏదో ఒకటి మానీ ముడి పెట్టమన్నాడు.”

“ఒహో ఎదుటివాళ్ళకి క్రిరంగనీతులు ఎన్నయినా చెప్పొచ్చు. మానూగా. కప్పు కన కూతురి పెళ్ళి ఎలా చేస్తాడో. తన వగ్గరికి వచ్చేటప్పటికి గాని తెలియలే.”

“ఆయనన్నాడని కాదుగాని, ఎదిగిన పిల్లని ఎన్నాళ్ళని ఇంట్లో ఉంచుకొంటామండీ? నలుగురూ నవ్వరూ?”

“ఇంకేం బాగా తలకిపిచ్చి ఎక్కించి పోయాడు. ఇక నన్ను వేధించుకుంటావు.”

అని భార్యమీద విసుక్కుంటూ రాజారావు భోజనం ముగించి లేచాడు.

రాజారావు కాళ్ళు అరిగేటట్టు తిరిగి ఏదో సంబంధం కుదుర్చుకొని కూతురికి పెండ్లి చేసేడు. పెండ్లి అయ్యేటప్పటికి ఆయన చాలా బాధలు పడాల్సి వచ్చింది. కాని సంఘానికి వెరచి ఎట్లాగో పెండ్లిఅయిందనిపించాడు.

* * *

అయిదు సంవత్సరాలు గడిచినయి.

సుందరమ్మ రామారావునిమాడటానికి వాళ్ళ యింటికి వెళ్ళింది.

రామారావు సుందరమ్మ మాట్లాడుకొంటుంటే రామారావు కూతురు పుష్ప, సుందరమ్మ దగ్గరకు వచ్చి కూర్చున్నది.

“ఏమన్నయ్య. పుష్ప కెప్పుడు పెళ్ళి చేస్తావు? ఇంకా రెండు మూడు నెలలలో పెద్దమనిషి అయ్యేటట్టుంది” అంది సుందరమ్మ.

పుష్ప సిగ్గుపడి నవ్వుకొంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

“అర ఇప్పుడేం తొందరలేదే, ఏదో ఫోర్లు ఫారం చదువుకొంటున్నది. ఆ స్కూలు ఫయినలు కాస్తా అయిపోతే పెండ్లి చేసేయ్యొచ్చు. ఆచితేసేపు పని?”

“అయితే అన్నయ్య. పెద్దమనిషియినా ఇంట్లో పెట్టుకొంటావా? నలుగురూ యేమనుకొంటారు?”

“ఇంకా ఈ రోజుల్లా ఏమీలే. ఆయనా నలుగురూ అనుకొనిపోతారని మన పిల్ల చదువు మధ్యలో మానుకొంటామా?”

“అయితే నీతండ్రి దాని కప్పుడే చదువు అపించి పెండ్లి చేసేడు గదా? ఆయనకన్న నీవేం ఎక్కువనాడివా?”

“అజేమిలే. ఆయన కూతురి పెళ్ళికి, నా కూతురు పెళ్ళికి సంబంధ మేమిటి? ఆయన కిష్టమయింది. పెళ్ళి చేసేడు. నా కిష్టమయినపుడు, నాకు సబబని తోచి నపుడు నా కూతురికి పెండ్లి చేసుకుంటాను, ఊళ్ళోవా నైవారు మధ్య నన్ను దగటానికి?”

“నలుగురితోపాటే మన మూ గదా అన్నయ్యగ్గి ఊళ్ళో నలుగు రొకదారి, నీవొక దారివా?”

“అది కానే సుందరం. నువ్వు లక్ష చెప్ప. పెళ్ళిచేసేది నేనుగదా. వాళ్ళేమన్నా మనకి వీసమెత్తు సహాయం చేస్తారా? ఏమిటోలేదే, సంఘం, పరువు మర్యాద అని పెట్టుకొంటే మనకి తూగడ్డా?”

“అంటే నంటావా అన్నయ్య” అంది సుందరమ్మ, తన అన్నయ్య మారిపోయిన సిద్ధాంతాని కాళ్ళర్యపోతూ.

ఇంకా అయిదు సంవత్సరాలు గడిచినయి. ఇప్పుడు పుష్ప కాలేజీలో చదువు తున్నది బియ్యే.

“ఏమన్నయ్య, పుష్ప పెండ్లిచేసేదేమన్నా ఉండాలేదా? నలుగురూ యేమనుకొంటున్నారో తెలుసా?”

“అర ఏమనుకొంటున్నారే? నాకూతురు చదువుకొంటుంటే వాళ్ళకేం? చూడలేని లోకం యేమయినా అంటుందిలే.”

“వాళ్ళనుకొంటున్నవన్నీ నీ కేమని చెప్పమంటా వన్నయ్య. వినటానికి నాకే అసహ్య మేసింది. ఎందుకీ గొడవ? యెవ

అరగంటకొక ఆత్మహత్య

“ది - వరల్డ్ - టుమోరో” (రేపటి ప్రపంచము) అనే అమెరికనుపత్రికలో (1932 సం॥లో) ఆ పత్రికా సంపాదకుడు ఒక సంపాదకీయ వ్యాసంలో యిట్లు వ్రాసెను-

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు 1931 సం॥ మొత్తము మీద 2.) వేలమంది ఆత్మహత్య చేసికొని చనిపోయినారు. ఖా. నీలు చేయబడటంవల్ల 12,000 వేలమంది మరణించారు. మోటార్లు వగైరాలక్రింద ప్రమాదవశంగా చనిపోయినవారు 35,000 మంది-ఈ లెక్కలను అమెరికాలో డా॥ ఫ్రెడరిక్కు యల్. హాఫ్మనుగారు సేకరించారు.

ఒక సంవత్సరానికి 365 రోజులు. రోజు 18 24 గంటల చొ॥ 365 రోజులకు 8, 760 గంటలు లెక్క తేలివవి. గంటకు 2 అరగంటల చొ॥ 8,760 గంటలకు 17, 520 అరగంటలు లెక్క తేలివవి.

ఈ 17½ వేల అరగంటలలోను 20 వేల మంది ఆత్మహత్యల వల్ల మరణించారు. దీనిని బట్టి 200మిషములకొక ఆత్మహత్య చొప్పున ఇరుగుచున్నది- ఈ విషయమై హాఫ్మన్ గారు వ్యాఖ్యానిస్తూ యిలా వ్రాశారు-

జీవితము యొక్క పరమార్థమును బోధపరిచేటటువంటి ఆత్మప్రబోధకరమైన పారమార్థిక చింతగాని ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాసగాని ప్రజలకు లేక పోవుట వల్లనే జీవిత యాత్రలో సర్థవిం చెడి విషాదములను జనులు భరించలేక ఆత్మహత్యలు చేసికొనుచున్నారు.

రెండవ ముఖ్య కారణం ఏదనగా జీవిత భోగసౌకర్యముల కొరకై ప్రజల దాహం ఎక్కువై జీవితంలో ఆత్మ సంత్సర్థి అనేది ప్రజలకు కలుగక ఆత్మవిషాదం ఎక్కువవుతోంది.

మూవోముఖ్య కారణం ఏదనగా, వ్యాపారరంగం అంతా బ్రహ్మాండమైన పెట్టుబడి దారుల జాదమువలె ఇరుగుతోంది.

1931 సం॥లో అమెరికాలో 26,381 వ్యాపార సంస్థలు దివాలా తీసినవి. 400 కోట్లు డాలర్లు వెరళి మొత్తము గల బాకీలను యీ వ్యాపార సంస్థలు ఎగబెట్టినవి. అందువల్ల అనేక ఇతర అనుబంధ వ్యాపారసంస్థలు దివాలా తీశాయి. వేలకొలది జనుల నిల్వ ఆదాయ ద్రవ్యనాశనం అయింది. లక్షలకొలది జనులు నిరుద్యోగులైనారు. నిరాధారులై నిరాశ చెందినవారు చాలామంది ఆత్మహత్యలు చేసికొన్నారు.

ధనికవర్గం చేతిలో ప్రజలు కీలుబొమ్మలైనారు. ఐహిక భోగముల ధ్యాసతప్ప, ఆధ్యాత్మికచింత ప్రజలకు లేదు- అందువల్ల యీ నాగరిక ఆత్మనాశనహేతువుగా ఉంది.

ఒక ప్రఖ్యాత సినిమాతార కానీ, మీ నోట్స్ వున్న పట్ల ఒకనాటి వుదయం త న కు అన్నీ పెట్టుకు వట్ల నని తెలిసి ప్రేక్షకలోకం వ్రాసిన వుత్త పోతున్నది." నరమానవు డెవ్వడూ కని రాలను పరిశీలిస్తున్నది. వెట్టలేని యీ రహస్యాన్ని వేయికిమించి వున్న వుత్త కనిపెట్టిన యీ ఘనుడు ఎవరా రాలలో 999 యించుమించు అని ఆమె కొంచెం గాబరా వున్నాయి. పడింది. ఆ వుత్తరం వ్రాసిన మాత్రం యిలా వున్నది. వారెవరో అని వుత్తరంతా చిన "... చిత్రం నిన్న రాత్రి వెతికి చూసింది. చూశాను. అందులో మీగు వుత్తరానికి వైభాగా న నవ్వి న ఆనవ్వు చాలా బాగుంది. యిలా వున్నది. డాక్టర్..... దంత వైద్యుడు.

శ్రీ రంగ నీతులు

(7-వ పేజీ తరువాయి)

డికో చూసి చేసేయ్యగూడదా?" అంది సుందరమ్మ.

"పెండ్లి అంటే అంత తేలిక గావుందిలే. కట్టుకొన్న మొగుడితో జీవితాంతం దాకా ఏడవాలంటే వరుణి ఎంత జాగ్రత్తగా యేరుకోవాలి. అన్నీ చూసుకోవాలి, చదువూ, డబ్బూ, అందం అన్నీ చూడక పోతే, పిల్లగొంతు కొయ్యబడుతుంది."

"అన్నీ కుదరాలంటే కష్టం కా దన్నయ్యా. అందులో ఇరవైయేళ్ళొచ్చిన దాన్నెవరు చేసుకుంటారు. పెండ్లికొడు ముదిరినా బ్రహ్మచారి ముదిరినా పనికిరా దన్నాడు గదా?"

"అందుకని చూస్తూ చూస్తూ, దాని గొంతు కుర్రయ్యమంటావులే?"

"అని శే అన్నానా అన్నయ్యా. ఏదో మంచి సంబంధం చెయ్యాలన్నా కానీ"

"ఇంతకీ పెళ్ళొచ్చినా, కట్కొచ్చినా ఆగదన్నాడు. నువ్వు, నేనూ తొందర పడితే సరా?"

"అంతేలే అన్నయ్యా" అంది సుంద రమ్మ వెటకారంగా—చూడాలేగా, బల వంతంమీద జరిగిన తన కూతురి పెండ్లి తలచుకొంటూ. ★

కాలక్రేపం

(5-వ పేజీ తరువాయి)

యీసంసారమనే మట్టిబురదకంటే, ఉన్నత మైన జీవిత ఆదర్శములు, నక్షత్రాలవలె, తారలవలె కన్పించాయి. భారత ధర్మమిలోని కర్మయోగవలె... తారక మార్గం ఆకాశపీఠిలో కన్పించడమే కాదు. ఆదర్శమాత్రమే కాకుండా ఆ తారకమార్గం వారికి కరతలామలకమై అనుభవైక పేద్యమై ప్రత్యక్షమవడమైంది.

ఇటువంటి కర్మధర్మమిలో ఆధ్యాత్మిక ప్రమేయం లేనట్టి జీవితవ్యాపారంగాని కర్మ గాని ఉండడం అసంభవం. "I have come to spiritualize politics" (రాజకీయరంగాన్ని ఆధ్యాత్మికతత్వ నిమగ్నం చేయడానికి నేను వచ్చాను) అని గాంధీ మహాత్ముడు తన సత్యాగ్రహ ఉద్యమం ప్రారంభించక పూర్వము నాగ పూరు కాంగ్రెసు సభలో ఉపన్యసిస్తూ అన్నాడు. ఆయన సాధించిన స్వరాజ్యం "హర్తా"తో (హరితా = హరిభజనతో) ఉపవాసాలతో, భగవద్ప్రార్థనలతో, ఆత్మ బలంతో సాధించాడు. ఆయన సాధించి నదిగాని, ఆయన సంకల్పించినదిగాని "Secular Government" భౌతికరాజ్యం

కాదు. రాజకీయస్వాతంత్ర్యం, —దాని మూలంగా ఆర్థికస్వాతంత్ర్యం, ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్యం సాధించాలని ఆయన "రఘు పతి రాఘవ రాజారాం! పతితపావన సీతా రాం! ఈశ్వర అలా తేరేనాం! సభాకో సన్మతి దే భగవాన్" అని జపించి మననం చేశాడు.

చేలకొలది సత్యాగ్రహాలు ఆయన అడుగుజాడల నడచి, లాఠీదెబ్బలు తిని, జైల్లోకువెళ్లి, కృశించి, ప్రాణా లర్పించినది దేనికోసం? భౌతిక రాజ్యంకోసం కాదు. బంగారు నాగళ్ళతో భూమిని దున్నడం జల్లేడుదూది పండిం చడం కొరకా? మంచి గంధపు చెక్కలను కాల్చి నవరత్నఖచిత్ర పాత్రలో మనము వండినది తెలక పిండియేనా?

కమ్యూనిస్టులు కోరేదికూడా ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమే. కాని ఈ కర్మధర్మమిలో అంతకంటే ఎక్కువైన ఆత్మస్వాతంత్ర్యం పెరిగి పెంపొందాలి. అదే మనకు మహద్బల వల్లించిన విభూతి. అట్టి మహాత్ముల భస్మ రాసులతో పవిత్రమైన భారతధర్మమి ఇది దీనికి మించిన దేకమింకొకటి లేదు.

"యతుల విభూతి దాల్చు విల-

నమ్మకా! నీసరి భవ్యలుందురే!"

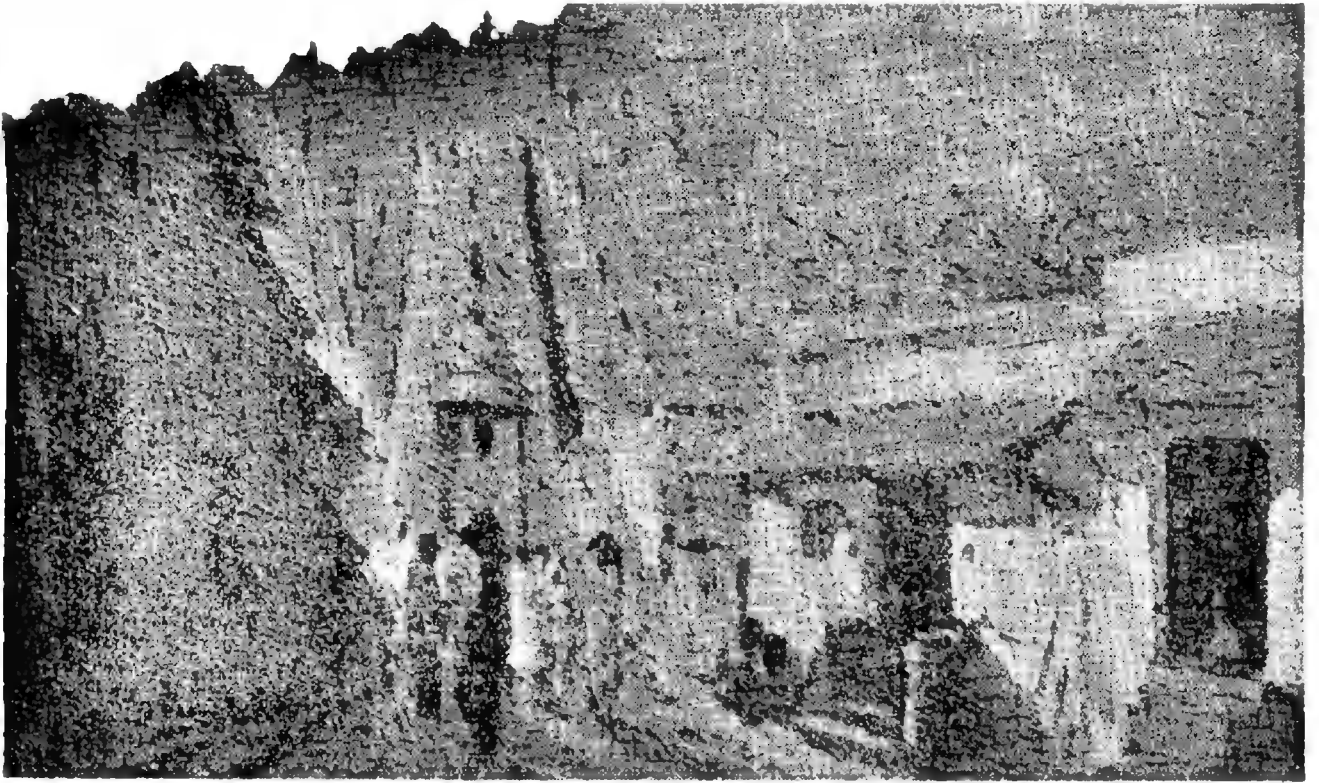
మహాత్మా గాంధీజీ!

భారతమాతజీ!

కీ. శే. యస్. జి. ఆచార్య గారు

ఆంధ్ర దేశానికి చిరపరి చితులు, సుప్రసిద్ధ పత్రికా రచయిత అయిన శ్రీ యస్. జి. ఆచార్యగారి అకాల మృతి వల్ల సంసారమ్ వ్యాసావళి నిలిపివేయ వలసి వచ్చినదని మా పాఠకులకు తెలియ పరచుటకు చింతించు చున్నాము. తెనుగు పత్రికా ప్రపంచానికి శ్రీ ఆచార్యగారు చేసిన సేవ అమూల్యమైనది. పత్రికా రచనకు జీవితాన్ని అంకితం చేసిన శ్రీ ఆచార్య గారి ఆత్మశాంతికై భగవంతుని ప్రార్థించు చున్నాము. సంత.

తిరుమలలోని ఆలయం

—ఎన్. స్టార్ గారి క్రైబ్టు చిత్రం.

ఆకొశపుటంచు

—కె. వి. కుశంధ్రాజ్ గారి క్రైబ్టు చిత్రం.

చిత్రకళా ప్రదర్శన సమాఖ్య :

అభ్యుదయ చిత్రకారుల సంఘ వార్షిక ప్రదర్శనం

ప్రొ (గెసెట్ కేయింటర్స్ ఎసోసియేషన్ (సుద్రాసు) వారి తొలి దశ వార్షిక చిత్రకళా ప్రదర్శనం స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్స్ భవనంలో యా రిపబ్లికన్ ఆరంభమైంది. ప్రదర్శనాన్ని సుద్రాసు ముఖ్యమంత్రి రాజగోపాలాచారి గారు ప్రారంభించేకారు.

ప్రదర్శనంలో 382 చిత్రాలు వున్నాయి ఈ చిత్రాల నన్నిటిని తీరికగా పరిశీలించినమీదట నాకు తోచిన అభిప్రాయాలు స్థూలంగా యివి; వీటిలో హెచ్చుభాగం చిత్రాలు గడిచిన ఏడాదిలో మరి ఏ ప్రదర్శనంలోనూ చూచినవి కావు అంటే యివన్నీ యీ ఏడాదివ్యవధిలోనూ తయారైనవే విభుండావి. ఒక్క ఏడాదిలోగా స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్స్, దానికి సంబంధించిన వ్యక్తుల ప్రోత్సాహంతో ప్రదర్శన యోగ్యమైన యిన్ని చిత్రాలు తయారుకావటమన్నది నిజంగా సంతోషించవలసిన విషయం. నాలుగైదు ఏళ్ళక్రితంవరకూ కానరావంతటి ప్రోత్సాహం యీ చిత్రకారులలో యిప్పుడు కనిపిస్తున్నది. కనుకనే ఒక్కొక్కరు యంత అల్పవ్యవధిలో యిన్ని చిత్రాలు బ్రాహ్మణులుగా, ఇన్ని చిత్రాలు తయారు చేయటానికి కావలసిన ఆర్థికపరిస్థితులు ఈ చిత్రకారులకు క్రొత్తగా అనుకూలించాయనుకోవటానికి తగినంత కారణం కనిపించటంలేదు. అయినా యిన్ని చిత్రాలు యీ ఒక్కపట్టణంలోని చిత్రకారులు తయారుచేసి ప్రదర్శనానికి పంపించారంటే, అందుకు ముఖ్యమైన కారణం ఆ చిత్రకారుల మనస్సులోనే వున్నదికానీ, యితరత్రా వారి నెవ్వరూ పోషించి ప్రోత్సహించలేదు. ఈమాదిరి ప్రోత్సాహం చిత్రకారులలో తరిగిపోకుండావుంటే అనతికాలంలో చిత్రకళ చాలా ప్రముఖ స్థానాన్ని అందుకోగలదనటానికి సందేహంలేదు.

ప్రదర్శనం చూడటానికి వస్తున్న జనశాసనాల్లోనీ, అమృతమాతను బొమ్మల సంఖ్యనుబట్టి చూసినా కూడా, చిత్రకళ యిటీవల ప్రజాదరణను పొందుతున్నదనీ, ముందుముందు చిత్రకారుల పరిస్థితి బాగు పడదానికి అవకాశాలు వున్నాయనీ అనిపిస్తున్నది.

చిత్రకళనాళ్ళలో కూడా చిత్రక

వి. ఎస్.

రులు అనేక బాణీలను అభిమానిస్తున్నారు. తెలకరాలు, నీటిరంగులు, 'పెంపరా', 'చాకో' మొదలైన అన్ని వర్ణ సాధనాలలోనూ యీ చిత్రకారులు ప్రయోగాలు చేస్తున్నారు. కొందరు కొందరు మెచ్చదగిన ఫలితాలను కూడా పొందగలిగారు. బాణీల విషయంలో కూడా నేటివరకు ప్రపంచదేశాలన్నిటిలో ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ప్రచారంలోకి వచ్చిన అన్ని తరహాలను ఈ చిత్రకారులు అనుకరిస్తున్నారు. ప్రాచీన హిందవ చిత్రకళారీతులో ధనపాల్ గారు, హిందవ జానపద చిత్రకళారీతిలో క. క్రినివాసులు, వీలకా లక్ష్మీవరసీంహమూర్తి, సి. ఎల్. మణిగార్లు, బైజెస్ పైన్ పద్ధతిలో పి. ఆర్. రామచంద్రరావుగారు, బొమ్మ యింపెవనిస్టు, యింపెవనిస్టు పద్ధతులలో క. సి. ఎస్. పట్టికర్, హెచ్. వి. రామగోపాల్ గార్లు ప్రకింపార్చుమైన చిత్రాలు కొన్నిటిని చిత్రించారు.

కొందరు చిత్రకారులు శకం మూ ప్రకృతి దృశ్యాలనో, శేవలమూ గుడ్డూ గోవులరాలనో అభిమానించి వాటిని పలు భంగుల చిత్రించారు. జి. డి. త్యాగరాజన్ గారు ఎక్కువగా మర్రిచెట్లు, బోదెలను చిత్రించారు. దేవాలయ అంతర్భాగ దృశ్యాల్ని కూడా ఒకటి చిత్రించాడు. వీరి చిత్రాలలోనూ, ప్రదర్శనంలో వున్న మరికొందరి ప్రకృతి దృశ్యాలలోనూ కూడా ప్రఖ్యాత ప్రకృతి దృశ్య చిత్రకారుడు జి. డి. పాల్ రాజా గారి (సుద్రాసు) బొకడలే బలంగా కనిపిస్తున్నాయి. క. రామమూర్తిగారుకూడా హెచ్చుభాగం ప్రకృతిదృశ్యాలనే ప్రదర్శించినా, అతను, బాణీ కొంతమటుకు ప్రత్యేకంగా వున్నది. ఆర్. కృష్ణరావుగారు గుడ్డూ, గోవురాలు వీధులు ఎక్కువగా చిత్రించారు. ఈయన విర్వరమణిపన్న తెలి ఫలితంగా, వీరి చిత్రాలు ఎక్కడవున్నా యిట్టే గుర్తించదగినంత ప్రస్ఫుటంగా వుంటాయి. తెలవర్ణ చిత్రణంలో క. సి. యస్. పట్టికర్ గారు సాహసోపేతమైన కొన్ని

రాజకుమారిలో 14-11-52న విడుదల

బారతలక్ష్మీవారి

ప్రియురాలు

సావిత్రి, లక్ష్మీకాంఠం, కృష్ణకుమారి, రేలంగి, కనకం & జగ్గయ్యచంద్రశేఖర్

- నటింపినది -

నంగేవల... రాజేంద్రప్రసాద్ - దర్శకుడు... గోపీచంద్

నిర్మాత... డి. కృష్ణమూర్తి

మనరములకు: యోగేశ్వరి పిక్చర్స్, మద్రాసు. 17

చిత్రకళా పదర్శన సమీక్ష

ప్రయోగాలు చేశారు. ఈ విధాని ఆయన ప్రదర్శించిన చిత్రాలు అన్నిటిలోనూ, ఆయన, కళ్లు మిరుమిట్లు గొప్పటంత వ్రని రంగులనే వాడి, వాటితోనే హృదయమైన ఒక అనుభూతి వచ్చేలా చిత్రాలను చిత్రించారు. ఈ ప్రోగ్రెసివ్ పెయిన్టర్స్ వారు ఏటేటా ఏర్పాటు చేస్తున్న ప్రదర్శనలలో వేటినీ విడవకుండా చూస్తూవున్న కారణం చేత, నాకు, కె. సి. ఎస్. పణికర్ గారి విషయంలో ఒక అభిప్రాయం ఏర్పడు తున్నది. ఈయన ఒకసారి వుపయోగించిన పద్ధతిని మరొకసారి వాడకుండా ఏటేటా చిత్రరచనాపద్ధతిలో ఏవేవో మార్పులు చేస్తూనే వున్నారు. ఈయన తెచ్చిన ప్రతి మార్పునీ యువక చిత్రకారులు ఎందరో అనుకరిస్తున్నారు. ఈ విషయం ఆయన తెచ్చిన మార్పు వ్రని రంగులు వాడకంలోనే.

తాళసం ముగించేలోగా ఎల్. మను స్వామిగారు నిలువుగీతల ఆధారంతో చిత్రించిన 'కూ వమ్ నదిపై నావ'ల చిత్రాన్నీ, సంతాన రాజ్ గారి తెలవర్త చిత్రాలను, భాశక్యర శర్మగారి 'మందార పుష్పాలు' చిత్రాన్నీ, కె. ఎస్. గోపాల్ గారి 'శిలువ' చిత్రాన్నీ, వి. వి. ఆర్. మూర్తిగారి 'మహిమ సుర మర్దని' తేఖా చిత్రాన్నీ, పి. వి. జానకిరామ్ గారి 'జీర్ణ గృహం' చిత్రాన్నీ అభినందిస్తున్నాను. ప్రదర్శనతోసం చేసిన ఏర్పాట్లకూడా బాగున్నాయి. —వి. ఎస్.

యౌవనశ్రీ

—వి. రామమూర్తిగారు రచించిన
తెంపరా చిత్రం.

ఒకరైతు పొలంలో ఆ ఏడు పడింది. ఒకరాత్రి రాత్రంతా పొలానికి కాపలా కాశాడు. పుచ్చ కాయలు విపరీతంగా కాశాయి. అంత కాపు కాసి అప్పటికీ పుచ్చకాయల దొంగ తనం జరుగనే జరిగింది. ఇక నందుకా రైతు ఏంతో సంతోషిస్తున్నాడు. తీగాలవి పండటం మొదలయ్యే సరికి ప్రతిరోజూ పొలానికి వెళ్లి చూసుకొంటే 4, 5 కాయల దాకా ఎవరో కోసుకు పోతున్నట్లు బయట పొలంలో నట్టనడాన వేదురు

పాతించి దానికి యీ అట్టను తగిలించి, ఆరాత్రి నిశ్చింతగా యింటికిపోయి పడుకొన్నాడు.

మర్నాడుదయమే పొలానికి వచ్చి చూస్తే ఆ అట్టమీదే "ఈ పళ్లెల్లో ఏవపు పుచ్చెలు ఒకటి కాదు; రెండు!!" అని వ్రాసివుంది.

ఆత్మకని బతుకులు

— పెద్దకథ —

“నడింపల్లి”

12

లోకమే ఒక తీరు దానిని వ్యతిరేకించిన ఆ ప్రాయాలూ, ఇష్టాలూ నేలనుట్టం గాక మానవు. ముక్కుకు నూటిగా వడుచుకోక హృదయమనీ, గిడయమనీ అంగలార్య వ్యక్తులకు చివరకు మిగిలేది, చిలికిపోయిన బ్రతుకుమాత్రమే.

రాత్రి భోజనమైతర్యాత వరాండాలో కూచుని సిగరెట్లు వెలిగించాను. నాన్న వచ్చి చేతులు తుడుచుకుంటూ, “ఇల్లు గుర్తు దొరికిందా? - చాలసేపు వెదికారా?” అన్నాడు.

“ఎందుకు? నీ విచ్చిన అడ్డునుందిగా?” అన్నాను, కొద్దిగా నవ్వి.

“పిల్ల ఎట్లా ఉంది?” అన్నాడు, నా పక్కనే కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

“బాగానే ఉన్నది” అన్నాను. నాన్న కొద్దిగా నవ్వి ఊరుకున్నాడు.

“కాని - నాకు నచ్చలేదు” అని గొణిగాను.

“ఏడిశావులే” అన్నాడు నాన్న, ఏదో ధ్వనిస్తూ. నేను మెదలకుండా సిగరెట్లు కొలుస్తున్నాను.

“ఒరే—నచ్చట మంటే ఎక్కడికి అంతు? ఏదో సాంప్రదాయం చూసి చేసుకోవాలి గాని” అన్నాడు నాన్న, కాసేపుండి.

నేను మాట్లాళ్ళేదు.

“అయినా, పిల్ల బాగానే ఉన్నదంటివి ఇక నచ్చకపోవటమేమిట్రా?” అన్నాడు, నన్ను మందలిస్తూ.

వీలైతే అర్థంకానిదే అది. ఒక్కమాటు ‘పెళ్ళికూతురు’ మనస్సులో మెదిలింది. చక్కని శిల్పి తయారుచేసిన చందనపు బొమ్మలా ఉంది; కాని నా హృదయ తంత్రుల్ని కదిలించి గానంచేసే శక్తి ఆమెకు లేదు.

నేను మాట్లాళ్ళేదు.

“నేనూ చూశానులే - నీవు ఐదవ జన్మ తల్లిలేమాత్రం ఎటువంటి పిల్ల నీకు దొరుకుతుందట్రా?” అన్నాడు నాన్న, నాకు నచ్చచెబుతూ.

శిశుంతల కళ్ళల్లో మెదిలింది; సిగరెట్లవలె పారేశాను.

“బాగా ఆలోచించుకో - ఏ మాటా వాళ్ళకి తొందర్లో చెబితే, వాళ్ళింకో

చోట మాసుకుంటారు” అని నాన్న లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు; మాటల్లో కోపం కనబడ్డానే ఉంది.

నేను రెండో సిగరెట్లు వెలిగించి, ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాను.

ఈ బాధపడితేకనే ప్రపంచానికి దూరంగా పారిపోయాను కాని మళ్ళీ విధి నన్నీ కూపంలోకి యీడ్చుకొచ్చింది. కళ్ళెత్తి చూశాను; వీధిలో దీపాలు చలికి బణుకుతున్నై.

కాస్త నా ‘భావి’లోకి ఆలోచనలు పొడిగించాను. అంతా అంధకారమే కనిపించింది. ఎదురుగా యీరభస జరుగుతున్నంత కాలం మనశ్శాంతి ఉండనే ఉండదు; మళ్ళీ పారిపోదామా అనిపించింది మనస్సులో తాయి వెక్కిరించింది. కళ్ళు గట్టిగా మూసుకున్నాను; చలిగాలి ఎక్కువైంది.

13

లోపలికి వెళ్ళి, మంచంమీద పక్కవేసుకుని సదుకున్నాను—

ఈ లోకంలో ఎవరు ఎవరికోసం పుట్టారనేది చిక్కువిషయం. సముద్రపుటప్పు, అడివి ఉసిరి కలిసినట్టు ఎక్కణ్ణంకో కొట్టుకొచ్చి జతపడ్డ జీవితాలు ఏకమై పోవలిసిందే! జన్మవల్లిన తిర్యాక వివాహం ఒక ఉల్లంఘించరాని ఆచారమైపోయింది; తిరగబడ్డవాడందరికీ వెగలే అయిపోతాడు.

ఎదురుగుండా గోడమీద పక్కగదిలో వెలుగుతున్న దీపపుకాంతి పడున్నది: నా తలలో ఆవేదన సుగులు తిరుగుతున్నది.

సరిపడని సంగతుల్ని స్మరించేకొద్దీ బుర్ర వేడెక్కి మనస్సు చెడిపోవటంతప్ప, ప్రయోజనం లేదు. శిశుంతల కాశ్యతంగా పరాయిది; అదంతా ఓనాటి ఘటం శకుంతల్ని మరిచిపోవటమే మంచినదిపించింది. శిశుంతల నా జీవితంలో చెయ్యవలసిన నాట్యం ఇంకో వ్యక్తి పాలబడక తప్పదు. శిశుంతల్ని గురించి మననపడకంటే, నా జీవిత భాగస్వామిగా వేరే వ్యక్తిని తీసుకోవటమే కర్తవ్య మనిపించింది.

ముసుగుదన్ని కళ్ళు గట్టిగా మూసుకున్నాను. కు తెలీకుండానే కళ్ళు అమృతారిత్రై, కన్నీళ్ళు బొటబొట కారిస్తే.

నా జీవితాకాశంలో ఉదయించబోతున్న చంద్రిక ఎటువంటి దౌడుంది? నా హృదయ తంత్రులు కదిలిస్తే; అయితే తీయని స్వరం మాత్రం విసబళ్ళేను.

శిశుంతల ఎటువంటిది? - నిర్ధారించుకోలేకపోయాను. చివరికి, నన్ను కదిలించితేనే అమాయకురాలు దొరికిందాకా, వివాహం చేసుకోగూడదని నిశ్చయించుకున్నాను గోడమీది గడియారం ఆరగంట కొట్టింది.

తెల్లవారి నిద్రలేచేసరికి మామయ్య, నాన్నతో మాట్లాడుతున్నాడు. నేను వరాండాలోకి వచ్చి, చలికి వణుకుతూ, దుప్పట కప్పుకుని కుర్చీలో కూర్చున్నాను, ముసుకుకుని. అమ్మ లోపల ఎక్కడో పని చూసుకుంటున్నది.

నాన్న అంటున్నాడు: “ఏమారా - వాడెవరిమాటా విన్నేట్టు లేదు” అని. మామయ్య నవ్వి ఊరుకున్నాడు, ముఖం పుల్ల నమల్తూ.

నీళ్ళతో ముఖం కడుక్కుని, “నేనూ పెద్దవాణ్ణి పోతున్నానా? - ఏదో వాడి నొక ఇంటివాణ్ణి చేస్తే నాకూ దిగులుండదు” అన్నాడు నాన్న, ముఖం కువ్వాలతో తడుచుకుంటూ. నాకు ఏమపొచ్చింది.

మామయ్య నవ్వి. “అట్లాకే అంటాడులే, బావా; నీ కెందుకు, నీవని నీవు కానీ” అన్నాడు; నేను నవ్వుకున్నాను.

నాన్న మాట్లాళ్ళేదు.

“లేకపోతే ఇంటి చాకిరీ అంతా అక్కయ్యమాత్రం ఒక్కటే ఏం నెట్టుకు రాగలుగుతుంది, యీ పెద్దతనంలో?” అన్నాడు మామయ్య కాసేపుండి.

నాన్న ఆమోద పురస్కరంగా చప్పరించి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

మామయ్య గట్టిగా పళ్ళు లోసుతున్నాడు; నేను నిట్టూర్చి, కుర్చీలోంచి లేచాను దంతధావనానికి.

కోసలంపే ఇంటికి చాకిరీ చెయ్యటానికి సంఘం అర్హితున్న బానిస. అర్థికంగా తల ఎత్తలేని భారతదేశంలో ఆచారం చేస్తున్న ఉపకారం ఆడదాన్ని సతీమణిని చెయ్యటం; పురుషునికి స్త్రీమండి లభింపవలిసింది వట్టి చాకిరితప్ప ఇంకెమీ లేదా అనిపించింది. అక్షరంముక్క నేర్చుకోటానికి గూడా నోచుకోని యీ వాజ్మలు

ఉచితము! గ్యారంటీ!!

పాటియాల వనమూలికలలో తయారు చేయబడిన ఔషధరాజము.

కుష్ఠ, బొట్టి, సుఖరోగములకు

చికిత్స - ఉచితము
నేడే కేటలాగునకు వ్రాయండి!

వివరములు

అమృతపార్వతీ

పురాతన చర్మరోగ చికిత్సాలయము.
హైదరాబాద్ నగరము

మారు లేదు, P. O.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.

నవంసకత్తెలం

అంగ, నరములు నిలపినవారికి రిక్కు దేన 48 యదావతారముల పూర్తి పోల్ల మనుషులకు 48 వంతు ప్రత్యాఘాతమున గ్యారంటీముడు. 1 పీసా రూ 10/- వి. పి. రూ 1-0-0.

గర్భనిరోధిని

అనేక వేలమందిచే వాడబడి, నమ్మకంగా గణించబడినది నిర్ధారణ అయినందు. వంతాన నిరోధమునకు ప్రభుత్వంవారు ప్రచారముచేయుచున్నది శరీరారోగ్యముకు ఏమాత్రం భంగంలేని 48 సంవత్సరములు వ్రత్యాతి గలందు ప్రతి విహిస్తు నమయ ములో నేపించిన యికమీదట గర్భమురాదు. 1 పీసా రూ 10/- యి. వి. పి. రూ 1/- కావలసినవారు రూ 1/- ముందుగా వంపేది.

డాక్టర్ రత్నం సన్ను మెడికల్ హాల్,
కుంకనపేట రోడ్డు, హైదరాబాద్ (తెలంగాణ)

224 Pages

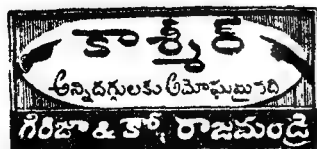
7th Edition.

300 MODEL LETTERS

In Money's Model Letter - Writer & Business Correspondence.

Price Rs. 1-8-0. Postage 0-8-0.

A. S. MONEY & Co.,
14, Sambler St., Madras-1.

అతని బతుకులు

పురుష కారానికి తమ మట్టిబొమ్మ ల్ని పు గించి, మురుగుంటలోని పురుగుల్లా దాటి పోవలసిందేనా, అని విసిగిపోయినాను.

మనది మనస్సుకు వట్టని ఆధ్యాత్మికం. జీవితకలాపంలో హృదయం న్నంటని రాగాలాపాలు మన బ్రతుకులు. విహి కాన్ని దాటి ఆముష్మికంగా పురుషుణ్ణి కదిలించివెయ్యగల శక్తి ప్రీతి లేదా అని తర్కించుకున్నాను.

కాఫీ తాగి బజారుకు వెలుదేరాను. మంచు విడిపోయి, నూరుగుడు బాగా కన బడుచున్నాడు. అనవసరంగా కా లేజీకి నెలపుపెట్టి కాలం పాడుచేసుకోవటం కుద్ర దండగనిపించింది. మిగిలిన నెలపు కేస్నెల్ చేయించుకొని, మల్లీ ఉద్యోగంలో చేర టానికి నిశ్చయించుకొన్నాను.

“అనక బండికి గుంటూరు వెళ్తున్నా నమ్మా” అన్నాను, బజారునుంచి ఇంటికి తిరిగిపోగానే.

“అజేమిటా - ఉన్నవాడి వెటాగు- ఉండనేఉన్నావు; ముందు పుచ్చుకుని పో” అన్నది అమ్మ. “నేను నవ్వి, “నాకెందుకు ముందు?” అన్నాను.

“మరి నెలవెందుకు పెట్టినట్టు?” అన్నది.

“తోచక” అన్నాను విసుక్కుంటూ. అమ్మ మాట్లాళ్ళేదు.

కాసేపుండి, “నా కెందుకులే - నీ ఇష్ట మొచ్చినట్లహోరించుకో” అన్నది. నేను మాట్లాడుకుండా ప్రయాణానికి సిద్ధపడ్డాను.

“అయిన మల్లీ వస్తాడు - ఏం చెప్ప మంటావు?” అన్నది అమ్మ, నాకు అన్నం వద్దేనూ.

“ఎవరు?” అన్నాను, ఎవరో తెలిసి గూడా.

అమ్మ కాసేపు నా తెలివితక్కువకి నిర సనగా మానవ్రతం అవలంబించింది.

“పిల్ల కిక్కిమేనా?” అన్నది కాసే పటికి మల్లీ.

“నేను పెళ్ళిచేసుకోను” అన్నాను మెల్లిగా.

“చేసుకోకు” అన్నది కోపంగా. కాసే పుండి నెయ్యంతా విస్త్రోత గుమ్మరిస్తూ, “ఎంతకాలంరా, యీ ఘోటకబ్రహ్మ చర్యం?” అన్నది పెటికే కంఠంతో. నేను కళ్ళెత్తి చూశాను; అమ్మకళ్ళల్లా నీళ్లు తిరిగినై.

“నేనేమో రోగిహిమరిదాన్ని; ఎప్పుడు దాటిపోతానో నాకే తెలికపాయె. కాస్త ఒక్క కొడుకు మెళ్ళో అన్నా జంధ్యపు పోవ వడితే చూద్దామనుకుంటే, నాకు

“మన శాంతివాళ్ల నాన్న గారిలో పాటు ఎయిరోడ్రోము కు వెళ్ళివచ్చినట్లుంది”

అదీ ప్రాప్తంలేదు; పాపిష్టిదాన్ని” అన్నది కన్నీళ్లు తుడుచుకుంటూ; నాకు మెతుకు మింగుడు పడ్డేదు.

“నాకా పిల్ల నచ్చలేదు” అన్నాను తప్పించుకోటానికి.

“నీకు విపిల్లా నచ్చదులే” అన్నది కోపంగా. నేను మజ్జిగన్నం కలుపు కంటున్నాను.

“ఆ పిల్లకేంరా, నిక్షేపంలాగుంటే? ఇంటికొచ్చిన ప్రతిసంబంధం వెళ్ళగొట్టటం తప్ప” అన్నది.

“నీకు నిక్షేపంలాగుంటే, నాకు కొరి విలా ఉంది” అన్నాను కసిగా.

“ధామరామ - నీవు చేసుకోకపోతే మానెగాని, నిష్కారణంగా ఆ పిల్లని ఆటా అనకు; పాపం!” అన్నది కోప్పడుతూ.

నేను మాట్లాళ్ళేదు; వెయ్యి కడుక్కోటానికిని లేచాను.

వరాండాలో కూర్చుని సిగరెట్టు వెలిగించుకుంటుండగా, నాన్న ఎక్కణ్ణుంచో వచ్చి లోపలికి వెళ్ళాడు. నేను వెనకనే వెళ్ళి, “గుంటూరు వెళ్తున్నా, నాన్నా” అన్నాను.

“నెలపు పెట్టా నంటివిగా?” అన్నాడు నాన్న, చొక్కా విడుస్తూ.

“మిగిలిన నెలపు కాస్నెల్ చేయించ కంటా” అన్నాను.

నాన్న మాట్లాళ్ళేదు. నేను అక్కణ్ణుంచి వెలుదేరి మామయ్యగారింటికి వెళ్ళాను. నాకిట్లో కరుంతల నన్ను చూ!

వక్కకి ఒదిగి వెళ్ళిపోయింది. మామయ్య లోపల భోజనం చేస్తున్నాడు; నేను వెళ్ళి గడపలో కూర్చున్నాను.

“ఆ నక గుంటూరు వెళ్తున్నా, మామయ్య” అన్నాను.

“ఏం తొందర - నెలవు గుడితివిగా?” అన్నాడు.

“అయినా వెళ్తాను” అన్నాను.

మామయ్య భోజనం కానిచ్చి వాకిట్లోకి వచ్చాడు; ఇద్దరం బల్లమీద కూర్చున్నాం. మామయ్య తిను తెచ్చుకున్న చుట్ట సరి చేస్తూ, “పెళ్ళి చేసుకోనంటావు లేం ఖర్చుం రా?” అన్నాడు మందలిస్తూ.

నేను మాట్లాళ్ళేదు; సిగరెట్టు వెలిగించాను.

“మాట్లాడవేంరా?” అన్నాడు, చుట్ట నోట్లో పెట్టుకుని.

నేను యీ తడవగూడ మాట్లాళ్ళేదు.

“అయినా, నీ తలకాయ, ఇంకా ఎంత కాలం పెళ్లి లేకుండా ఉంటావురా? ఏదో ఓ బ్రతుకు తెరువు చూసుకుంటివి; పెళ్ళి గూడ కానిచ్చేసుకుని ఒకచోట స్థిరపడి పోతే సరిపోయిందిగాని, ఎంతకాలం యీ కటికి బ్రతుకు?” అన్నాడు, హితబోధ చేస్తూ.

నేను మెదలకుండా సిగరెట్టు కాలుస్తూ న్నాను.

మామయ్య నావేపు చూస్తూ, “ఏదోకాస్త ఇంటిపట్టున నాలుగు మెతుకులు పడితే సరి పోయిందిగాని, ఎంతకాలం హోటల్లో ఆ దరిద్రపు కూడు తింటావు - రోగం రాదూ?” అన్నాడు. నా హృదయంలో మూలుగులు వినిపించినై.

14

“నాకు పెళ్ళి చేసుకోవాలని రేడు, మామయ్య” అన్నాను, చివరికి ధైర్యం చేసి. మామయ్య నవ్వి ఊరుకున్నాడు, చుట్ట పొగ గుప్పన వదిలి.

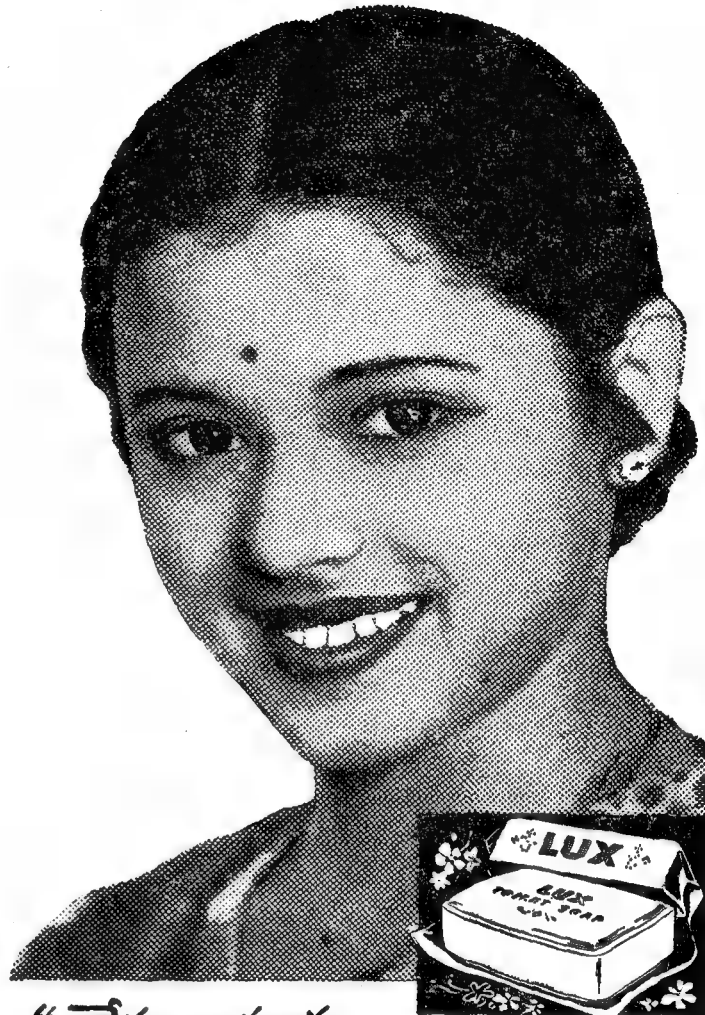
“ఏ జన్మలో చేసుకున్న కర్మఫలమో, మళ్ళీ పుట్టి హృదయాన్ని దహించేశాను పుట్టినందుకు యీ లోకంలో నే తీర్చవలిసిన ఋణాలు బోలెడన్ని ఉన్నై. ఈ బంధాలు చాలనట్లు మళ్ళీ ఇంకో అనుబంధ మొంగుకు, మామయ్య?” అన్నాను, జేకోతోటి.

మామయ్య చుట్ట కాల్చటంలో మగ్నుడై మాట్లాళ్ళేదు.

“అందరిలాగా యీ ప్రవాహంలో బడి కొట్టుకుపోకుండా, తరణోపాయం వెదుక్కుందామని ఉన్నది” అన్నాను.

మామయ్య నవ్వి, కాసేపు మెదలకుండా ఊరుకున్నాడు.

“ఒరే, యీ సిచ్చిహితలకేం గాని, మీ

“నేను ఎల్లప్పుడూ

లక్ష్ టాయ్లెట్ సబ్బును

పొడుతాను”

అని రుద్దుని

తెలియజేయుచున్నది

మనోహరమైన సువాసనతోగూడిన ఈ తెల్లటి శుద్ధ సబ్బుతో మీ చర్మమును మనోహరముగా నుంచుకొనండి!

సినీమా తారలకు సౌందర్యమునిచ్చు సబ్బు

LTS. 330-X30 TL

శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతం ఉద్యోగపర్వము

వెల రూ. 1-0-0 పోస్టేజ్ ప్రత్యేకం.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, నెం. 7, తంబుచెట్టివీధి, మద్రాసు.

అ త క ని బ తు కు లు

నాన్నా, అమ్మా చెప్పినట్టు విను ;” అన్నాడు, ఉన్నట్టుండి; నా గుండెలు జారిపోయినై.

“మహా మహా మనీశ్వరులంతటి వాళ్ళకి నిగ్రహం లేకపోయింది. నోజుకు అర డజను మాట్లు కాఫీ హోటల్స్కు, నాలుగు పెట్టెల సిగరెట్లు రుచి చూసేవాడివి, నీ కా నిగ్రహం ఎక్కణ్ణుంచి వస్తుందిరా? అన్నీ ఉడిగిపోయిన మా అంతటి వాళ్ళం, చాపల్యం చావక పిసుక్కు చస్తుంటే, నీ నేమిటి మహా కబుర్లు దంచుతున్నావ్?” అన్నాడు మామయ్య వీవాణ్ణు.

నేను మాట్లాళ్ళేదు.

“ఇప్పు డట్లానే ఉంటుంది; తర్వాత అహూహిస్తావ్?” అన్నాడు మామయ్య, నొక్కి పలుకుతూ.

“అయినా, కుర్రవాడివి; నీ కం దు కదంతా? - మీ అమ్మా, నాయనా చెప్పి నట్టు విని పెళ్లిచేసుకో, తరణాపాయం అజే దొరుకుతుంది” అన్నాడు, ఆఖరి మాటగా. నేనేమీ మాట్లాళ్ళేదు.

కాసేపుండి, “మీ నాయన పనీ అయి పోయింది. కాస్త వాళ్ళ కాధారంగా ఉండటానికి బదులు దైరాగుల్లో కలిసి పోతానంటే ఎట్లారా?” అన్నాడు, బతి మాలుకుంటున్నటు.

నేను కొద్దిగా నవ్వి, సిగరెట్టు వెలిగిం చాను.

“వెనకంటే, చదువు పూర్తి గా వా లన్నావు, బావుంది. ఏదో వివాహం చేసు కుని, ఒకవోట స్థిరపడితే సరిపోయింది గాని, ఎలకాలం మీ అమ్మా నాయన మీదే బరువంతా మోపి తే ఎట్లారా?” అన్నాడు, తిరిగి.

నేను సిగరెట్టు చివర బూడిద రాలుస్తు న్నాను.

“నా మాట విని తొందరగా పెళ్లి చేసుకో. అప్పడీ సన్యాసం, గిన్యాసం మెదడులోకి జొర బడవు” అన్నాడు మామయ్య, ఆఖరికి.

నేను నిట్టూర్పు విడిచి ఉరుకున్నాను; ఎవరిని పెళ్లి చేసుకునేది?

మామయ్య చుట్ట ఆరేస్తూ, విషయం మాళ్ళేసి, “అయితే ఏ బండికి వెళ్తువురా?” అన్నాడు; చెప్పాను.

ఇంటికి తిరిగి వచ్చాను.

నేను బండి ఎక్కబోతుండగా, “ఏం రాయమంటావురా?” అన్నాడు నాన్న.

జీవితంలో ఏదీ తప్పేది లేదు; నా సౌఖ్యం లేకపోయిం తర్వాత ఎదుటివాళ్ళ ఆనందానికన్నా సరే ననటం మంచి దని పించింది.

నేను సిగరెట్టు వెలిగిస్తూ మాట్లాళ్ళేదు రైలు ఇంజను కూత కూసింది.

“నిన్నేర్పా - ఆ యన కేం రాయ మంటావు?” అని హెచ్చరించాడు నాన్న.

“మీ యిష్టం” అన్నాను; బండి రైలు నేరింది. నాన్న ఆనందంగా చెయ్యూపి, వీడ్కో లిచ్చాడు. నేను కిటికీలోంచి రైటికి చూస్తున్నాను, వెనక్కి తిరిగిపో తున్న ప్రపంచంవంక.

రైల్లో జనం పల్కుగా ఉన్నారు. నేనో మూల కూర్చున్నాను, మను ఘృత్ని చూస్తూ.

పుట్టిన తర్వాత విధిగా నిర్వర్తించవలిగిన పనులున్నై, ప్రతి ఒక్కరికీ; ఇది సౌఖ్యా ని కి మానవులు నిర్మించుకున్న ఆచారం కాదు - గుడ్డిగా అనుసరిస్తున్న ప్రోవ. బాల్యచాపల్యంలో శరీరం మరిచి గంతులేసిన ప్రాణి, యౌవనదశలో బ్యామో హంలో పడి, శ్రుణ్ణికానందంకోసం చేసిన పారబాట్లకి యావజ్జీవితం కృంగిపోతుంది; ఆఖరు దినాల్లో, తను చేసిన తప్పులకి విచారిం చి, దాటిపోతుంది. ఇది ప్రతి ఒక్కడికీ తెలిసిన సత్యం; కాని అంత్యకాలం ఆస

అతని ఆనందానికై
ఒక సీసాను
అందుబాటుగా
ఉంచండి!

కడుపులో వాధ లేనీ
లేవందువల్లనే విడ్డ ఆనం
దిస్తున్నాడు. విడ్డ ఆనం
దమేతల్లికూడా ఆనందం.

రైప్ సీరప్

ఉత్పత్తిదారులు:

■ మైసూర్ ఇండస్ట్రియల్ & టెస్టింగ్ లాబరేటరీ లిడ్.

మల్లేశ్వరం, బెంగుళూరు.

పెల్లింగ్ ఏజెంట్లు:

బెస్ట్ అండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్.

హౌస్ బాక్స్ నం. 68, మద్రాసు.

B-23776

న్న మెన్నుకొనే తప్ప ముందుగా ఇది తెలుసుకుని జాగ్రత్త పడాలనుకుంటే యావత్సంఘం నిరోధించి తీరుంది.

రెలు జోరుగా పరుగెత్తుతున్నది; సిగరెట్లు తీసి వెలిగించాను, ఎదురు బెంచుమీద తల్లి ఒళ్ళో ఆడుకుంటున్న పసిపాపని చూస్తూ.

గుంటూరుపేష్ వన్లో రైలాశేసరికి కనిచీకటి పడ్డది; నన్ను చలిగాలి ఆరంభమైంది. సరాసరి 'రూము'కు వెళ్ళి రైటు వేసుకుని కూర్చున్నాను. గడంతో దుమ్ము కొట్టుకుని ఉన్నది; కూజాలో నీళ్లు ఆడుగున లేచుకుంటున్నాయి, వారం రోజులుంటుంది.

వోచక 'రమణి' ఇంటికి వెళ్లాను. నేను వెళ్ళేసరికి వాళ్ళిల్లా కూర్చుని ఏదో వ్రాసుకుంటున్నాడు. నన్ను చూడగానే "ఏం రోయ్ - ఎప్పుడొచ్చావ్?" అన్నాడు, ఆహ్వానిస్తూ. నేను సమాధానం చెప్పి, పక్కనే కుర్చీలో కూర్చున్నాను.

"అప్పుడే వచ్చావే?" అన్నాడు, కలం ముడిచేసి. రమణి కొడుకు లోపలుంటుంది వచ్చి, వాళ్ళ నాన్నతోళ్ళో కూర్చున్నాడు. నేను ఇంటిదగ్గరి సంగతంతా చెప్పి "నా కెక్కడున్నాలో చటం లేదురా" అన్నాను. రమణి కొడుకుతల నిమిరూ నవ్వి ఊరుకున్నాడు.

కాసేపుండి "మీ మామయ్య అఖండుడా" అన్నాడు ఇంకాస్త నవ్వి జోరు చేసి.

నా కర్తంగాక "ఏం?" అన్నాను, నేను గూడా నవ్వి.

"గట్టిగా అన్నాళ్ళే - అయినా, నీ ముఖం వేదాంతం, ఇచ్చెక్కడ పట్టుకుందిరా?" అన్నాడు రమణి మళ్ళీ నవ్వి. రమణి కొడుకు వాళ్ళమ్మ పిలుపు విని లోపలకు పరుగెత్తుకుని వెళ్ళాడు.

నేను మాట్లాళ్ళేదు.

రమణి ఓమారు ఇంట్లోకి వెళ్ళివచ్చి, మళ్ళీ కూర్చున్నాడు ముసిముసిగా నవ్వుకుంటూ. నేను మాట్లాడకుండా సిగరెట్లు కాలుస్తున్నాను.

"ఒక-వెధవేయాలి వెయ్యక, నే వేసిన ప్రశ్నలకి నూటిగా సమాధానం చెప్పు" అన్నాడు కాసేపటికి; రమణి కంఠంలో గంభీరత తొణికిసలాడింది.

నేను వాడివేపు చూశాను.

"ఒకవేళ మీ మామయ్య కూతుళ్ళే గవక అయినట్లైతే, నీవు పెళ్ళిచేసుకునేవాడి వేనా?" అన్నాడు రమణి.

నేను కాస్త తలపటాయించాను; కొంచెంసేపటికి, "బహుశా" అన్నాను.

"ఇప్పుడు నీ వేడితే వేదాంతమంతా అప్పుడేమయ్యేది?" అన్నాడు తిరిగి.

నేను కాస్త నింపాడిగా, వాడికి నవ్వు చెప్పాలని యత్నిస్తూ, "నేను వైవాహిక జీవితానికి భయపడటంలేదు. శకుంతల నాకు గాకుండాపోయింతర్వాత, నా హృదయానికి అహోదం కలిగించే వస్తువు దొరకదని వెనక్కి తీస్తున్నాను" అన్నాను.

రమణి కాసేపు మాట్లాళ్ళేదు; చివరికి "ఏం - శకుంతల అంత బాగుంటుందా, యేంరా?" అన్నాడు.

"అది నే చెప్పలేను; శకుంతల్ని వింటే వాళ్ళు చాలమంది ఉంపొచ్చు. నిజానికి శకుంతలలో చెప్పకొద్దగ్గ మంచి ఏమీ లేదు; కాని శకుంతలలాగా నన్నెవరూ ఆకర్షించలేరు" అన్నాను, సిగరెట్టు వీసి రిసి.

రమణి మాట్లాళ్ళేదు; కుర్చీచేతులమీద తబలా వాయిస్తున్నాడు.

"శకుంతల నా మనో నేత్రంమందు నిలిచిఉన్నంతకాలం, ఇంకో అమాయకురాలి కంఠానికి ఉరిపోయటం తప్ప, నే సంతారం చెయ్యలేనా" అన్నాను.

రమణి నావేపోమారు చూసి, దృష్టి మరల్చుకున్నాడు; మాట్లాళ్ళేదు. నా కళ్ళ ముందు శకుంతల చిలిపినవ్వు నవ్వింది, చిన్ననాటి అమాయకత్వంలో; నన్ను చూసి సిగ్గుపడి తొలగిపోయింది, యీనాటి మాగ్నెట్తో. కళ్ళ గట్టిగా చూసుకున్నాను.

రమణి బలమీద కలం చివర్లో కొద్దూ, లయ వేస్తున్నాడు.

"అదిగాక ఫినానియల్ గా నా పరిస్థితి ఏమీ బాగాలేదు-నీకు తెలుసు" అన్నాను; రమణి నావేపు వెర్రిమాపు చూశాడు మాట్లాడకుండా.

"అయినా, పెళ్ళిచేసుకోవటంలో నా శ్రమి అర్థం కనబడటంలేదు" అన్నాను ఆఖరి మాటగా.

రమణి వివాదంగా నవ్వి ఊరుకున్నాడు.

చలిగాలి ముదిరింది: మళ్ళీ కనబడ్డావుగా?" అని కుర్చీలోంచి లేచాను. రమణి మాట్లాళ్ళేదు. తలకాయ వంచుకునే, "ఊహ" అన్నాడు అన్యమనస్కంగా. మళ్ళీ తెప్పరిల్లుకోని "పోదువు గానీ కూచో - ఏం తొందర?" అన్నాడు నా చేయి పట్టుకుని లాగుతూ.

నేను కూచోలేదు; ఏదో వంక బెట్టి రూముకు బైలుదేరాను.

లీలగా నా హృదయంలో బుసలు కొద్దున్న ఆవేదనయొక్క అసలు స్వరూపం నాకు స్పష్టం కాలేదు. ఈ సంతారంలో ఇరుక్కొట్టానికే నేను వెనక్కి తీస్తున్నానో, లేక శకుంతలలాంటి నా

ఆరోగ్యానికి, సౌందర్యానికి కాసినో టాల్కుం పౌడరు

ఉపయోగించండి.

ఇది బిడ్డలకు చల్లదనము, హాయినిస్తుంది మనోహరమైన పరిమళము గలది. చర్మ వ్యాధులను నివారిస్తుంది.

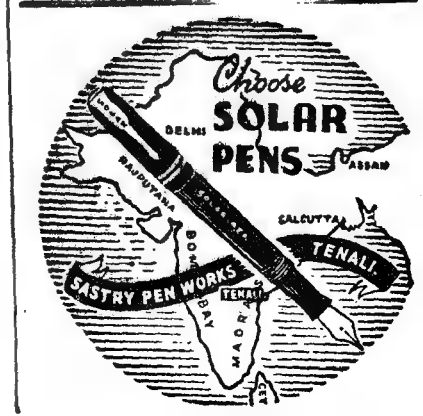
దీని సువాసన దినమంతా నిలిచి యుంటుంది

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేవాము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, తుక్ల నవ్వును హరించి చలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 ఈ. డబ్బి రు. 8-4-0 పోస్టేజీ 12 అ. ది. సి. ది. ధీకం పెని. "అయుర్యేదనమాజం" పెరిచేటి- నెల్లూరు జిల్లా.

కోలినాస్

ప్రకృతి యొక్క ఆకుపచ్చ క్లోరోఫిల్ గలది

...మీ దంతభావనలో యితకు ముందెన్నడు లేని గొప్ప పురోగమనం!

మొక్కలను తాజాగా ఆకుపచ్చగా ఉంచు ప్రకృతి సిద్ధమైన క్లోరోఫిల్ తో... నోటి దుర్వాసనను రోజంతా పోగొట్టు కొనుడు... దంతక్షయమును చిగుళ్ల బాధను ఆపుకొనుడు! విస్పండితంగా మికింతకు పూర్వమెన్నడు అభించని అమోఘముగు దంతరక్షణ యిదియే! క్లోరోఫిల్ గల అద్భుతముగు క్రొత్త కోలినాస్ దంతక్షయమును రోగ క్రిములను నాశనము చేయుటయేగా నోటి దుర్గంధము ఒక

రోజంతా లేకుండు చేయును.... ఇది మొక్కలను నవనవగా తాజాగా ఉంచు ప్రకృతి సిద్ధమైన సా యనిక పదార్థముగు ఆకుపచ్చని క్లోరోఫిల్ వల్లనే. క్లోరోఫిల్ గల కోలినాస్ అమోఘమైనదగుటయే గాక పొదుపు మాడా. పొడి బ్రష్ మీద అరంగుళమే చాలా. ఆకుపచ్చని అట్టు పెట్టెలో అన్ని దుకాణాలలో దొరుకును. నేడే కొని దంత వాస్త్రంలో కల్ల అభ్యర్థన పురోగమనం వల్ల కలిగే బాధములను పొందండి!

క్రొత్త ఆకుపచ్చ అట్టు పెట్టెను గమనించుడు.
క్లారిడ్ కోలినాస్ (పసుపుపచ్చ రబిడ్ 100)
జరిగింది.

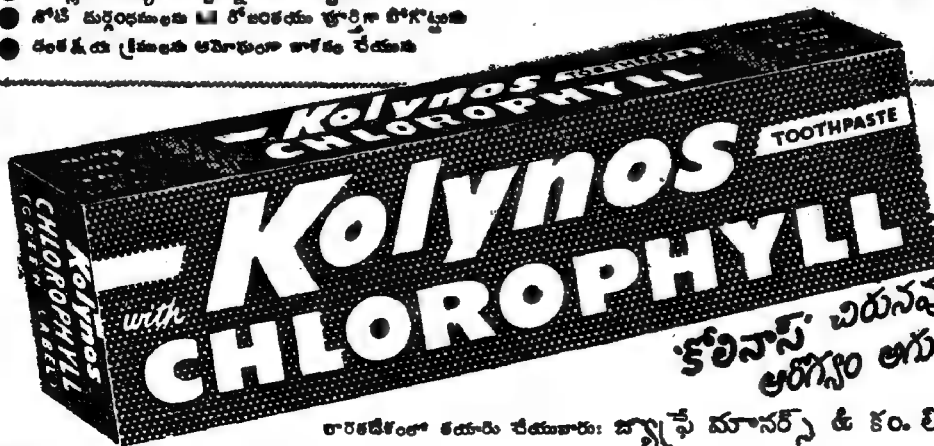
2,000 అమెరికన్ దంతరోగులు క్లోరోఫిల్ యొక్క నత్పలితములను నిరూపించుచున్నారు.

నాలుగు సంవత్సరముల పరిశోధన, వాతావృత 2,000 అమెరికన్ రోగులపై యిదిగి యుండెన్నడు ఇరువదిది అత్యంత పెద్ద పరిశోధనకు కుక్కల చేయటం. క్లోరోఫిల్ గల కెంటర్ క్రిమ్

- చిగుళ్ల పాదావృత కల్పింపబడిన అరికట్టును
- నోటి దుర్గంధమును 10 రోజులయందు పూర్తిగా పోగొట్టును
- దంతక్షయ ప్రమాదను ఆమోఘంగా నాశనం చేయును

మీ దంత వైద్యునికు ఈ కొంతవల్లయు తెలుసు. ఆయన యీ ఫలితములను నిర్ధారణ చేయగలడు.

- ★ నోటి దుర్గంధములను పోగొట్టును
- ★ చిగుళ్లకు పటంత్యము నిచ్చును
- ★ దంతక్షయమును అరికట్టును

కోలినాస్ చిరునవ్వులలో ఆహ్లాదం ఆగుపడుతుంది!

కారకదేశంలో కయ్యించి చేయువారు: బ్యాప్రే మానర్స్ & కం. లి. లండన్ 1

“ఒరీ పిప్పిల కాథమా! ఆ
బామ్మను వదిలి యీవలకు
రమ్ము! ఒక్కవేటున నిన్ను
సంహరించెదను.!!

వృద్ధుడయిన చంద్రిక తిరిగి దొరకదని తలపటా
యిస్తున్నానో తేల్చుకోలేకపోయాను.

హోటల్లో భోజనం కానిచ్చి, గదికి
చేరేసరికి తొమ్మిదైంది. దుమ్ము దులుపు
కుని పక్క వేసుకుని పడుకున్నాను.

మర్నా డెప్పడో ఒక క్లాసుంది; కాలే
జీకి వెళ్లానేగాని, పాఠం చెప్పటానికి
మనస్సు నిరాకరించింది. వెళ్ళి మెడల
కుండా కూర్చున్నాను, ఓ లెక్క చెయ్యి
కుని. కొంతమంది పుస్తకాలు తెరిచారు;
విగిలినవాళ్ళు నావంకే చూస్తుండిపోయి
నారు.

“ఊ - కానివ్వండి” అన్నాను, చివరి
రెంచీలకేసి చూస్తూ.

అంతా అచ్చుపుస్తకాలు తెరిచి, లెక్క
చదువుకుంటున్నార.

నేనీకీ ఏవనీ చెయ్యలేను; ఎంతకాలం
యీ పరిస్థితిలో ఉంటానో నాకే తెలియదు.
రాజీనామా ఇచ్చేయ్యటమే మంచిదనిపిం
చింది. తలఎత్తి చూశాను; ఒకళ్ళతో
ఒకటే సమాలోచనలు సాగిస్తున్నారు: వెనక
పేజీలు తిరగేస్తున్నారు.

“ఏం - రావటంలా?” అన్నాను, లేని
సవ్యు తెచ్చిపెట్టుకుని.

మందరి కెంచీలోనుంచి ఒకతను,
“చెప్తున్నానుండి” అన్నాడు తలకా

అతని బతుకులు

యూపి. నేను వరాండాలోని పిట్టగోడ
వేపు చూస్తున్నాను.

కాని, ఏవనీ చెయ్యకుండా జీవించటం
కష్టం; పైగా నన్ను నమ్ముకుని కూర్చున్న
వాళ్ళంతా మనస్సులో మెదిలారు. నామీద
నాకే చాలివేసింది.

మెల్లిగా గంట అయిపోయింది; “ఇంటి
దగ్గర ఆలోచించుకు రండి” అని నేను
క్లాసులోంచి వచ్చేశాను.

సాయంత్రం రమణితో కలిసి పార్కులో
ఓ మూల కూర్చున్నాను. వాడా కోలా
తను చేసిన ఘనకార్యాలన్నీ ఏకరువు
పెడుతున్నాడు; నేను మెకానిక్‌గా నవ్వి
ఉరుకున్నాను.

కాసేపెంతర్యాత, కొంచెం అనుమా
నిస్తూ, “ఒరీ - నేనో మాట అడుగుతాను
గాని, ఏమీ అనుకోకుండా చెప్తావా?”
అన్నాడు.

“అడుగు, ఫరవాలేదు” అన్నాను,
నవ్వి.

“నీవు చాలా పరధ్యానంగా ఉంటు
న్నావనీ, వెనకటంత సినిమయర్‌గా ఉంటుం
లేదనీ కంప్లెయింట్ చేస్తున్నా” అన్నాడు,
తలపటాయిస్తూ.

నేను మెడలకుండా ఉరుకున్నాను,
నవ్వి; రమణి పార్కులోకి అప్పుడే
వస్తున్న ఆమ్మాయిలజంటని గమనిస్తూ, నా
తోడమీద ఒకటి వేశాడు.

వాళ్ళు చెబుచాటుకు వెల్లింతర్యాత
నావేపు చూసి, చిరునవ్వు నవ్వాడు. నేను
బదులుగా మందహాసం చేశాను.

“నీవు గూడ ఎందుకోచ్చావ్, ఆశ్రమా
నికి?” అన్నాను, కాసేపుండి.

“తాయీకోసం కాదులే” అన్నాడు
రమణి, నవ్వి.

“స వ్యాసం పుచ్చుకోటానికా?”
అన్నాను, నేను గూడా నవ్వుతూ.

“నాఖిల్లేం కాలిందిరా - నీకు మరే
నేను డిజిటైజేషన్ లవర్‌నిగాదు”
అన్నాడు. నేను మాట్లాడేదు.

కాసేపెంతర్యాత, “నీవు నిజంగా
చెప్పరా - ‘తాయీ’ని లవ్ చెయ్యలేదా,
నీవు?” అన్నాడు రమణి, కొంత పరీక్షగా.
నేను గడ్డిపోచలు తుంపుతున్నాను; మాట్లా
డేదు.

“నే నెందుకొస్తే ఏంలే? - వెళ్ళిన పని
గూడా కాలేదు” అన్నాడు రమణి,
నిట్టార్చి.

(54 వ - పేజీ చూడండి)

సి. కె. సెన్ అండ్

కంపెనీ లిమిటెడ్.

1878 నుంచి ఆయుర్వేద ఔషధ
ములు, ఆసనములు, అరిష్టములు, శైల
ములు, ఘృతములు, దేశీయ ఔషధ
ములు, వరద్రవములు మొదలైనవి తయారు
చేయుచున్నవారు.

వసంతకుసుమాకర

రస

అతి మూత్రవ్యాధికి, ఇతర మూత్ర
సంబంధ దోషములకు ప్రత్యేకావ
ధము. విక్రీతి పుష్టినిచ్చు ఔషధము
వ్యాధినుండి కోలుకొనువారికి ఉప
యోగమైనది.

సిద్ధమకర ధ్వజ

హిందూ వైద్యశాస్త్రములో శర్య
కోగ నివారణి, దూ మకరధ్వజ సాటి
లేనిది. ఉత్తమమైన, శుద్ధమైన
ఔషధము.

జిబాకుసుమ్ హౌస్

కలకత్తా 12.

మందులు సప్లయి చేయు ఏజెంటు;
మెస్సర్స్ హనుమాన్ డ్రగ్స్ షాపు
రేపల్లి.

దాంపత్య రహస్యము

తెలుగు భాష

ఇది ప్రాచీన అసలు కొక్కొక గ్రంథము,
(ఫోటో అత్) 254 పుటలు పుస్తకం వెల
రు. 2-0-0 పోస్టాజులు ప్రత్యేకం. చంద్ర
భానుషిర్డీ, 27 బీటు (AP) జి. టి. మద్రాసు.

గనో కెస్

అన్ని సెగలకు గంటలలో గుణము
ఈశ్వర పార్వతి రాజమండ్రి

ముసలిమ్మపుత్తరం

ముసలిమ్మ, కరణంగారు,
చుట్టం రామయ్య, పెద్దమనుష్యులు,
టపాబంట్రోతు, పొరుగామ
సుబ్బమ్మ.

1

(ముసలిమ్మ యిల్లు : సుబ్బమ్మ, మన
లమ్మ కూర్చుని వుంటారు.)

సుబ్బ : చెట్లపాదులన్నీ ఎండిపోయిన
కొమ్మల యేమి అమ్మ?

ముస : ఎండిపోక యేమి ముండ్. అటి
మొఖాన, నా మొఖానా నీకైవర బోస్తారు?
అబ్బాయేమో, వూడ్పులుగానూ మరి! ఆ
కుమ్మలపల్లి యవసాయం ముండబెట్ట
బోయ్యాడు. కొండలేమో పుట్టింటి కాడ
అమలు మండబెట్టబోయింది.

సుబ్బ : అయ్యో! అడేంటమ్మ! ముసిలి
ముండవు. నీమీద సంతారం పోరేనీబోవడ
మేంటి? పోనీ ఆ పనికివచ్చి గూడా
తీసుకుబోలేయేం?

ముస : అమ్మ! ఎవరికి వారు సంతం
త్రులు. ఎవరు చెప్తారు? అది అడింది
అట, పొడిందిపాట. పిల్లలు వెంటుంటే
దాని అటలు సాగవుగా మరి! ఇంతకీ,
ఏమిటో నేను కాస్తా గుటుక్కు మనకూ
డదూ సుబ్బమ్మతల్లీ; నమ్మక నమ్మకపో,
పదిమంది కట్టిన కొంపలో వుండి చెపు

తున్నా. నేనీ యాతన పడలేను తల్లీ!
ముక్కు చూసుకుంటే చూడుకున్నా.

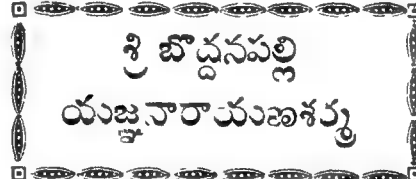
సుబ్బ : కొడుకూ, కొండల వున్న
నవ్వేయిదయితే, బిడ్డా పాప లేనిదాన్ని
నే నేమనుకోవాలి?

ముస : అబ్బాయేమో వస్తాడేమో నవ
కుంటే, వాడూ రాలేదు. పిల్లలు బొత్తిగా
బాడుగూడా తింటల్లా.

సుబ్బ : అన్నార్తెన్నారా? అమ్మ.

ముస : వూ! ఏం అన్నం? పుత్తె మజ్జి
గాన్నం తప్ప యేమీ పోదు; పిల్ల రక్క
డికొవెల్లారు. వాళ్లు రాంగానే తివాలి.

సుబ్బ : అన్నం తిని వస్తారే అప్ప!

యిప్పుడే వందాసు; ఏం జేస్తున్నారో
చూసిపోదాం అని వచ్చా!

ముస : పోయిరా అమ్మ!

(సుబ్బమ్మ వెళ్లిపోతుంది. ఇంతలో
చుట్టం రామయ్య వస్తాడు).

ముస : ఏం? నాయనా? యింటిదగ్గ
ర్నుంచేనా?

రామ : అవునమ్మ! యిన్వార గన్నారం
కొద్దులో చూస్తారు కేసు నాయనా
వేళారుగాదూ; మావార్యంతా ముందు
బోతున్నారు. కానీని మంచినీళ్లియ్యి, పిన్న
మ్మ తాగిపోతాను.

ముస : అడేమిటి నాయనా! అన్నం
దినిపోదుగాని వుండు. యింకా మేం గూడా
తిన్నా. (అని మంచినీళ్ళు తెచ్చియిచ్చింది)

రామ : ఒదిన పిల్లలు యింకా రాలేదే
మిటి?

ముస : యింతవరకుజాడ జాబూలేదు.
అన్నట్లు నాయనా! ఒక పుత్తెరంముక్కు
రాసి పెట్టుబాబూ. మీ వది న వార్యని
రమ్మని. (అని కాగితం, పెన్నలు
యిస్తుంది. అలాగే రామయ్య వ్రాసి ముసలి
మ్మకు యిస్తాడు).

రామ : వెళ్ళొస్తా పిన్నమ్మ! వాళ్ళు
చాలా దూరం పోయివుంటారు.

ముస : నీయివం రెండు మెతుకులు
తిను నాయనా అమ్మనవు. (రామయ్య

వెళతాడు. ముసలిమ్మ పంపించడానికి
దర్వాజాదాకా వెళ్తుంది. టపా బంట్రోతు
ఆదాత పోతూవుంటాడు).

ముస : ఇదిగో! పోస్టబ్బాయ్! పోస్ట
బ్బాయ్! నాయన్నాయనా! యిటు పిలుపు
ఆ పోస్ట....., ఆ! నేనే నాయనా
పిల్చింది. ఒక్కసారి చూయింటి!
రాబాబూ!

పోస్టు : అమ్మ! ఎందుకు పిల్చారు!

ముస : (తెల్లకాగితంమీద వ్రాసి వ
పుత్తరం తెచ్చి) నాయనా! ఇది కాస్త
మా అమ్మాయిగారివూరు వంపించు
నాయనా. నీ కంఠైనా పుణ్యముంటుంది.

పోస్టు : ఇదేమిటమ్మ! యీ కాగితం ఎలా
పంపించడం? రెండు అణాలు తీసుకు
పోతే, మా ఆఫీసులో కవరని, ఒక సంచి
లాటిది యిస్తారు. దానిలో యీ పుత్తరం
పెట్టియిస్తే పంపుతాం.

ముస : రెండణాలు తెట్టి సంచెంకుకు
బాబూ? మా అబ్బాయి పుస్తకాలసంచి
వుంది. దాల్లో పెట్టి తీసుకువోయి మళ్లీ
తీసుకురా.

పోస్టు : నేను గాదమ్మ, తీసుకు
పోయేది. అసలు ఆసంచి పనికిరాదు.

ముస : ముసిలిముండనుజేసి కా జేద్దా
మనుకున్నావా? రెండణాలు. చూడు
నిన్నేం జేస్తానో

(ఇంతలో కొందరు పెద్దమనుష్యులు
చేరతారు.)

ఒక పెద్దమనిషి : ఏమిటి ముసలిమ్మ!
అదిగాదు. అబ్బాయి చెప్పిందే రైటు.
జేడా కాకపోతే చూడుకొన్నా తెడిలే
కార్డు వస్తుంది. దానిమీద వ్రాసి పోస్టులో
వెయ్యాలమ్మ! (పోస్టుమాన్తో) ఆ ముస
లిమ్మకు తెలియదులే బాబూనీ వెళ్ళు.

ముస : అట్లాగా. సరే నాయనా!
అనక తెప్పిస్తారే కారుడు. (అందరూ
వెళతారు. సాయంకాలానికి కార్డు తెప్పి
స్తుంది.)

2

(కరణంగారి యిల్లు. వ్రాసుకుంటూ
వుంటాడు. ముసలిమ్మకార్డు తీసుకుని
నిల్చుంటుంది)

కరణం : ఏం ముసలిమ్మ! ఏం పనిమీద
వచ్చావు?

రెండు దేశమంతటా దొరకును

ముస : మాకోడలు పుట్టింటికి వెళ్లింది.
కాస్త వుత్తరం వ్రాసిపెట్టండి బాబూ.
క : ఇచ్చే కార్డు, మీ కోడలుపేరు ?
ముస : రామసుబ్బమ్మండీ.
క : ఏవూరు ?
ముస : నూరంపల్లిబాబూ.
క : ఆవుళ్ళో పొస్టాఫీసుందా ?

ముస : లేకేం. మా ఆచార్యగారి అంజ
య్యగారే పోస్టులోవుండేది.
క : ఆ! ఏమిటి కబుర్లు.
ముస : నువ్వెళ్లిన కాణ్ణించీ వర్షాలు
లేక చెట్లపాదులు పాడిపోయినయ్.
క : ((వాస్తూ) ఆ తర్వాత ?
ముస : నువ్వెళ్లినకాణ్ణించీ తిండి

తిప్పలు తినక పిల్లలు బొత్తిగా యిట్టే
అయిపోయినారు. (మనం సామాన్యంగా
బక్కచిక్కిపోయినాడని చెప్పడా!
చెయ్యి కేళ్ళన్నీ ముడిచి చూపుకునేట
మాత్రం ఇటు అటు అడిస్తాం. అట్లా?
ముసలమ్మ వేలు చూపిస్తుంది.)

క : ((వాస్తూ) ఆ తర్వాత ?

ముస : ఏంరాకారు బాబూ.

క : నువ్వెళ్లిన దగ్గరనుంచీ, పిల్లలు తిండి
తినక బక్కచిక్కి పోయినారు. (అని
చదువుతాడు)

ముస : చిక్కిపోవడంగాదు బాబూ!
బొత్తిగా యిట్టే అయిపోయినారని
రాయండి (అని మళ్ళీ వేలుచూపిస్తుంది)

క : దాని అర్థమే యిది. నువ్వు వేలు
చూపిస్తే యిందులోగూడా వేలు చూపిస్తు
న్నావని వ్రాయనా? అట్లా వ్రాయడం
తప్పు. కుదరదు.

ముస : అదేమిటిబాబూ! నేను
నట్లు రాయండిబాబూ.

క : అంతేనమ్మా! నువ్వు చెయ్యివుపిలే
చెయ్యి, తల వూపిలే తల యిందులో
బొమ్మ చెయ్యమంటావా? ఎవరు వ్రాసినా
యింతే. తర్వాత ?

ముస : తరవాత.....బొత్తిగా గొడ్డు
పట్టుమని (సామాన్యంగా మనం యింత వర
మాణం అని రెండు చేతుల్లో చూపించు
తాం. అలాగే చూపిస్తూ) యింతమేనైనా
తినడంలేదు.

క : ఆ! తర్వాత ?

ముస : ఏంరాకారుబాబూ!

క : గొడ్డు మేత బొత్తిగా ఏమీ తినడం
లేదు.

ముస : మళ్ళీ అట్లాగే రాకారేంబాబూ!
పట్టుమని యింతైనా తినడంలేదని
రాయండి! బాబూ!

క : దాని అర్థం అదేనమ్మా! నీకు
వుత్తరం వ్రాయడం నాకు చేతగాదు. ఎవ
రిచేతనైనా వ్రాయించుకోబో (అని కనురు
కుంటాడు)

ముస : లేదులేబాబూ! బాబూ వ్రా
యండి. ((బతిమలాడి) ఇక్కడ చాలా
యిబ్బందిగా వుంది, నేడెలు పట్టుమని
యిన్ని పొలైనా యివ్వడంలేదు. కనుక
వెంటనే రమ్మని వ్రాయండి (అని చేర
చూపిస్తూ అంటుంది.)

క : అమ్మయ్యా! నీకు వుత్తరం వ్రాయ
డానికి నీ భావ ప్రియాయి రావాల్సిందే
గానీ, ఇతరులికి చేతగాదు. పోఅమ్మా!
యిహాపో. వాప్రాణం తీశావు. ★

రెండు మహా నగరాలు

చార్లెస్ డికెన్స్

42

దొంగల తిరిగి అరెస్టుచేసి తీసుకుపోయిన సంగతి మిస్ ప్రాన్కు తెలియదు; చూడబడిగా వీధివెంట నడిచి వెడుతోంది; తట్ట నెత్తిన తట్టుకుని క్రంచర్ ఆవిడప్రక్కనే నడుస్తున్నాడు. పాంట్-స్ట్రాప్ కంటేనమీడినవంటి నది చాటి అవతలి నేపుకు వెళ్ళారు. వీధిని నడుస్తున్నంతసేపూ ఇద్దరూ, అమిత శ్రాగ్ధ్రంగా ఇటూ అటూ పరకాయించి మాన్యునే వున్నారు. దుకాణాలముందు జనం ముతాల మురాలుగా మూగి, వోళ్ళు తెలియని వీరాలాపాలతో పేటేగిపోయి వున్నారు. అలాంటి దుకాణాలదగ్గరికి పోకుండా, తప్పించుకుని ముందుకు నడుస్తున్నారు. ఆనాటి సాయంకాలం మంచు దట్టంగా పడి బాగా మసకచీకటిగా వుంది. వీధి దిపాలు మాత్రం మినుకుమినుకుమంటూ వెలుగుతున్నయ్యే. ఇక, ఆ మసకచీకట్లో, కొలిచి దయ్యాలలా అక్కడక్కడ కమ్మరకొలుములు మాత్రం బిభత్సంగా మండుతున్నయ్యే. విప్లవనైన్యానికి కావలసిన నాలుగుపాకులూ, కత్తులూ, ఆ కొలుములదగ్గర తయారవుతున్నయ్యే.

మిస్ ప్రాన్ కావలసిన చిలర సామాను కొన్ని కొన్నది. దీపానికి కిరసనాయిలు కూడా కొన్నది. ఇక కావలసినదల్లా వైన్. వైన్ కొనటానికి ప్రతి సారాదుకాణంలోకి తొంగిచూస్తుంది. అక్కడ జనం గందరగోళంగా వుండటం చూసి మళ్ళీ ముందుకు సాగుతుంది. ఇలా వచ్చివచ్చి ఒక పానకాలదగ్గర నిలబడింది. తక్కిన సారాదుకాణాలదగ్గరకంటే, ఇక్కడ కొంచెం ప్రకాంతంగా వుంది. ఇక్కడా కొన్ని యెర్రబోపీలున్నాయిగాని మరి అంత రక్తస్వాదంలో లేవు; ఘరవాలే దనుకుంది మిస్ ప్రాన్; క్రంచర్ ముఖంలో చూచింది; క్రంచర్ కూడా అజీ అభిప్రాయంలో వున్నట్టు కనుపించాడు. దాంతో ధైర్యంచేసి లోపలికి అడుగుపెట్టింది.

ఆ పానకాలలోవున్న దీపాలన్నీ కాపురేసి మినుకు మినుకు మంటున్నయ్యే; కొంతమందిపోదరులు పొగచుట్టలు పీలుస్తూ చీట్లతో వస్తున్నారు; చొక్కాకిక్క లేకుండా మసీపులుముకున్న చిన్ని మట్ట లాగుమాత్రం తొడుక్కుకున్న ఒక కార్మిక పోదరుడు వక్రికాటి చేతమట్టుకుని కొంచెం గొళగొళంతో చదువుతున్నాడు. మరోకొంతమంది అతనిచుట్టూకూర్చుని వింటున్నారు. కొన్ని రుపాకులూ, కత్తులూ బల్లలమీద చెల్లాచెదురుగా పారేసున్నయ్యే; మరోకొంతమంది పోదరులు ముందున్న బల్లమీదికి పొరిగి ఎలుగొడ్డులా గుర్రుగొట్టి విడబోతున్నారు.

మిస్ ప్రాన్ అమృతంబల్లముందుకుపోయి, తనకు ద్రాక్ష

పారాకానాలని చెప్పింది. అమృతందారు ద్రాక్షపారా కొలిచి పోస్తున్నాడు. ఇంతలో పానకాలలో ఒక మూలనుంచి ఒక వ్యక్తి లేచి బయటికి వచ్చేస్తున్నాడు. ఆరావటంలో, అతను మిస్ ప్రాన్కు ముఖాముఖి తారసిల్లాడు. అతను కంటబడగానే, మిస్ ప్రాన్, 'ఒరేయ్!'—అంటూ ఒకగావుక్కేక చెట్టి, అమాంతం కాని లింఛుకోబోయింది:

ఆ గావుక్కేకవిని అక్కడున్నవాళ్లంతా ఒకసారి తెలచెలా లేచి నిల్చుని నిర్భాంతపడి చూస్తున్నారు. ఎవణో నరికెయ్యడమో, అలాంటిదేవో జరిగుంటుందనుకున్నారు. కాని యెవ్వడూ నేల వొరిగిపోయినట్టు కనుపించలేదు; ఫ్రెంచి విప్లవవీరుడులా కనుపించుతున్న ఒక మొగవాడూ, అతనికి యెదురుగా యీ ఆంగ్లేయవృద్ధ కన్యా మాత్రం కనుపించుతున్నారు.

భీభత్సకరమైన సంఘటన యేదీ జరగకపోవటంతో సోదరులందరికీ చాలా ఆశాభంగం కలిగింది. ఫ్రెంచిభాషలో ఏదో గొణగొణ లాడుకున్నారు. ■ గొణగొణ యేమిటో ప్రాన్కు రవ్వం లేనా బోధపడలేదు. భాష అర్థం కాకపోవటమేగాదు; మాటలు కూడా విసపజేసితిలోలేదు. ■ వ్యక్తి కంటబడగానే అవిదా, వెంటవున్న క్రంచర్ కూడా ఆశ్చర్యచకితులై చిత్రితప్రతిమల్లా ప్రంభించిపోయారు.

ఆ వ్యక్తి కొంచెం విసుక్కుంటూ, 'ఏమిటి గొడవ' అన్నాడు మెల్లగా, ఆంగ్లభాషలో.

మిస్ ప్రాన్ వసబోసిన పిట్టలా అందుకుంది;

'ఒరే నాయినా! సాల్మన్, తమ్ముడూ!—ఒరే అబ్బీ! అబ్బా! ఎన్నార్యయిందిరా తండ్రి కంటబడి—కళ్ళు కాసులు గాచి పోయాయి గదరా?'

'ఇదీ! సాల్మన్ గిల్కెన్ అంటూ చెయ్యపుగొం తెట్టుకు అరవకు—నా ప్రాణం తీయిస్తావా యేమిటి?'

మిస్ ప్రాన్ వలవలా యేడిచేస్తోంది: 'అదేవిట్రాతమ్ముడూ! అలాంటి నోగాయిత్యం మాటలూ నువ్వునూ?'

'నోగాయిత్యం లేదు నా బ్రాధం లేదు—నేను బ్రతకానుంటే కాసేపు నోరుకట్టుకో—అంతగా మాట్లాడాలనుంటే, అలా బయటికి తగులడు—ఈ మనిషెవడు?—దయ్యాలన్నీ చూసి నట్టు ఎందుకు నానంక అలా తెల్లపోయి చూస్తాడు?'

'మనవాడేరా తండ్రి! క్రంచర్!'

'సరే అతనికూడా బయటికి తమ్ముడు—ఏమిటా తెలిచూపు?'

ఈ మాటలు ఇంగ్లీషులో విశ్వకో అని—మిగతా పోదరు

లో, ఈ వ్యవహారమున సరేస్తా యేదో ప్రెంచిలో ఒకటి రెండు వాక్యాలు చెప్పేసి, బయటికి నడిచాడు.

అమృతం బల్లదగ్గర యివ్వాలినిన డబ్బు లెక్కజూసి యిచ్చేసి, ఆవిడా, క్రంచరూకూడా, సాల్మన్ తోపాటు వీధిలోకి నడిచారు.

వీధిమలుపు దిగి ఒక చీకటి గొంధిలోకి వచ్చి తరవార సాల్మన్ అక్కడ నిలబడ్డాడు.

‘ఆ!—ఇప్పుడు చెప్పి తగులుడు!—ఏమిటి అంటావా?’

‘అయ్యో నా తండ్రి! అంత కోపమేమిట!—ఇన్నాళ్ళ కంటబడి యిచ్చేటా నన్ను పలకరించాల్సిన వరస?—నా మీద నీకు రవ్వంతేనా ప్రేమలేదుటా?—’

‘ప్రేమగాదు నా బొంద’ అంటూ, అమిత విసుగ్గా అక్క గారిని ముద్దు పెట్టుకున్నాడు—‘ఊ! అక్కడికి తృప్తి తీరిందా?’

సంతృప్తినీ నూచిస్తూ తలవూపింది మిస్ ప్రాన్. సంతోషం పట్టలేక ఉత్కంఠతో సన్నగా విడ్డింది.

‘నువ్వు మాతాకుగా కనుపిస్తే నేను ఆశ్చర్యపడి చావ నేమా అని అనుకుంటున్నావ్లే వుంది—నువ్వు ఇక్కడ వుంటున్నావన్న సంగతి నాకు చాలా రోజులనుంచీ తెలుసు; నిజంగా నేను నాశనమై పోకుండా వుండాలని నీకుంటే, కిక్కురు మనకుండా నీ దారిని నువ్వుపో!—నా దారిని నన్ను పోసి—నాకు పనుంది. నే నీక్కడ ఉద్యోగం చేస్తున్నాను’—అన్నాడు సాల్మన్.

‘అయ్యో నీయల్లంతా బంగారం గానూ! నీకేంకర్క మొచ్చిందిరా నా తండ్రి!—మాజీకర్కంలాంటి ఇంగ్లీషు బిడ్డకి నీ కిడంగతిరా?—యీ తిక్కజేకంలో యీ తిక్కముండావాళ్ళ దగ్గర నాకరియేమిటా నా తండ్రి!—ఇంతకన్నా నువ్వు గోతిపాలు...’

‘ఆ!—నన్నెలాగూ గోతిలో పెట్టించడానికే నువ్వివ్వాలి పైతానలా నాకు దాపరించావు—ఎవడేనా వింటే పీక తెగిపోతుండే నీ గొంతుకొయ్య!—’

‘అట్లాగా తండ్రి!—అదా—సరే సరే, నోరుమూసుకు వెళ్లి

పోతా!—నామీద యేదో కోపం లేదని నవ్వుతూ ఒక ముచ్చటైన మాట చెప్పి—‘నెల్లీపోదాం మరి’—

‘కోపం లేదు గీపం లేదు—నెల్లీవే బాబూ!’—

సాల్మన్ విసుక్కుంటూ ఈ మాట అంటూండగానే క్రంచర్ ముందుకు అడుగేసి కొంచెం మొరటుగా సాల్మన్ బుజం మీద చెయ్యిని: ‘ఇదుగో తమ్ముడూ—ఇటు చూడు!’ అన్నాడు.

‘ఏమిటి?’—

‘నిన్ను ఒకమాటడగారితే!—ఇంతకీ నీ పేరు జాన్ సాల్మనా?—లేకపోతే సాల్మన్ జానా?—ఏది ముందు ఏది వెనక?’—

ఆ వ్యక్తి తెల్లబోయి క్రంచర్ వంక చూస్తున్నాడు.

‘చెప్పలే—ఇంతలోకే యేంపోయింది—మీ అక్క నిన్ను సాల్మన్ అంటోందా—నువ్వు జాన్ అయినట్టు నాకు తెలుసు. అసలు మీ అక్క పిలుస్తున్నట్టు సాల్మన్ గాక అక్కడ ఇంగ్లండులో నీకు అదో వేరేవేరేదో వుండేది. ఏమిటది—జ్ఞాపకం రాకుండా వుందీ?’

‘వేరే వేరేమిటి?’—

‘అదే జ్ఞాపకం లేక నేగాదా అడగటం?—అన్నాడు క్రంచర్.

‘ఛాఛా!—ఇంకో వేరేమిటి?’—

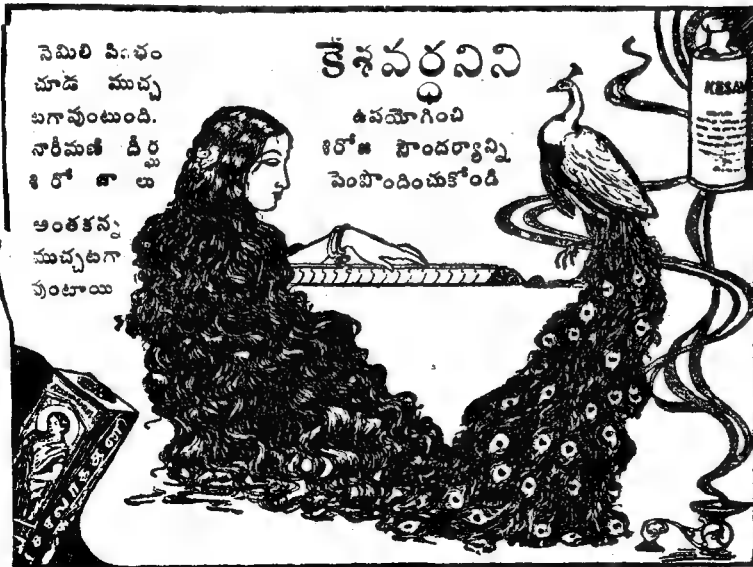
‘ఛాఛా లేదు గీచా లేదు—చెబుదూ—ఓల్డు టెయిలర్ గూడ చారిమి, తప్పుడు సాక్ష్యాల నాయాలవు, నిన్ను నేను యొగవంట గానీ—చెప్ప చెప్ప ఆ వేరేదో!’

‘బర్నాద్!—అని మరో కొత్త గొంతు వినిపించింది పక్క నుంచి; సిడ్నీ కార్టన్ అక్కడ ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

‘ఆ!—అదే అదే,’ అంటూ క్రంచర్ కేకపెట్టాడు.

నల్లటి బారాటికొట్టు తొడుక్కుని చేతులురెండూ వెనక్కు ముడుచుకుని సిడ్నీ కార్టర్ క్రంచర్ పక్కనే చిరునవ్వు నవ్వుతూ నిల్చున్నాడు. అతనివంక తెల్లబోయి చూస్తున్న మిస్ ప్రాన్ తో:

(43-వ పేజీచూడండి)

కేశవర్ణిని ఆ. 14; పాంపూ ఆ. 14, అందరు డిలర్లవద్ద లభిస్తాయి. లేక సాత్ ఇండియా కెమికల్స్, కాన్ కడ రోడ్డు, కోయంబూరుకు వ్రాయండి.

అబల సుధ

ప్రీతి కుసుమ వ్యాధులు అకాల హస్త, ముకుందము, ముకుళాం, విదలనోప్పలు, తలనొప్పి, గుండెదడ, కాళ్ళ లాగుట, మనస్సిమితము లేకపోవుట, విదవట్ట పొందుట, నడుమనోప్పలు, నిద్రాహీనత, మలబద్ధము, హిస్టిరియా మొ॥ హరించును నీసాధు. 3/- వి. పి. ఆ. 0-14-0. ఇండియన్ మెడికల్ ఫారమ్, లక్ష్మీ లాకీసు రోడ్డు - విజయవాడ-2.

కు ప్పు ★ బొ ల్లి

కగ్గరా మేహమధ్యులు, నెగ, సవాయి వ్యాధులకు, గ్యాస్టరిటి చికిత్స, క్యాటర్ లాగు ఉచితం. జి. వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిస్టర్డ్) “భాస్కరాశ్రమము” గోపాల పురం, తూ గోదావరి.

చిట్టానవీధులు

"డాక్టర్"

62. చంద్రగ్రహణం పార్థమినాడూ సూర్యగ్రహణం అమావాస్య నాడూ ఎందుకు కలుగుతాయి ?

నిండు చంద్రుడికి గాని గ్రహణం వట్టదు. ఎందుచేతా అని ఆలోచిస్తే దీనితో పాటు అమావాస్యనాడే సూర్యగ్రహణం ఎందుకు కలుగుతుందో కూడా తెలుస్తుంది. కుక్కపాడ్యమినాడో విడియనాడో చంద్రుణ్ణి చూడండి. సూర్యుడు ప్రతిమిన్తూంటే సూర్యుడికి కొంచెం దూరంగా చంద్రుణ్ణి కనబడుతుంది. క్రమంగా పెరిగి, పార్థమినాటికి అటు సూర్యుడు ప్రతిమిన్తూంటే ఇటు నిండు చంద్రుడు ఉదయిస్తాడు. పున్నమనాడు సూర్యుడు చంద్రులు భూమికిటూ అటూ పున్నట్లు కనపడతారు.

చంద్రగ్రహణమంటే సూర్యుని వెల్తురు వల్ల ఏర్పడే భూమినిడ సరిగ్గా చంద్రుడి మీద పడడము. అలా పడినప్పుడు సూర్యుడు దృష్టి చంద్రుడి మీద పడలేకపోవడము వల్ల చంద్రుడికి కాంతి పోయి "గ్రహణము" కలుగుతుంది. భూమికి ఒకవైపు సూర్యుడూ సూర్యుడికి ఎదురుగుండా ఇవ రెండువైపు చంద్రుడూ ఉన్నప్పుడేకదా భూమి నీడలోకి చంద్రుడు పోగలగడమూ? ఇది పార్థమినాడే జరగగలదు; విమంటారా? అనాడే ఇటు సూర్యుడూ అటు చంద్రుడూ భూమికి ఇటూ అటూ కనపడతారు. అయితే ప్రతి పార్థమినాడూ భూమి నీడ చంద్రుడిమీద పడదేమి? కారణము తెలుస్తుంది - ఈ ప్రయోగము చెయ్యండి. చూమూలు పున్నమనాడు సూర్యుడు ప్రతిమిన్తూంటే, సూర్యుణ్ణి, నడునెత్తిమీద ఆకాశపు కేంద్రాన్ని కలిపే (క్షోధ) రేఖని తూర్పుకి పొడిగించండి. ఆ రేఖ ఉదయించే చంద్రుడికి తగలదు. అంటే సూర్యుడివల్ల ఏర్పడే భూమినిడికి చంద్రుడు

అందడము లేదన్నమాట. అందుకే ప్రతి పున్నమకీ గ్రహణము కలగదు.

కుక్కపాడ్యమినాడు సూర్యుడికి కొంచెం దూరంలోవున్న చంద్రుడు అమావాస్యనాడు సూర్యుడి చేరువనే వుండాలి కదా? ఇలాగ ఉన్నప్పుడే సూర్యునిబానికి చంద్రునిబంబు అడ్డురావడానికి వీలు. కనకనే అమావాస్యనాడే సూర్యగ్రహణము వట్టడానికి వీలు. ప్రతి అమావాస్యకి ఎందుకు వట్టడంలే, ప్రతి అమావాస్యనాడూ భూమికి సూర్యుడికి మధ్యకి రాడు చంద్రుడు.

అసంతాకాశంలో భూమి చంద్రుడూ తిరుగుతూన్నప్పుడు వీటితోపాటు వీటి నీడలు కూడా తిరుగుతాయి. అయితే భూమినిడలోకి చంద్రుడుగానీ, చంద్రుడి నీడలోకి భూమికానీ చేరడము తరుచు జరగదు, అది జరగడమే గ్రహణము.

63. ఊడ అన్నవి ఏమిటి?

వెల్తులు సాధారణంగా (వేళ్ళూ, కాండమూ, కొమ్మలూ, ఆకులూ, పువ్వులూ అనేవి బాగాలని మనకి తెలుసు. వేళ్ళు భూమిలో వుంటాయనీ తక్కిన బాగాలు భూమిపైన వుంటాయనీ కూడా తెలుసు. అయితే మరివూడలు భూమికి పైనే వున్న కొమ్మలకి వుడతాయి కదా అని కొమ్మల వేళ్ళా? అని అడిగితే కాస్త ఆలోచించాలనీ వస్తుంది. కందా, పెండలమూ, బంగాళాగుంపా, అల్లనూ వంటి గుంపలు భూమిలో పెగురుతాయే, మరి అవి వేళ్ళా కాండమా? అని ప్రశ్న వేస్తే భూమిలో చింపవలసివస్తుంది.

అసలు వేళ్ళకి కాండానికి లక్షణాలు భూమిలోపల వుండడమూ భూమి మీద వుండడమూ కాను. వేళ్ళకి శాఖోపశాఖలు బయల్పడతాయా, కొమ్మలకి బయల్పడతాయి. అయితే కొమ్మలకి కొమ్మలుగా తయారయ్యే మొగ్గలు వుంటాయి. వేళ్ళకి ఈ కొమ్మమొగ్గలుండవు. భూమిలోపల వున్నా, పైన వున్నా కొమ్మ మొగ్గలున్నది కాండమే. అల్లనూ, బంగాళాగుంపా వంటి గుంపలకి కొమ్మమొగ్గలుంటాయి. ఆ గుంపల్ని త్రుంచి పాతి

పెట్టినట్టే మొక్కలు మొలుస్తాయి మరివూడల్ని గానీ, ముల్లంగి గుంపల్ని గానీ, పిల్లికేగల్ని గానీ త్రుంచి పాతి పెట్టితే మొక్కలు రావు. కనక వీటికి కొమ్మమొగ్గలు లేవు. ఇవి కొమ్మలు కావు - వేళ్ళే!

కొమ్మ మొగ్గల్ని బట్టి కాండానికి మట్ట లక్కిగల భేదాన్నికూడా కనిపెట్టవచ్చును. బ్రహ్మచేముడు అట్టలు కాండభాగాలే కనక వాటి అంచులదగ్గర ఉన్న మొగ్గల్నించి కొత్త అట్టలు వస్తాయి. అవి ఆకులూ ఆకుల్లాంటి మట్టలూ మాత్రమే అయివుంటే, వాటినుంచి కొత్త మట్టలు రావడానికి వీలులేదు.

భూమిలో పెరిగేవి వేళ్ళూ కాండ భాగములైన గుంపలూ మాత్రమే కావు. ఆమడకాండ అనే గడ్డిలాంటి మొక్క భూమిలో పెరిగే కాండానికి పువ్వులు పూస్తుంది. ఈ పువ్వుల్ని కప్పిగట్టి డిప్పలుంటాయి. వేగునెగకూడా భూమిలోనే పువ్వులూ కాయలూ కాస్తుంది.

కనక లక్షణాల్ని బట్టి చెనుబాగాల్ని పోల్చి కాని అవి ఉండే చోటునిబట్టి కాదు.

64. మొక్కలు ఏయెండకా గొడుగు పడతాయా?

అలోచనపున్న మనుష్యుడు పరిస్థితుల కనుగుణంగా తన ప్రవర్తనని సర్దుకుంటాడు. శీతకాలానికి ఉన్నికంబట్టూ, వేసంగికి ఆరుబయటి నిద్దరలూ తయారవుతాయని మన కందరికీ తెలుసు. మృగాల్లోనూ పరివారానికి అనుగుణంగా ఉన్ని పెంచుకోవడమూ, వదిలిరాలవైపు సర్దుకోవడమూ కనబడుతుంది. మొక్కలలోకూడా పరిస్థితుల కనుగుణమైన యేర్పాట్లు తయారౌతాయంటే చిత్రంగా వుంటుంది.

తామరా, కలవా, అంతరతామరా,

రాబోవు ఆటల పాట

అమృత
రక్త శుద్ధి
ద్రావకము.

హాపియన్ టిప్ బోటింగ్
శ్రమకరమైన ఆటలను
ఉద్రేకపూరితమైన క్రీడాంశు
విల్లరంగా అంశుల హింద
కుండా నెగ్గడానికి అతడికి
సహాయమవుతుంది.

కేసరికుటీరం లిమిటెడ్, రాయపేట
మద్రాస్

ఒరిస్సా, బెంగాల్, మైసూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్ణాటక,
తమిళనాడుకు ఏకైకము.
సీతారామా జనరల్ స్టోర్సు (ఏజెన్సీస్)
బెజనాడ - సికిందరాబాద్ - బరహంపూరు,
బొంబాయి - బెంగళూరుసిటీ - మధుర.

నె ఆ టి సి న వెం ట్రు క లు
పోగొట్టుకొనుడు
మూలికతో తయారైన మా హేరా
యిల్ వాడిన 60 సెం||ల వరకు వెంట్రు
కలు తెల్లబడవు. బట్ట నెత్తి పోయి,
నల్లని వెంట్రుకలు మొలుచుటకు
ప్రారంభించును. పూర్తి కోర్సుగల
సీసా 1 టిక్కిర రు. 5/-
M. T. C. (Aurvedic)
P. B. No. 7307 (A. W.) Ca cutta 12.

వంటి నీటి మొక్కలు నీటివైపుకొక
ఆకాశంవైపు ఉండే పక్కన ఆకులికి ఒక
విధమైన చదురుపూత పెట్టుకుంటాయి. ఈ
పూత ఉండడమువల్ల గాలికి ఆకుమీద నీటి
బిందువు ఎక్కినా, ఆకుకి నీటిపూత పెట్ట
లేక జారిపోతుంది. ఇలా ఎందుకవాలి?
అంటే, జవాబు మరి చిత్రంగా వుంటుంది.
సాధారణంగా ఆకులకి కిందివైపున చిన్న
చిన్న రంధ్రాలు ఉంటాయి. చెట్టు అను
క్షణము (వేళ్ళవ్యాసా పీల్చుకునే నీరు
ఈ 'స్తూమము'లనుండి నీటిఆవిరిరూపాన్ని
బయటికి పోతుంటుంది. చెట్టు మనికికి
ఇది అవసరము. తామర ఆకు నీటిలో,
తేలుతూంటుందాయను. కనక దానికి
అడుగువైపున స్తూమాలంటే లాభ మేమిటి!
కాబట్టి పైవైపున వుంటాయి స్తూమాలు.
నీరుకానీ ఈ పైభాగంలో నిలిచిందంటే
స్తూమాలు కప్పబడి, మొక్కలోని నీరు
ఆవిరిరూపాన్ని పోవడానికి నీలులేదు.
అంగవల్ల మొక్క కుల్లిపోవచ్చు. నీటి
మొక్కలు పరిస్థితులకు తగినట్లు స్తూమాల్ని
ఆకులపైన ధరించి, చదురుపూతకూడా
పెట్టుకుంటాయి.

ఇక నీరు చాలినంత లభించని ఎడారి
మొక్కలమాట యేమిటి? అవి ఆకుల
సంఖ్యని బాగా తగ్గించేసుకుంటాయి.
(బహ్యచేముడు (కొండపు భాగాలైన)
మట్టల్నేగాని ఆకుల్ని పెట్టదు. కొండము
ఎంత ఎండలోనైనా పచ్చిగానే
వుంటుంది. ఏమంటే కొండానికి స్తూమా
లుండవు. ఆకులుంటే ఎడారిభూముల్లో
ఎలాగో దొరికిన నీరు వాటి స్తూమాలంట
ఇగిరిపోతుందాయను. అందుకని (మరు
భూముల్లో పెరిగే) బొమ్మచేముడు ఆకుల్ని
పెట్టదు. పైపెచ్చు ఆకుల్ని ముళ్ళుగా
మార్చుకుని పచ్చిమట్టల్ని పశువులు తినేయ
కుండా కాచుకుంటాయి. ఎడారిలో
పెరిగే కేకనుమొక్క తన కొండమధ్య
మునగల కాళిలో నీరు దాస్తుంది. పొండులు
దాన్ని నరికి ఆ నీటిని తాగడము కూడా
కద్దు.

ముట్టుకుంటే ఆకుల్ని ముడిచేసుకునే
'సిగ్గుచింత' మొక్కని చాలామంది చూచి
వుంటారు. ఇది నేలువు నీటిఅంచున పెర
గడము కూడా కద్దు. అప్పుడు నీటివైపు
ప్రసరిస్తాయి దీని కొమ్మలు. అవి నీటిలో
మునిగిపోకుండా తెల్లని గాలితిత్తుల్ని
తయారు చేస్తుంది, ఈ మొక్క తన
కొండముమట్టూ, ఇది మాడో నాలుగో
వుండి మొక్కనంతటిసీ తేల్చేస్తాయి! నీటి
మొక్కల్ని మెల్లిగా బెల్లించి ఏ బురద
నెలలోనో పెంచితే ఆకులకి స్తూమాలన్న
పార్శ్వము అడుక్కి తిరగవచ్చును.

(వ్రేళ్ళ భూమివైపు పెరుగుతాయన్నది

వృక్షశాస్త్రసూత్రము. మరియు
కూడా కిందికే పెరుగుతాయి చూడండి.
అయితే ముడచెట్టు ఈ సూత్రాని కెదురు
తిరిగి, సాధారణంగా పెరిగే బురదలో
వేళ్ళకి వాయువు దొరకదని, వేళ్ళని ఆ
బురదలోంచి పైకి పొడుస్తుంది!

చిట్టిపప్పుల జవాబులు

—ఎవరికి వచ్చిన స్వప్నాలు వారి
అనుభవాల్ని ముక్కలుగా కత్తిరించి పేక
లాగ కలిపేసి అప్పుడు వరుసగా చూసి
నట్టుంటాయి. అంధుల స్వప్నాల్లో శబ్దాలు
స్పర్శలూ మిళితమై వుంటాయి, బధిరల
స్వప్నాల్లో దృశ్యాలూ స్పర్శలూ మిళి
తమై వుంటాయి. అంధత్వమూ బధిరత్వమూ
మధ్య జీవితంలో వచ్చిన వారి స్వప్నాలు
మాత్రం అందరి స్వప్నాలులాగే
వుంటాయి.

—పుట్టగానే విడవకుండా నవ్వున శిశువుల
సంగతి మే మొక్కడా వినలేదు. శిశువులు
పుట్టగానే విడవవలెవల్ల తల్లిగర్భములో
నన్నప్పుడు పనిచేయని వారి పూపిరి
తిత్తులు పనిచేసి వారి చిన్ని శరీర
ములో ప్రవహించే నెత్తురుని శుభ్ర
పరుస్తాయి. గర్భములో వున్నప్పుడు
బొడ్డుతాడుద్వారా తల్లి నెత్తురే శిశువులో
కూడా ప్రవహిస్తుంది కనుక గర్భధశిశువు
పూపిరితిత్తులు పనిచేయవు. పుట్టిన శిశువు
విడవకపోతే నెత్తురు శుభ్రపడక పీక
నొక్కినవారు చచ్చిపోయినట్లు చచ్చిపో
తుంది.

—మా నేయాలని నిశ్చయంగా అను
కుంటే మనిషి మా నేయలేని అలవాట్లు
ఏవీ లేవు కాస్త్రీగారూ!

—కొటివి దయ్యాలు వున్నవని మేము
నమ్ము. 'కొటివి దయ్యాలు' అని
అంటూనే అవి ఏ రూపంలో కనపడతా
యని అడుగుతారే? చైతానికు డెవ్వడూ
కొటివిదయ్యాన్ని చూసి వర్ణించలేదు.
మరి వాటినిగురించి ఏమిటి చెప్పమంటారు
శంకరయ్యగారూ?

—చప్పట్లు చరిచినప్పుడు రెండు చేతు
లకీ మధ్యనున్న గాలి గట్టిగా నొక్కబడి
సన్నసందులలోంచి గట్టిమని బయటికి
రావడంవల్లనే 'తాప్' మనే శబ్దం విన
బడుతుంది. నీరు గాలిలాగ నొక్కబడదు.
చేతులు రెండూ చేరుతుండగానే చేతుల
మధ్యనుంచి నీరు తప్పుకుపోతుంది. కేవలం
చేతుల ఘాతవల్ల పుట్టగల శబ్దం గట్టిది
గాదు. అందువల్ల నీటిలో చరిచిన
చప్పట్లు వినబడవు. అయితే
చప్పుడన్నది చేస్తే గాలిలో
కంటే నీటిలో చాలాదూరం వినబడుతుంది.
పెద్దపెద్ద నదుల్లో స్నానానికి మురిగిన

అతిమూత్రవ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రంలో అధికంగా చక్కరపోవుట అతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు. (Diabetes) ఇది యంత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధిఅంటే, దీని పాలివడినవారు ఆరోజు కారోజు మృత్యువుకు ఆనన్నమోతుంటారు. దీనికి దాక్టర్లు ఇన్సులిన్ ఇన్జెక్షన్ మూత్రమే కనిపెట్టారు. వాటివల్ల వ్యాధి పూర్తిగా నయం కానేరదు. ఇన్జెక్షన్ గుణము వున్నంతకాలం మూత్రం చక్కర తాత్కాలికంగా నిలిచిపోతుంది. ఈజబ్బు లక్షణాలలో ముఖ్యమైనవి దాహం, ఆకలి, తరచుగా చక్కరతో మూత్రం విడుదల వెడలటము, దురద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాజవుండు, కురువుడు, కంటిపొర ఇతర చిక్కులు సంభవించును. వీన్స్ ఛారమ్ అధునిక కాలంలో అద్భుతమైన చికిత్స. దీన్ని వాడటం వల్ల వేనకు వేలమంది మృత్యుముఖం నుండి విడుదలయ్యారు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రంలో చక్కర తగ్గించి అత్యధికమూత్రం గూడ నివారిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాత మీకు బాగా తేలికయిస్తుంది. దీనికి విశ్వాసం లేదు. ఇన్జెక్షన్లు అవసరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కరప్రతానికి వ్రాయండి. ఉచితంగా సంపుటము.

50 బిల్లం బుద్ధి అరీదు రు 6.12.00

ప్యాకింగు పోస్టేజి ఉచితము

వీన్స్ రీసెర్చ్ లేబరేటరీ,

పోస్టుబాక్సు నం. 587, కలకత్తా (A. P. W)

హిందీ విద్యాబోధిని

తెలుగుతరములు తెలిసిన ప్రతివారు ఈ గ్రంథసహాయంవల ఒక నెలలోనే హిందీ భాషను నేర్చుకొనవచ్చును. ఉచ్చారణ, అర్థ వివరణములు తెలుగుతరములలో యాయబడినవి. హిందీ నేర్చుకొనువారికి ఇది చాల సహాయకారి. వెల 1-4-0తపాలాఖర్చు వేరు.

ఆధునిక కామశాస్త్రము

స్త్రీ పురుషులకు సంబంధించిన రహస్య విషయములు, పాశ్చాత్యుల కామకళా గ్రంథములనుండి సేకరింపబడినవి ఇందు గలవు. వెల 2-0-0. తపాలాఖర్చు 0-6-0.

ఈ శ్వ రి ఙ్గ కో,

పోస్టు బాక్సు, 189, మదరాసు-1

విజ్ఞాన వీధులు

పప్పుడు దూరంగా వున్న మోటారులాంచి శబ్దం చక్కగా వినుటకుతుంది. అదే గాలి లోంచి వింటే వినుటకష్టపావచ్చు.

—ఒకసారి ఏ కప్పునో మ్రొంగిన తర్వాత ఆకప్పు తాలూకు కిరీం పూర్తిగా జీర్ణమైపోయేవరకూ పాము మరి చేనినీ మ్రొంగదు. ఇలా ఆహారం తినకుండా పాము చాలా రోజు లండగలదు. ఈ సంగతి గుర్తించని మన పూర్వులు పాము ముఖ్యంగా గాలిమేతవల్లనే జీవిస్తుందను కొని దానికి గాలిమేపరి అని పేరు పెట్టారు.

—ఫ్యాక్టరీల కప్పులు ఈ బొమ్మలో లాగ వుండడానికి కారణము వెలుతురు బాగా అందడానికే. రెండేసి గీతవల్ల సూచించినవి గాజుపలకలు. వీటి వల్ల ఫ్యాక్టరీ అంతటికీ వెలురు బాగా అందుతుంది. అవసరానికి తగినట్లు భవనాలు నిర్మించాలనడానికి ఇది చక్కని ఉదాహరణము.

—జీవతల దయ్యాలూ పూసుట అనగా నేమి?

ఈ ప్రశ్నను పరీక్షచేసిన వారెవరూ లేరు. కాబట్టి ఇప్పటికిపప్పుడు తోచిన జవాబు ఇస్తాను. ఈ 'పూసుట'లు ఆ జీవతల దయ్యాలలో నమ్మకమున్న వారికి గాని జరగవనుకుంటాను. దయ్యము పట్టిన వారికి కొంతకాలమువరకూ ఆ దయ్యము (దగ్గరకు రాక) దూరమునుంచే ఝడిపించడమూ, ఆతరువాత ఆ దయ్యము పట్టడమూ జరుగుతుంది గమనించండి. ప్రారంభ దశలో "అది (ఆ దయ్యము) ఇక్కడ నిలబడి పలకరించింది, అక్కడ నిలబడి భయపెట్టింది" అని ఊహాబలమునల జడిసిన వారికే చివరికి ఆ దయ్యము పట్టినట్లు వింటాము. ఇది పూర్తిగా పగటికొరే అని నమ్ముతాను నేను. చంటిపిల్ల గుణమువచ్చిన బిడ్డని వైకి ఎగరవేస్తే, ఈ జబ్బుకంటే బలవంతమైన స్వరక్షణాసేజము మేలుకుని ఆ బిడ్డకి స్వార్థకము తెప్పించినట్లే దయ్యము పట్టినవారిని చింతబరికతో బాదినప్పుడు అసలు మనిషి బాధ ఈ దయ్యము పట్టిన దన్న గట్టి నమ్మకాన్ని చెదరగొట్టి దయ్యము పోయిందనే నమ్మకము కలిగిస్తుంది.

దని నమ్ముతాను నేను. దయ్యాలు పట్టుననే నమ్మకములేని జాతులలో దయ్యాలు పట్టవు.

పూసుటలు కూడా ఇలాంటివే. మహమ్మదీయులకు గానీ, క్రైస్తవులకు గానీ మన జీవతలు పూస వెందుచేత? లింగములను బద్దలు కొట్టి, కాలుకింద తొక్కి నిక్కెనవారికి చెడిసి కొట్టడమి? అమ్మవారు నెత్తినద కాలు పెట్టిన సాయెబు నేమీ చెయ్యలేక పూజానైన కోపించినదట, "ఈ కాలు తీయించేస్తావా? నిన్ను శపించనా?" అని! నమ్మక మున్నవారికే దయ్యాలూ, జీవతలూను. ఇతరులకు లేవు.

—ఉప్పు పులుపూ తింటే ఆకలి తక్కువుంటాయా? అవును. ఆకలి మనస్సు కలాగో, రుచులు నాలిక కలాగ. నాలికని కట్టుకోలేనివారు ఆకల్ని కట్టుకోలేరు. నాలికని స్వాధీనములో ఉంచుకోవము బ్రహ్మచర్యానికి అవసరమని అనుభవజ్ఞులు చెప్తారు.

—ఏనుగు వెలగపండు తిని కాయ పళంగా విస్తరిస్తుందన్నమాట నిజముకాదు.

—నశించిపోయే కిరీరానికే గోళ్లుంటాయి కాని కిరీరాన్ని విడిచిపోయే 'దయ్యాని'కి గోళ్లక్కడివి? గోళ్లే లేనప్పుడు బరకడమనగా ఏమిటి?

—మానవుడుగా అవుటకు ఎన్నిదశలు చెందేడు? మొట్టమొదటిది ఏది?

మానవుడుగా అవుటకు చెందిన దశలన్నీ ఇప్పుడు జంతురూపంలో లేనేలేవు. మరి ఇన్ని దశలని చెప్పడము ఎలాగ? జీవము ఒక్క కణముగా వుండిన దశనుంచి మానవుడుగా తయారయేవరకూ పొందిన దశలు, చెట్టుయొక్క మొదలునుండి కొనవరకూ పోయే కాండమువలెనూ, పుట్టిన చోటి నుంచి సముద్రము వరకూపోయే నదివలెనూ, నిరంతరాయములు. మనకు కనబడే జంతు జాలములన్నీ జీవ పరిణామమునే కాండము నుంచి వేరైపోయి విలక్షణముగా పెరిగి పోయిన జీవములు. మానవుడు వికాసము పొందినది ఈ కనబడే రూపములద్వారా కానేకాదు. ఈ కనబడే ప్రాణుల తొలి రూపాలన్నీ మానవుని వికాసమునే నది పొదూగునీ వుండిన రేవులు. ఈ కనబడే ప్రాణులన్నీ ఆ నదినుంచి వేరైపోయి సుదూరము సాగిపోయిన కొలులు.

జంమ్మరిల్లు

“ప్రకృతి: వాప

రచన: “అంతర్వాణి”

మేఘపు మెత్తని పొత్తిలియందే
మెరపుల బాలా మెదిలిందో!
మబ్బుల వరదా పురిటింట్లో, చిలు
గజ్వెల కాటా కదిలిందో!.....

చక్కని పున్నమి వెన్నెల రాతిరి
చిన్నరికూనా నవ్వేను;
చల్లని, తెల్లని, మంచుల పాతే
‘అల్లరి బాబూ’ త్రావేను.....

కుమ్మల రమ్మల నుయ్యెలనూగే
గిరిగా! నిపు రావాలి

పాటపాడినా నిద్దుర పోవని
పాపను హాయిగ నూపాలి.....

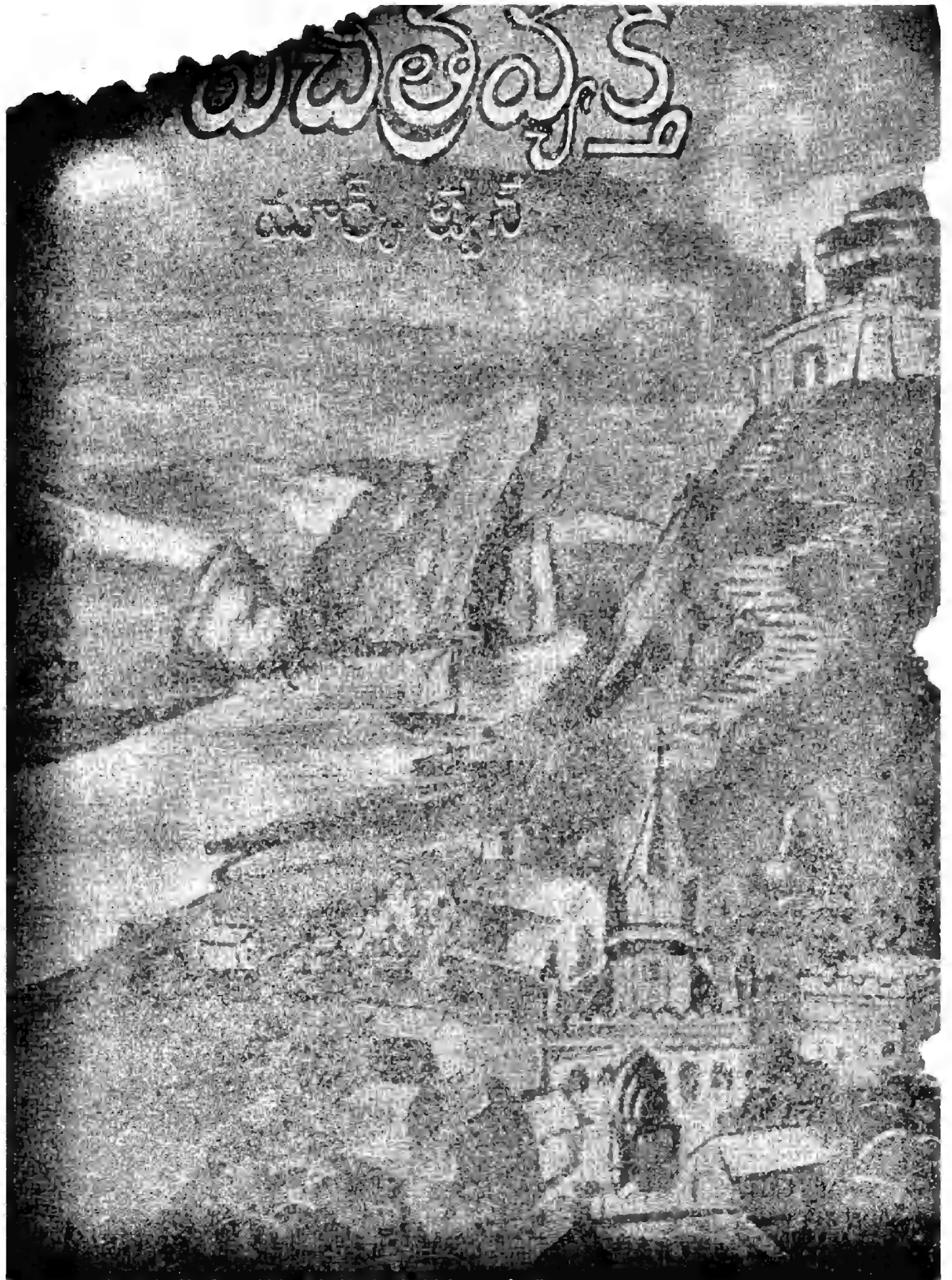
కోడె దూడ, పరిగెత్తే నాటికి
బుజ్జాయీ పారాడాలి.
కోయిల‘కూ’ యని కూసేనాటికి
పాపాయీ మాటాడాలి.....

వేసగి యెండల చితచిత లోనే
చేసేవల్పా! మారాము;
విచ్చిన పూవుల తావులవరేనే
చిలికేవయ్యా! గారాము.....

విద్యోగము

మార్క్స్ క్లబ్

1

క్రిది 1590 వ సంవత్సరం. ఆస్ట్రీయా దేశం ప్రపంచంలో సంబంధం లేకుండా మడికట్టుకుని కూర్చున్నట్టు దూరంగా ఉండి నిద్రపోతోంది. ఆస్ట్రీయాలో ఇంకా మధ్యయుగాల నాగరికతే నడుస్తోంది. అప్పటి పరిస్థితి చూస్తే మధ్యయుగాల నాగరికత ఆస్ట్రీయాలో శాశ్వతంగా తిరువేసుకుని కూర్చునేట్లు కనిపిస్తోంది. గొందరు ఆస్ట్రీయాలో కాలమానం కొన్ని శతాబ్దాలు వినకబడివుందనీ, మానసికంగాను ఆధ్యాత్మికంగాను ఆస్ట్రీయా ఇంకా విశ్వాసవాదయుగంలోనే ఉందనీ అనేవారు. విశ్వాసవాదయుగం అంటే వారి ఉద్దేశ్యంలో భూషణమేకాని దూషణంకాదని గుర్తుంచుకోవాలి. కనీసం మేమంతా దాన్ని భూషణగానే జమకట్టాం; ఇంకా ఆ యుగంలోనే ఉన్నందుకు గర్వించాం కూడా. నే నప్పటికి బాలుణ్ణయినా అదంతా నాకు బాగా జ్ఞాపకం ఉంది.

(1) మధ్య యుగాలనాటి నాగరికత:— యూరప్ ఖండ చరిత్రని వాళ్ళ చరిత్రకారులు మూడు పెద్ద భాగాలుగా విభజించారు; ప్రాచీన యుగం, మధ్యయుగం, నవీన యుగం అని. ప్రాచీనయుగంలో బానిసల పద్ధతి ఉండేది. మధ్య యుగంలో భూస్వామ్య పద్ధతి ఉండేది. నవీన యుగంలో పెట్టుబడిదారీ పద్ధతి ఉన్నది. మధ్య యుగంలో చర్చి, చక్రవర్తి, సామంతులు సామాన్య జనం మీద నిరంకుశాధికారం చెలాయించేవారు. ఈ యుగం చిటన్, ఇటలీ మొదలైన దేశాల్లో పదిహేనవ శతాబ్దం తంతో ఆఖరై, నవీన యుగం ప్రారంభమైంది.

(2) విశ్వాసవాద యుగం:— మధ్యయుగ నాగరికత శిఖరాల నందుకున్న కాలంలో విశ్వాసవాదం ప్రబలంగా ఉండేది. ఈ వాదం ప్రకారం ప్రజలు విషయాన్ని ప్రశ్నించగూడదు; పరిశోధించగూడదు; ఇదంతా భగవంతుడి సృష్టి అని, మొదటినుండి ప్రపంచం ఇలాగే ఉందనీ, చివరిదాకా ఇలాగే ఉంటుందనీ విశ్వసించాలి. అలా విశ్వసించనివాడు భగవద్విరోధి.

అవును; ఆస్ట్రీయా దేశం దూరంగా ఉండి నిద్రపోతోంది. మా పూరు ఆస్ట్రీయాకి సరిగా మధ్యలో ఉండటంతో మరీ గాఢంగా నిద్రపోతోంది. చుట్టూ కొండలు, అడవులు; వాటి మధ్య శాంతంగా, ఏకాంతంగా నిద్రపోతోంది మా గ్రామం. మిగతా దేశాల్లో జరిగే సంఘటనల వార్త లేవీ వచ్చి మా గ్రామపు గాఢనిద్రనీ, స్వప్నాలనీ చెదరగొట్టేవికావు. ఆ వార్తలు రాని లోటుకూడా ఉండేదికాదు.

మా పూరికి ఒక పక్కన ఒకనది ప్రశాంతంగా ప్రవహించేది; నదిమీద ఆకాశంలో సోమరిగా తిరుగాడే తెలి తెలిమబ్బుల ప్రతిబింబాలు, మెల్లిగా కదిలిపోయే పడవల ప్రతిబింబాలు కనిపించేవి. ఇంకొక పక్కన అడవులుండేవి. అడవుల చివర ఒక పెద్ద కొండ శిఖరం; శిఖరంమీద ఒక పెద్దకోట; కోట గోడలనిండా, బురుజులనిండా అల్లిబిల్లిగా పెరిగిన ద్రాక్షులతలు. నది ఆవల దూరంగా ఎడమవైపున సూర్యరశ్మి చొరకుండా దట్టంగా చెట్లు పెరిగిన పర్వత శ్రేణి. కుడివైపున నదిమీదికి వంగిమాస్తున్న పర్వతశిఖరం. ఈ పర్వతశిఖరానికి, పర్వత శ్రేణికి మధ్య విశాలమైన మైదానం; మైదానం మధ్య చెదురుగా చుక్కల్లాగ కనిపించే ఇల్లు, తోటలు, చెట్ల నీడలు.....

ఈ పోద్దు తం.

ప్రతి గొప్ప రచయిత నాటకం రాసినా, నవల రాసినా, కావ్యం రాసినా తన రచనలో తన్ను ప్రతిబింబింపజేసుకుంటాడు. ప్రపంచం మీద తన అభిప్రాయ మేమిటో ప్రత్యక్షంగానో, పాత్రలద్వారానో చెప్పి తీరుతాడు. మార్క్ ట్వేన్ రాసిన నవలల్లో మార్క్ ట్వేన్ పూర్తిగా కనిపిస్తాడు. అతని గొప్ప నవలలో ఒకటైన "Mysterious Stranger"లో సైతాను భాషలో మార్క్ ట్వేన్ మాట్లాడుతూ మానవజాతిమీద, చరిత్రమీద తనకు గల అక్కసునంత తీర్పుకుంటాడు. ఈనవలలో మార్క్ ట్వేన్ హృదయం లేని సైతానులాగ కనిపించినా, ఇప్పటి ప్రపంచ పరిస్థితిలో—మన గతిచరిత్రలో గర్విపడాల్సిన కారణాల కంటే సిగ్గు పడాల్సిన కారణాలే ఎక్కువగా ఉన్నాయనే సంగతి జ్ఞాపకం చేసుకోవడం కోసం ఈనవల చదివితీరాలి. మార్క్ ట్వేన్ ఈ పుస్తకంలో తన జీవితవేదాంతాన్ని మానసికంగా బాల్యం వదలని పెద్దవాళ్ళకీ, శాతికం గా బాల్యం వదలని చిన్నవాళ్ళకీ కూడా ఇంపుగా ఉండేట్లు చక్కని కథరూపంలో రాశాడు.

కొన్ని మైళ్ళ చుట్టు పక్కలవరకూ ఆస్రాంతం ఒక సామంత రాజు స్వాధీనంలో ఉండేది. కొండ శిఖరం మీద కోట ఆయం రదే. ఆయన నేవకులు కోట నెప్పడూ నివాస యోగ్యంగా, పరిశుభ్రం చేసి ఉంచేవారు. కాని రాజు గారు కాని, ఆయన కుటుంబీకులు

విచిత్రవృత్తి

గాని, ఎప్పుడూ అక్కడ ఉండేవారు కాదు. ఎప్పుడో అయిదేళ్ల కొకసారి వచ్చి కొన్నాళ్లుండిపోయేవారు. మరివారనమేతుడై రాజుగారు కోటలో విడిదిచెయ్యటానికి వస్తే, జగదీశ్వరు డేవతో వచ్చినట్లు, ప్రపంచ సామ్రాజ్యాల వైభవాల నన్నిటినీ వెంటబెట్టుకుని వచ్చినట్లు సందడి అయ్యేది. ఆయన వెళ్ళిపోగానే మద్యపాన మహోత్సవం తర్వాత నీరసవాతావరణం ఏర్పడటం నీరవంగా ఉండేది.

మా గ్రామనామధేయం ఈశోడార్థం; మా కుర్రాళ్ళకి అది స్వర్గనన్నిభంగా ఉండేది. అట్టే బడి శాధ ఉండేది కాదు. బల్లో మాకు చెప్పేదల్లా, క్రైస్తవ ధర్మాలు తూచా తప్పకుండా పాటించాలనీ, ఏనుక్రీస్తు తిల్లి అయిన మేరికన్యను పూజించాలనీ, చర్చినీ, క్రైస్తవ భగవద్భక్తులను గౌరవించాలనీ—ఇంతే. ఇంతకంటే మాకు బల్లో ఇంకేమీ నేర్పేవాళ్లు కాదు. అనలు నేగ్గుకోటానికి అధికారం కూడా లేదు. ఆరోజుల్లో ఆనవాయితీ ప్రకారం మామూలుజనానికి విజ్ఞానం కలిగించగూడదు. ప్రజలు విజ్ఞానవంతులైతే తమ స్థితి గతుల మీద అసంతృప్తి కలుగుతుంది; ప్రజల్ని ఈ విధంగా నృప్తించిన భగవంతుడు తన నృప్తివిధానం మీద ప్రజలకు అసంతృప్తి కలగటం సహించడు.

మా గ్రామానికి ఇద్దరు మతగురువు లుండే వారు. ఒకాయన పేరు ఫాదర్ అడాల్ఫ్. ఈయనకి క్రైస్తవమతంమీద చాలా శ్రద్ధాప్రపత్తు లుండేవి. చాలా చెమట ఖర్చుచేసి ప్రజలకి నీతులు బోధించే వాడు. మతగురువుగా ఫాదర్ అడాల్ఫ్ కంటే సమర్థులైనవాళ్ళుంటే ఉండవచ్చు; కాని ప్రజలు ఆయన ఐట్ల చూపించేటంత భయభక్తులు ఇంకెవరిమీద చూపించలేరని ఘంటాపథంగా చెప్పగలను. దీనికి ఒక కారణం ఉన్నది: ఫాదర్ అడాల్ఫ్ కి సైతాను అంటే

(8) సైతాను:—క్రైస్తవమత గ్రంథాల్లో సైతాను అనబడే వాడు దేవుడిమీద తిరుగుబాటుచేసి ఓడిపోయి నరకంలోకి తోసివేయబడిన ఒక మహాపాపి. నరకంలో పడిపోయినా సైతాను అప్పుడప్పుడు భూలోకంలోకి వచ్చి మానవులను నశపరచుకొని, వాళ్ళచేత పాపాలు చేయించి, వాళ్ళు స్వర్గానికి పోకుండా నరకంలో పడేట్లుచేసి, ఆ విధంగా దేవుడిమీద కసి తీర్చుకుంటూ ఉంటాడు. పుణ్యంచేసే మనిషి భగవద్భక్తుడనీ, పాపం చేసే మనిషి సైతాను భక్తుడనీ క్రైస్తవం నమ్మకం.

బాత్రిగా భయంలేదు. సైతాను అంటే భయపడని క్రైస్తవుడు నే నెరిగినంతవరకూ ఆయనొక్కడే. ఆయన ధీమా చూసి, ఆయన దగ్గరేవో మంత్రసిద్ధులుండి ఉండాలనీ, లేకపోతే సైతానుపట్ల అంత నిర్లక్ష్యంగా సంఛరించలేడనీ ప్రజలకి ఒక గట్టి నమ్మకం ఏర్పడింది.

సాధారణంగా సైతాన్ని బూతులు తిట్టనివాల్లేవరూ ఉండరు; కాని ఇ తిట్టడంలో కూడా సైతానంటే భక్తి, భయం, గౌరవం చూపినారు కాని ఇష్టం వచ్చినట్లు మనసారా తిట్టరు. ఫాదర్ అడాల్ఫ్ అట్లాకాదు; సైతాన్ని నోటికొచ్చిన తిట్లల్లా తిట్టేవాడు. ఆ తిట్లు వింటుంటే వినేవాళ్ళకి గుండెలు పీచు పీచుమనేవి. ఆయన సైతాన్ని గడ్డిపోచ కింద లెక్కకట్టి వేళాకోళం చేసేవాడు. వినేవాళ్లు కళ్ళుమూసుకుని శిలువను స్మరించుకుని తొందరగా అక్కణ్ణించి తప్పుకునేవారు; లేకపోతే ఏదో భయంకరమైన పని జరుగుతుందని వాళ్ల భయం.

ఫాదర్ అడాల్ఫ్ సైతాన్ని ముఖముఖ అనేక సార్లు కలుసుకున్నట్లు, కలుసుకున్నప్పుడల్లా “పోవాయ్ నీ లెక్కేమిటి?” అని నిర్లక్ష్యం చేసినట్లు ప్రతీతి. ప్రతీతి ఏమిటి—ఫాదర్ అడాల్ఫ్ స్వయంగా అలాగని చెప్పేవాడు. ఆయన చెప్పింది నిజమేననటానికి కనీసం ఒక ప్రబల సాక్ష్యం ఉంది: ఒకసారి ఆయన తన గదిలో ఉండగా సైతాను వచ్చాడు. ఫాదర్ అడాల్ఫ్ సైతానుతో చాలా నేపు యుద్ధంచేశాడు. యుద్ధం చేస్తూచేస్తూ చేతులో ఉన్న సారాసీసా సైతానుమీదికి విసిరేశాడు. విసిరేశాడనటానికి నిదర్శనంగా తెల్లటిగోడమీద ఎర్రటిమరక, పగిలిన సీసా తాలూకు ముక్కలు ఈనాటికీ ఉన్నాయి.

మా రెండో మతగురువు ఫాదర్ పీటర్. ఆయనంటే మా అందరికీ ప్రేమ. ఆయనమీద కొందరు కిట్టనివాళ్లు ఒక అపనిందవేశారు: భగవంతుడు ప్రేమ స్వరూపుడని, తన పుత్రులైన మానవులందరినీ పాపాత్ములు, పుణ్యాత్ములు అనే విచక్షణ లేకుండా చివరికి తన దగ్గరికి చేర్చుకుంటాడని ఫాదర్ పీటర్ ఎవరితోనో ఎప్పుడో అన్నట్లు ఒక అపవాదు లేవదీశారు

నిజానికి ఆయన మాట అనివ్రుంతు అది ఘోరమైన మాట. కాని ఫాదర్ పీటర్ ఆ మాట అన్నట్టు ఋజువులేదు. అలా అనే మనిషి కూడా కాదాయన. ఇలాంటి అబద్ధాలు ఆయన ఎప్పుడూ చెప్పడు. ఎంతో మంచి మనిషి. ఆ మాట చర్చిలో ప్రార్థననభిలో ఆయన అన లేదు. అనిఉంటే నలుగురూ అప్పుడే ఆ విషయం బయటపెట్టేవారు. బయట ఎక్కడో ఎప్పుడో ఎవరితోనో ఏ సందర్భంలోనో అన్నట్టు. అన్నాడని కిట్టనివాళ్లు తేలిగ్గా కల్పించి ఉండవచ్చు. ఫాదర్ పీటర్ అంటే కిట్టనివాడొకడే ఉన్నాడు. అతడు మా పూరి జ్యోతిష్కుడు. ఊరిబైట పాడుపడిన గోపురగృహంలో ఉంటాడు. ఎప్పుడూ బయటికిరాడు. రాత్రిళ్ళు గోపురం చిటారున కూర్చుని నక్షత్రాలు శోధిస్తూ ఉంటాడు. అతడు యుద్ధాల్ని గురించి, కరువుల్ని గురించి జోన్యం బాగా చెప్పగలడు. అదే మంత్ర కష్టం కాదనుకోండి. ఎందుకంటే ఎక్కడో అక్కడ ఎప్పుడూ యుద్ధం జరుగుతూనే వుంటుంది, ఔమం తాండవిస్తూనే వుంటుంది. కాని అతడు మంచి జ్యోతిష్కుడనటానికి కారణ మేమిటంటే ఆయన దగ్గి రొక పెద్దగ్రంథం ఉంది. దాని సహాయంతో ఎవరి జాతకమైనా చెప్పగలడు; పోయిన వస్తువు లెక్క దున్నాయో ఖచ్చితంగా చెప్పగలడు. గ్రామంలో ఫాదర్ పీటర్ తప్పిస్తే జ్యోతిష్కుడంటే భయపడని వాడు లేదు. ఆ జ్యోతిష్కుడు గోపురందిగి పొడుగాటి టోపీ, నక్షత్రాల గుర్తులున్న వదులు అంగరఖా, ఒక చేతులో జ్యోతిష్గ్రంథం, మరొక చేతులో మంత్ర దండం ధరించి గ్రామవీధుల్లో నడుస్తూఉంటే, పైతా నుతో దెబ్బలాడిన ఫాదర్ అడాల్ఫ్ లాంటి నిర్లక్ష్యపు మనిషి కూడా వళ్లు దగ్గిర పెట్టుకుని మెలిగేవాడు.

ఫాదర్ పీటర్ మాత్రం జ్యోతిష్కుణ్ణి లెక్క చేసేవాడుగాదు. వట్టి మోసగాడనీ, మూఢుడనీ నిరసిం చేవాడు. ఇలా నిరసించడంవల్ల జ్యోతిష్కుడికి ఫాదర్ పీటర్ మీద సహజంగా ద్వేషం కలిగింది. ఫాదర్ పీటర్ మీద అపవాదు వేసింది జ్యోతిష్కుడే ననీ, అతడే ఆ ముక్క పైమతాధికారి దాకా చేర వేసి వుంటాడనీ మేమంతా అనుకున్నాం. భగవంతుడు ప్రేమస్వరూపుడని ఫాదర్ పీటర్ తన తమ్ముడు కూతురైన మార్గెట్ తో అన్నాడని పెద్ద మతాధికారికి ఫిర్యాదు చేయబడింది. తన పెత్తందీ

ఆ ముక్క అనలేదని, ఆ ముసలాయనమీద కరువలసిందనీ మార్గెట్ ఎంత మొత్తుకున్నా పెద్ద మతాధికారి వినిపించుకోలేదు. ఫాదర్ పీటర్ ను ఉద్యోగం నుంచి తొలగించాడు. అసలు వెలివేసేవాడేకాని, వెలి వెయ్యటానికి తగినంత సాక్ష్యం దొరకనందున మతాధికారి అక్కడితో ఉరుకున్నాడు. ఫాదర్ పీటర్ కు మతగురువు ఉద్యోగంపోయి రెండేళ్లయింది. ఆ ఉద్యోగం కూడా ఫాదర్ అడాల్ఫ్ కే లభించింది.

ఉద్యోగంపోయిన తర్వాత ఫాదర్ పీటర్ కూడా, మార్గెట్ కూడా చాలా గడ్డురోజులు సంప్రాప్తమైనాయి. అంతకుముందు గ్రామంలోవారు వారిద్దరినీ ఎంత గౌరవించారో ఇప్పుడంత హీనంగా చూడసాగారు. వారి స్నేహితులంతా దూరదూరంగా తొలగిపోసాగారు. ఉద్యోగం పోయేనాటికి మార్గెట్ కు పద్దెనిమిదేళ్ళు. అంత చక్కని అమ్మాయి మా పూళ్లో లేదు. పైగా మంచి తెలివితేటలుకల పిల్ల. కొందరు విద్యార్థులను కూడదీసి ఫిడేలు నేర్పేది. ఆవిధంగా ఇంటి ఖర్చులకి సరిపోయే డబ్బు కష్టపడి ఆర్జించేది. కాని ఫాదర్ పీటర్ కు ఉద్యోగంపోయి, అవమానంపాలైన తర్వాత విద్యార్థులు క్రమంగా తగ్గిపోసాగారు. ఇప్పుడనలు వారి ఇంటికి ఎవరూ వెళ్లటమే మానేశారు. గ్రామంలో యువతీయువకులు సృత్యోత్సవాలు, విందులు చేసుకునేటప్పుడు మార్గెట్ ను పిలవటం మానేశారు. ఇది వరకు ఆమెచుట్టూ తుమ్మెదల్లాగ జమ్మంటూ మూగే యువకులు ఇప్పుడామె చాయలకే రావటంలేదు— విల్వెల్మీ మీడ్లింగ్ అనే యువకుడుతప్ప. మార్గెట్, ఆమె పెత్తందీ, స్నేహితులకు, బంధువులకు దూరమై ఒంటరిగా, చీకాకులో, చీకటిలో, చేత చిల్లిగవ్వయినా లేని దర్శిదస్థితికి వచ్చారు. గుడ్డలు చిరిగి పోయాయి; రోజుకొక రొట్టెకూడా కొనలేని గతి పట్టింది. ఇంటియజమాని సాల్ మన్ ఐజాక్స్ ఇంట్లో నుంచి వెళ్లగొట్టేస్తానని తీవ్రంగా బెదిరిచటం కూడా ప్రారంభించాడు.

2

మేము ముగ్గురం బాలురం మాత్రం ఎప్పుడూ ఒకరి నొకరు విడవకుండా స్నేహంగా తిరిగే వాళ్లం. పసి పిల్లలంగా ఉన్నప్పటి నుంచీ మాకు స్నేహం కలిసింది. ఏళ్లు గడిచిన కొద్దీ మామైత్రి

★ విచిత్రవృత్తి ★

గాఢమైంది. ఒకడిపేరు నికొలాస్ బామన్; జడ్జిగా రబ్బాయి. రెండోవాడి పేరు సెప్టి వోల్ఫ్‌యర్; ఒక పెద్ద హోటల్ యజమానికొడుకు. మూడో వాణ్ణి నేను. నాపేరు తియోడోర్ ఫివర్; మానాన్న చర్చిలో పియానో వాద్యగాడు.

మేము ముగ్గురం ఆచుట్టు పక్కల కొండల్లోను, అడవుల్లోను విసుగూ విరామం లేకుండా విహరించే వాళ్లం. అక్కడి ప్రతిచెట్టూ, ప్రతిగుట్టూ, ప్రతిపుట్టా మాకు గుర్తే. తీరిక లభించినప్పుడల్లా — అంటే ఈను లాడటం, పడవలో పికారు వెళ్లటం, చేపలు పట్టడం, మంచు మీదనో, కొండ వాలుల్లోనో ఆటలాడటం — మొదలైన జరూరు పనులేమీ లేనప్పుడల్లా అడవుల్లోనే తిరిగే వాళ్లం.

మిగతా కుర్రాళ్లకంటే మాకు ప్రత్యేకంగా ఉన్న ఘనత ఏమిటంటే కొండమీది కోటలోని తోటలో స్వేచ్ఛగా ఆడుకోటానికి మాకు హక్కుండేది. కోటలోని మునలి నేవకుడొకడు మాకు స్నేహితుడు. అతడు మమ్మల్ని యధేచ్ఛగా తోటలో ఆడుకో నిచ్చేవాడు. రాత్రిళ్లప్పుడు మాకు పూర్వ కాలపు కథలు, ఏవేవో వింతలు చెబుతూ కాలక్షేపం చేసేవాడు. మాకు పొగతాగటం నేర్పింది అతనే. అప్పుడప్పుడు కుండపోతగా వాన కురిసేది. అలాంటి సమయాల్లో ఆరాత్రికి కోటలోనే ఉండిపోయే వాళ్లం. కోటబయట కొండమీద తొండాలతో కుమ్మరించినట్టు వాన కురుస్తూ, మెరుపు మెరుస్తూ, ఉరుము ఉరుముతూ ఉంటే మేము లోపల వెచ్చగా పొగ తాగుతూ మా వృద్ధస్నేహితుడు చెప్పే వింత కథలు వింటూ కూర్చునే వాళ్లం. ముఖ్యంగా దేయ్యాలి, యుద్ధాలు, హత్యలు, చిత్రవధలు వీటినీ గురించిన భయంకర కథలు అతడు చెబుతుంటే

చెవులు నిక్క బాడుచుకుని ఆనక్కితో వినేవాళ్లం వృద్ధుడు ఎక్కువగా తన అనుభవాలే వర్ణించేవాడు. ఎన్నోసార్లు దేయ్యాలి, మంత్ర గత్తెలనీ⁴ ఇంద్ర జాలికులను అతడు చూశాట్ట. ఒకసారి కొండల్లో తిరుగు తుండగా తుపాను వచ్చిందట. అప్పుడు ఒక మెరుపు మెరిసి గాలిలో ఈదులాడుతూ, జడలు విరబోసుకుని పోతున్న దేయ్యాల గుంపులు కనిపించాయట. ఇంకా ఎన్నోసార్లు దేయ్యపు గబ్బిలాలు చూశాట్ట. ఈ గబ్బిలాలు మనుషుల్ని బలే చిత్రంగా చంపుతాయట. మనుషులు నిద్రపోతున్నపుడు పక్క మీద వాలి, మెలుకువ రాకుండా చల్లగా రెక్కలతో విసురుతూ మెడమీద కరిచి నెత్తురు పీల్చివేస్తూ చంపుతాయట.

వృద్ధుడు మాకు దేయ్యాల భయం పూర్తిగా పోగొట్టాడు. దేయ్యాలు మనుషుల్ని ఏమీ దేయ్య పని, పాపం వాటితో మాట్లాడే వాళెవరూ లేక అలా ఒంటరిగా దిగులుగా ఏడుస్తూ భూలోకంలో తిరుగుతూ ఉంటాయనీ, వాటికి కావలసినదల్లా ప్రేమతో కూడిన ఒకమాట, ఒక చిరునవ్వు మాత్రమేననీ చెప్పేవాడు. మాకు అతని మూలంగా ఎంత ధైర్యం కలిగిందంటే, అతనితో కలిసి కోట వెనకాల భూగృహాల చీకట్లోకి కూడా నిర్భయంగా వెళ్ళేవాళ్లం. భూగృహంలో ఒక్కసారి మాత్రమే దేయ్యం కనిపించింది. ఆ దేయ్యం మనక మనకగా పొగలాగ దూరంగా తప్పుకుపోయింది. దాన్ని చూసి మేము రవ్వొత్తైనా చలించలేదు. ఈ దేయ్యం తన్ను, చాలాసార్లు నిద్ర లేపిందనీ, కాని ఎటువంటి హాని చెయ్యలేదనీ వృద్ధుడు చెప్పాడు. అన్నిటికంటే గొప్ప సంగతి ఇంకోయిన్నది. వృద్ధుడు అనేకసార్లు నాతోత్తు స్వర్గం నుంచి దిగివచ్చిన దేవకన్యల్ని చూశాట్ట. దేవకన్యలకి రెక్కలు లేవట; బట్టలు తొడుక్కున్నారట; వాళ్లు తనతో మామూలు మనుషుల్లాగే శుభంగా మాట్లాడారట. దేవకన్యలు దేయ్యాల మాదిరిగా కాక చాలా సంతోషంగా, మందహాస ముఖాలతో కనిపించారట.

అది మేనెల. ఆకిందటి రాత్రి మా వృద్ధ

(4) మంత్రగత్తెలని ఇంగ్లీషులో Witches అంటారు. నైతానుతోను, అతని తాలూకు భూతాలతోను సంబంధబాంధవ్యా లేర్పరుచుకుని వాళ్ళిద్వారా కొన్ని శక్తులు సంపాదించి వాటిని మనుషులమీద ప్రయోగించే స్త్రీలని మంత్రగత్తెలంటారు. ఈ మంత్రగత్తెలు చచ్చికి విరోధులు. మధ్యయుగ దినాలలో మంత్ర గత్తె అని అనుమానం కలిగిన ఏ స్త్రీనైనా నిర్దాక్షిణ్యంగా పట్టుకుని నిలువునా నిప్పంటించి చంపేసేవారు.

మిత్రుడు చాలా దేయ్యాల కథలు చెప్పాడు. పొద్దున్నే లేచి అతనితో కూర్చుని భోజనంచేసి కొండ కిందికి వెళ్ళాము. నదిపైన వంతెన దాటి, ఎడమవైపున గల కొండలెక్కి, చెట్లతో నిండిన ఒక శిఖరం మీద కూర్చున్నాము. ఈ శిఖరం మా ఆటస్థలం. సాధారణంగా ఇక్కడికే వచ్చి కూర్చుంటూ ఉంటాము. పచ్చికమీద కాల్లు జాచుకుని పడుకుని, పైపు కాలుస్తూ, మాకు రాత్రి వృద్ధుడు చెప్పిన వింత కథను గూర్చి చర్చించాలని అనుకున్నాం. కాని పైపు కాల్పుటానికి వీల్లేక పోయింది. చెకుముకి రాయి, ఉక్కుముక్క వెంట తెచ్చుకోవటం మరిచిపోయి నందుకు చాలా విచారం కలిగింది.

ఇంతలో ఎక్కడి నుండి వచ్చాడో ఏమో ఒక యువకుడు చెట్ల మధ్యనుండి మాకేసి నడిచి వచ్చాడు. మాపక్కన కూర్చుని, ఎంతో కాలంనుంచీ మమ్మల్ని ఎరిగిన వాడల్లే స్నేహంగా మాట్లాడ సాగాడు. మేము మాత్రం అతనితో మాట్లాడలేదు. అతడెవరో కొత్తవాడు. కొత్తవాళ్లతో వెంటనే దోస్తీ కలిపించుకుని మాట్లాడటం మా కలవాటులేదు. కొత్త బట్టలు, ధగధగ మెరిసేవి, కట్టుకున్నాడు; మంచి అందంగా ఉన్నాడు. ■ తేజోవంతమైన ముఖం, ఎంత విన్నా వినబుద్ధి వేసే కంఠస్వరం, ఒక రకమైన సౌకుమార్యంతో కూడిన తీవి—ఇవన్నీ చూసి అతనితో నేస్తం కలపాలని అనిపించింది. కాని ఎలా మొదలు పెట్టాలో తెలియలేదు. ఇంతలో నాకు పైపుజ్ఞాపకం వచ్చింది. పైపు తీసి ఇద్దామను కున్నాను గాని దగ్గర నిష్పలేదు గదా అని మళ్ళీ జ్ఞాపకం వచ్చి మానేశాను. వెంటనే ఆ అపరిచిత యువకుడు నాకేసి చూసి మందహాసం చేసి,

“నిష్పకావాలా? దానికే ముంది? నిమిషంలో తయారు చేస్తాను,” అన్నాడు.

పట్ల ఇక్కడకాని ఆశ్చర్యం నన్ను ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసింది. నేను ఇంతవరకూ అతనితో ఒక్క మాట మాట్లాడలేదు. పైపు తీసి ఇద్దామని, నిష్పలేక పోతే పైపు మాత్రం ఇవ్వటం దేనికని, ఇదంతా నాలో నేను అనుకున్నానే గాని పైకి అనలేదు. ఇంతలో అతనే నిష్పకావాలా అని అడగటం ఎంత ఆశ్చర్యకరం! ఆతడు నాచేతులో పైపు తీసుకుని పొగాకుమీద మెల్లిగా ఉదాడు. వెంటనే పొగాకు

అంటుకుంది. నీలపు పొగ సుడిగుండంలో అలల్లాగ గిరగిర తిరుగుతూ పైకి లేచింది. ధన్మని ముగ్గురం లేచి ముందుకు దూకి పరిగెత్త బోయాము. కాని కొత్త యువకుడు పారిపోవద్దని, మాకేమీ హాని చెయ్యనని బతిమాల సాగాడు. మాతో చెలిమి చెయ్యటానికి వచ్చాననీ, మేముంటే తన కెంతో ఇష్టమనీ అన్నాడు. ఆమాటలు విని ఉన్నచోటే ఆగి పోయాము. వెనక్కి వెళ్లటానికి ఒక వంక భయమూ, ఈవంత ఏమిటో పరిశీలించాలని మరొక వంక ఆసక్తి—ఈరెంటితోనూ ఎటూ కదలలేక నుంచున్నాము. యువకుడు ఇంకా బతిమాలుతూనే ఉన్నాడు పారిపోవద్దని. పొగాకు అంటుకుని కాలు తున్నప్పటికీ పైపు తావున బద్దలై పోవటం, భూమి కంపించటం, పిడుగులు పడటం, మొదలైన వేమీ జరగనందున మాకు భయం తీరింది. నెమ్మదిగా కాస్త కాస్త వెనక్కి వచ్చి అతని దగ్గరే నుంచున్నాము—అవసరమైతే పారిపోటానికి సిద్ధంగా.

మా భయం, అనుమానం తీర్చటానికి అతడు ఎంతో మృదువుగా, మధురంగా కబుర్లు చెప్పాడు. అంత తియ్యటి కంఠం నే నెప్పుడూ వినలేదు. అతని ముఖంలో ఎంతో మంచితనం కనిపించింది. మరి కొద్ది నిమిషాల్లో మేము మాకు తెలియకుండానే అతని పక్కన కూర్చుని నిర్భయంగా మాట్లాడ సాగాము. కొత్త స్నేహితు డొకడు దూరికినందుకు సంతోషం కలిగింది. బెరుకూ, కొత్తా తీరి పూర్వ పరిచితుల మల్లే మాటా మాటా కలిపిన తర్వాత నెమ్మదిగా అడిగాము: పొగాకుమీద ఉదినంత మాత్రానే నిష్ప ఎల్లా తెప్పించ గలిగావని. అతడు అది కొత్త విద్యేమీ కాదన్నాడు. తనకు స్వతహాగా వచ్చిన విద్యే నన్నాడు. ఇదేకాదు, ఇల్లాంటి వింకా ఎన్నో తమాషాలు తను చెయ్యగల నన్నాడు.

“ఏం తమాషాలు?” అని అడిగాము.

“ఓ, ఏది పడితే అదే చెయ్యగలను. నేను చెయ్యలేనిది లేదు.”

“మాకు చేసి చూపిస్తావా?”

“మరి మీరు పారిపోకుండా ఉంటారా?”

“ఉహు. పారిపోము. చెయ్యవూ? తమాషాలు చెయ్యవూ?”

విచిత్రవ్యక్తి

“చేస్తాను. మీరు మళ్ళీ భయపడి పారి పోకుండా ఉంటే ఎన్నైనా చేసి చూపిస్తాను.”

మేము పారిపోమని వాగ్దానం చేశాము. యువకుడు కొంచెం దూరంలో ఉన్న నీటిమడుగు వద్దకు వెళ్లి ఒక ఆకు దొన్నెలో నీళ్లు తీసుకు వచ్చాడు. నీళ్లతో మీద ఇందాకటిలాగే ఉదాడు. నీళ్లు క్షణంలో గడ్డకట్టి మంచులాగ మారాయి. మాకు అద్భుతమని పించింది, కాని భయం వెయ్య లేదు. ఇంకా తమాషాలు చెయ్యమని అడిగాము. యువకుడు మమ్మల్ని ఇష్టం వచ్చిన పళ్లు కోరుకో మన్నాడు. ఈ కాలంలో కాస్తాయా కాయవా అనే విచక్షణ లేకుండా ఏం కావలిస్తే అవి కోరుకో మన్నాడు. మేము ముగ్ధురం ఒకేసారి అడిగాం.

“బత్తాయి కాయ!”

“ఆపిల్!”

“ద్రాక్షపళ్లు!”

“మీ జేబులో ఉన్నాయి, చూసుకోండి,” అన్నాడు యువకుడు. జేబుల్లో చేతులు పెట్టగానే ఎవరు కోరిన పళ్లు వారికి దొరికాయి. అవి తింటే ఎంతో రుచిగా ఉన్నాయి కూడాను. ఇంకా కావా లనిపించింది. కాని మర్యాదగా ఉండదని పైకనలేదు.

“మీకేం కావలినా ఇస్తాను. మీరు నాతో ఫలానా ఫలానా ఇది కావాలని చెప్పక్కర్లేదు. మీ పక్క న నే నున్నంతసేపూ మీరు కోరుకోవటం తడవు అన్నీ వచ్చేస్తాయి”, అన్నాడు యువకుడు.

రొట్టె, బిస్కెట్లు, బిళ్లలు, బాదం కాయలు,— ఏది తలుచుకుంటే అది, ఆక్షణంలో జేబు ఈనట్టు బయలుదేర సాగాయి. ఆబగా, ఆపురాపురుమంటూ వాటిని మేము లగాయించాము. కొత్త యువకుడు మట్టితో చిన్న ఉడత చేసి వదిలిపెట్టాడు. అది పరిగెత్తుకు పోయి చెట్టు కొమ్మమీద కూర్చుని మాకేసి చూసి వెక్కిరించింది. తరవాత ఎలిక పిల్లంత కుక్కనొక దాన్ని చేసి వదిలిపెట్టాడు. అది మొరుగుతూ పోయి చెట్టెక్కి ఉడతను తరిమింది. అలా ఆబల్లి కుక్క ఉడతని చెట్టుమించి చెట్టుమీదికి తరుముకుంటూ, చివరికి రెండూ దూరంగా కనుచూపు మేరదాటి

పోయాయి. తరవాత మట్టితోనే పక్షులు చేశాడు. అవి రెక్కలల్లార్చి పాడుకుంటూ ఎగిరి పోయాయి.

చివరికి ధైర్యం చేసి అడిగాను: నువ్వెవరినో చెప్పమని.

“నేను దేవతని,” అన్నాడు యువకుడు, అదొక చాలా మామూలైన విషయమైనట్టు. అని ఇంకొక పక్షిని నేలమీద పెట్టి, చప్పట్లు కొట్టాడు. అది ఎగిరిపోయింది.

“దేవత” అనగానే ఏదో చెప్పలేని భయం కలిగింది మాకు. కాని భయపడ వద్దనీ, దేవతను చూసి భయపడి అవనరం లేదనీ యువకుడు ధైర్యం చెప్పాడు. మళ్ళీ మామూలుగా ఏమీ జరగనట్టు మృదువుగా కబుర్లు చెప్పసాగాడు. చెబుతూనే మట్టితో వేలెడంత మనిషి బాహ్యల్ని బోలెడుచేసి పెట్టాడు. ఆ మనుషుల్లో ఆడవాళ్లు మొగవాళ్లు ఉన్నారు. వాళ్లు గబగబ పనులు ప్రారంభించారు. రెండు చదరపు గజాల స్థలం బాగుచేసి దానిమీద ఒక చిన్న గోట కట్టటం మొదలు పెట్టారు. ఆడవాళ్లు సున్నం కలిపి తట్టలతో తీసుకువచ్చి నిచ్చెనల మీద ఉన్న మగవాళ్లకి అందించటం, మగవాళ్లు ఇటుకలు పేర్చి సున్నం మెత్తటం—అచ్చు నిజంగా మనుషులు చేసినట్టే చెయ్య సాగారు. అటువంటి మనుషులు అయిదు వందలమంది అటూ ఇటూ ఏదో గొప్పపని ఉన్నట్టు తిరగటం, చకచక గోట నిర్మాణం పూర్తి చెయ్యటం చూస్తుంటే భయం, బెరుకూ మరిచిపోయి తన్మయులమై పోయాము. “మేము కూడా అలాంటి మనుషుల్ని చెయ్యవచ్చునా?” అని యువకుణ్ణి అడి గాము. చెయ్యవచ్చన్నాడు. సెప్పీని పేరుపెట్టి పిలిచి కోట గోడలమీద పెట్టటానికి ఫిరంగులు తయారు చెయ్యమన్నాడు. నికొలాస్ ను పేరుపెట్టి పిలిచి సైని కులకు కవచాలు, శిరస్త్రాణాలు, కత్తులు, డాళ్లు తయారు చెయ్యమన్నాడు. నన్ను గుర్రాల్ని, రాతుల్ని తయారు చెయ్యమన్నాడు. అతడు మమ్మల్ని పేరు పేరునా పిలుస్తుంటే మేం చెప్పకుండా ఎల్లా తెలిసిందా అని మళ్ళీ ఆశ్చర్యం కలిగింది. సెప్పీ ఉండబట్టలేక యువకుణ్ణి “నీ పేరేమి” అని అడిగాడు.

జారి పడబోతున్న ఒక అడమనిషిని పుల్లతో ఆపి నరిగే నుంచో బిచ్చం
 “ఈ అడమనిషికి ఇంత అజాగ్రత్తేమిటి? కాలుజారి పడితే ఇంకేమని
 ఉందా?” అన్నాడు.

ఆ పేరు వినిగానే మాకు వొళ్లు ఝల్లుమంది. అప్రయత్నంగా
 మాచేతుల్లోని బొమ్మ ఫిరంగులు, గుర్రాలూ అవి కిందపడి ముక్కల
 య్యాయి. యువకుడు అదిచూసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ “ఏమిటలా
 చూస్తారే?” అన్నాడు. నేను “అబ్బే ఏం లేదు. దేవతలకి అల్లాంటి
 పేరుంటుందా?” అన్నాను.

“ఎందు కుండ గూడదూ?”

“కాని—పేరు—అది—దేవుడి విరోధి పేరుగదా?...”

“అవును. అతడు మా బాబయ్యే.”

ఈమాట మా కెంత ఆశ్చర్యం కలిగించిందో చూడనట్టు నటిస్తూ
 నిరిగిపోయిన గుర్రాల్ని, కవచాల్ని ముట్టకున్నంత మాత్రానైనా సరి
 చేసి మా కందించాడు.

“మీకు గుర్తులేదా? మా బాబయ్య కూడా ఒక్కప్పుడు
 దేవతే,” అన్నాడు యువకుడు.

“అవును, నిజమే. మరిచిపోయాను,” అన్నాడు సెప్పీ.

“దేవుడిపై తిరుగుబాటు చెయ్యకముందు మా బాబయ్య ఒక్క
 పాపం కూడా చెయ్యలేదు.”

“అవును, చెయ్యలేదు,” అన్నాడు ‘నికొలాస్’.

“మాది చాలా మంచివశం. అంతమంచి వంశం స్వర్గంలో ఇంకోటి
 లేదు. మాలో కల్లా పాపం చేసింది మా బాబయ్య ఒక్కడే.”

పైతానుతో ముఖాముఖి అలా మాట్లాడటం ఎంత ఉత్సా
 హంగా ఉందో చెప్పలేను. ఏదో విచిత్రమైన, నమ్మోహనమైన,
 అద్భుతమైన విషయం చూస్తుంటే ఒక వంక భయం, మరొక వంక
 సంతోషం పెనవేసికొని గుండె జేగంగా కొట్టుకోవటం, శ్వాస అంత
 కంతకు త్వరితము కావటం మీరంతా ఎరుగుదురు. అలాంటి అవస్థలోనే
 పడ్డాం మేము. పైతాన్ను ఒక ప్రశ్న అడగాలని పించింది. కాని
 అడిగితే అవమర్యాదగా వుంటుందేమో నని శంకవల్ల ఆగాను పైతాను
 తను చేస్తున్న ఎద్దుబొమ్మను కిందపెట్టి నావంకచూసి నవ్వుతూ అన్నాడు:

★ విచిత్రవృత్తి ★

“అవమర్యాద కాదు. ఒకవేళ అవమర్యాద అయినప్పటికీ అటువంటి వాటిని ఆటే పట్టించుకోను. ‘మా బాబయ్యను ఎప్పుడైనా చూశానా’ అని అడగా లను కొంటున్నావు కదూ? చూడకేం? కొన్ని లక్షలసార్లు చూశాను. నేను వెయ్యి సంవత్సరాల కుర్రాణ్ణిగా ఉన్నప్పటి నుంచీ అయన్నగుడును. మా బాబయ్యకి మా వంశంలో పిల్లలందరిపై కంటే నాపైనే ఎక్కువ ప్రేమ. అప్పటినుంచి, మా బాబయ్య నరకం లోకి పడిపోయేవరకూ, అంటే నాకు ఎనిమిదివేల ఏళ్లు వచ్చేవరకూ నేనంటే ఎంతో ప్రేమగా ఉండేవాడు.”

“ఎనిమిదివేల — ఏళ్లు!” అన్నాం ఒక్క సారిగా.

“అవును...నేను చిన్నవాణ్ణిగా కనిపిస్తున్నానని కదూ మీరు ఆశ్చర్యపోతున్నారు? అవును. నేను చిన్నవాణ్ణి. మీరు కాలం అని విలిచేదుండే, అది మాకు చాల విశాలమైనది. దేవతలకి వృద్ధాప్యం రావాలంటే చాలా కాలం పడు తుంది...” ఇంతలో నా మనస్సులో ఒక సందేహం మెదిలింది. సైతాను

పంచతంత్రం

‘మిత్రభేదం’ బొమ్మల కథలు యీ వారంతో అంతమైనాయి. బొమ్మల కథల పట్ల మా పాఠక లోకం కనపరుస్తున్న శ్రద్ధను తీసుకొని ‘మిత్రలాభం’ కథలు కూడా బొమ్మల రూపంలో ప్రచురించాలని ఆశిస్తున్నాం. వాటి ప్రచురణ త్వరలో ప్రారంభిస్తాము.

నావంక తిరిగి సమాధాన మిచ్చాడు; “నాకిప్పుడు మీ కాలమానం ప్రకారం పదహారువేల ఏళ్లు.” నికొలాస్ వంక తిరిగి అతని మనసులోని సందేహానికి గావును సమాధాన మిచ్చాడు; “ఉహు. లేదు. దేవుడు మా బాబయ్యని మాత్రమే నరకంలోకి తోసి వేశాడు గాని మావంశంలో ఇతరులకేమీ శిక్ష వెయ్యలేదు. మా బాబయ్య ఒక్కడే పాపం చేశాడు; మొదటి పురుషుడిచేత, మొదటి స్త్రీచేత కూడా పాపం చేయించాడు. మాకు పాపం అంటే ఏమిటో కూడా

తెలియదు; పాపం చెయ్యటం కూడా చేతకాదు; బహుశా ఎప్పుడూ ఇలాగే ఉంటామనుకుంటాను—” ఇంతలో బొమ్మకోట నిర్మిస్తున్న కార్మికుల్లో ఇద్దరు దెబ్బ లాడుకోసాగారు. వాళ్ల గొంతుకలు తుమ్మెదలు రొదచేస్తున్నంత హీనస్థాయిలో ఉన్నాయి. ఒకరి నొకరు తిట్టుకున్నారు; తరవాత దెబ్బల్లోకి దిగారు. మెల్లిగా రక్తం కారసాగింది. ఒకరిజట్టు ఒకళ్లు పట్టుకుని వదలకుండా నేలమీద చాప చుట్టగా దొర్లారు. ఇదంతా చూస్తున్న సైతాను వాల్లిద్దరినీ చేతులోకి తీసుకుని నల్లుల్ని నలిపినట్టు నలిపి చంపి పారేశాడు. జేబురుమాల తిసి చేతికంటిన నెత్తురు తుడుచుకుని తన ప్రసంగం కొనసాగించాడు; “ఇందాక

ఏం చెబుతున్నాను?—ఆ—మాకు పాపం చెయ్యటం చేతకాదు. పాప మంటే తెలియదు గనక చెయ్యా లనే కోరిక కూడా ఎప్పుడూ కల గదు.”

సైతాను మాటలు విచిత్రంగా తోచాయి. అతడుచేసిన పనేమిటి? చెబుతున్న మాటలేమిటి? అతని మాటలు అంతకష్టం కలిగించలేదు

గాని అతడు చేసిన రెండు హత్యలు మాకు దారుణంగా కనిపించాయి. ఇద్దరు మనుషులను, తనకేమీ అపకారం చెయ్యని వారిని, నిష్కారణంగా వధించాడు; అది హత్యకాక మరేమవుతుంది? చాలా బాధపడ్డాము; కొత్త వ్యక్తిమీద మాకు ఇందాక ఎంత గౌరవం కలిగింది! ఎంత ఉదార స్వభావుడని, ఎంత సుందరుడని, ఎంతగొప్ప వాడని అనుకున్నాము! ఇప్పుడదంతా పోయింది! వట్టి నీచుడిలాగ కనిపించాడు.

కాని సైతాను మాత్రం ఏమీ జరగనట్టు తన దోషన తను చెప్పుకు పోతున్నాడు! తన విశ్వ సంచారం, ఏయే లోకాల్లో ఏయే వింతలు చూశాడో, మన భూలోకానికి కోట్ల యోజనాల

(5కి-వ పేజీ చూడండి)

(5) సైతాను, అతని పక్షంవారు స్వర్గంనుంచి నరకానికి హిమ్మరించబడిన తరువాత దేవుడు ప్రపంచాన్ని, అంటే మన భూమిని సృష్టించాడు. భూమికి వెలుగు నిచ్చేందుకు సూర్యుని, చంద్రుని, నక్షత్రాలను సృష్టించాడు. భూమిమీద ఆదిపురుషుడైన విశ్వేశ్వరుని, ఆదిస్త్రీ అయిన ఈశ్వరిని, వారితోపాటు పక్షి చిరా చిరా లను సృష్టించాడు.

పంచతంత్రం

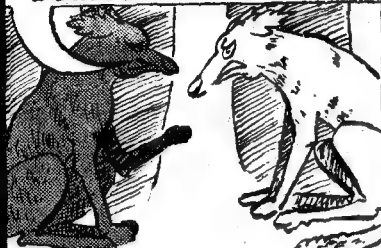
మిత్రభేదం

కర్త... విశ్వాత్ముల నరసింహమూర్తి

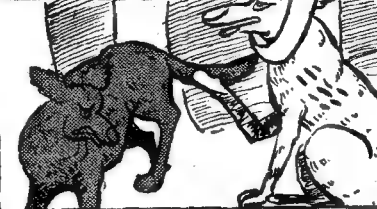

కరటకుడు

“అయినా నా కెందుకులే. నీకు నీతి బోధించుట వట్టి కండ్ల పోషగాక! నీ మూర్తి కుత్తిమలలతో చేతిమ కంట చేదుగులేదు.”

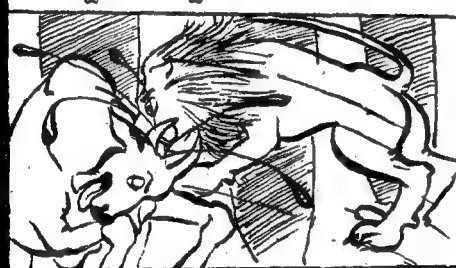
“చాలు చాలు కరటకుడా! నీతిబోధ కట్టిపెట్టే సంజీవక పింగళకుల- పోరాటం ఎంతవరకు- వచ్చినదో కను గొందము-రావయ్య కరటకుడా!”
ఈ మాటల సరకు గొనక కరటకుడా చోటునుండి తనదారిని తానుపోయె

అంతలోని సంజీవక పింగళకులు మరల మరల మహావేళ పరచక్కలై పోరాటం సాగించిరి

పింగళకుడు క్రోధంతో వృషభేంద్రుని మైకాడుక తలబద్దలు కొట్టాడు

అదెప్పుడు కీర్తి తో సంజీవకుడు యొక్క అని మొదలంటా కూరిపోయె

వాలిబిల్లులైన బుట్ట వర్ణమానునొద్ద పెరిగి కాలకర్ష వశమైన ఈ అడవి చేరి సంజీవకు డా దమనకు దమననీతి ఫలితంగా చనిపోయెను.

ఇన్స్టాల్మ అన్న నమ్మి- తొడుగుదగా మెసలిన- సంజీవకు చేజి తుల- చంపుకొన్న పింగళకుడు- కనుల నీరు కార్చుతు పరి-శిష్ట వేదముడై నిలిచెను

ధమనకుడు “పల్లినవారెందులకో-దుర్జయ్యలై వున్నారూ”
“తాళానికి తాళంగా- నీచే లోగా- సుబ్రహ్మణ్య-మిలగిన సంజీవకుణ్ణి- జేహ్ తుల కడతెర్చితి- జన్మజన్మలకు లోలగదు- నా హామవు మూలన్యం!”

రాజకలత గమనించిన దమనకుండు తనుకూడా తలదంచుకు ముఖిస్తూ డ గుట్టులు నిలుచుండెను

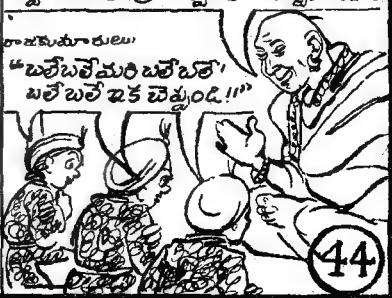
“కత్తివునుచుదించి కూడ- స్వామికింత బింత పిల్ల- నీతి నియమములన్నవి-రాజులకొక విధముగనూ-ఇతరులకొక విధముగ- వుండుట మీ రెరుగనిదా!- రాజ్యము కాపాడుకొనుట-కదెప్పుడు అవసరమా- అది తప్పుడు చేయవలెను!”

ఇంతలోని కరటకుడట- కనుదెంచి “ఓరాజూ!- తాళాన్నే హితుల మధ్య- తగవులాట తెచ్చె బ్బ- ట్టుల మాటలు చేతిపట్టుట మూలగా- పంత చేటు ఇప్పుడు దాపురించినది- ౧౩వైనా ఈ భు-విమ- ఇతరులదుర్బోధ వినక- తమకు తాము మంచిచెడుగు- లెంచి చూడ గల రాజులు- బిడ్డను అంత చాలు!”

దిక్కులేదు! “మిత్రభేదమున- తుధమ తంత్రమును- ఆములాగ్రం విస్తారు- మిత్రలాభమున్న ద్వి-తయ తంత్రం- త్వరలోపెప్పుడెంతా”

తెల్లవారు జాము పాఠాలు

“చదివింది బుర్రకి యెక్కించు గోవాలి అంటు ప్రొద్దున్నే లేవాలి” అని సూత్రీకరించాడు మా వెంకట్రావ్. “దానికేం? లేద్దాం” అని సమర్థించాను నేనూ. వెంకట్రావ్ నాతోకలిసి హిందీ పరీక్షకు చదువుతున్నాడు. ఇద్దరం ఒకే గదిలో వుంటున్నాం. మా గదిలో వున్న మూడవ మానవుడు పద్మారావు. పద్మారావు కూడా మాతోటే పరీక్షకి చదువుతున్నాడు. మాలో మాకు యెప్పుడూ అభిప్రాయ భేదాలు వుండేవి కావు కానీ, వెంకట్రావ్ ప్రతిపాదించిన యీ తీర్మానంతో పద్మారావుకి గొంతులో పచ్చి వెలక్కాయ పడ్డట్లు, అయింది. ప్రొద్దుటే లేస్తే నిద్ర తక్కువవుతుందనీ, నిద్ర తక్కువైతే ఆయుర్దాయం తరిగి పోతుందనీ, ఆయుర్దాయం తరిగిపోతే అమ్మా నాన్నా యేడుస్తారనీ, అమ్మా నాన్నా యేడుస్తే తను చూడలేననీ యింకా యేవేవో, చిచ్చి గొట్టే తల్లి పాడే లాలిపాట ఫోరణిలో ప్రారంభించేడు పద్మారావు. నిద్ర తక్కువవుతే ఆయుర్దాయమే మైనా తగ్గితే తగ్గవచ్చు గాని, ప్రొద్దున్నే నిద్ర లేచినంత మాత్రాన ఆయుర్దాయం తొప్పడా

తక్కువ వదు అన్నా, నేను, యిటూ అటూ గా కుండా. పెద్ద పెద్ద వాళ్లంతా యుద్ధపు రోజుల్లో దినానికి నాలుగు గంట లే నిద్రపోయే వారట. మనం పరీక్ష కోసం పెద్ద పది-యీ పది పేను రోజులు-కొంచెం ప్రొద్దండగనే లేస్తే

యేమీ ప్రమాదం లేదు లేస్తూ” అన్నాడు వెంకట్రావ్. “ప్రొద్దుటిపూట నాకు తియ్యని కలలు వస్తూంటాయి. వాటిలో నేను మునిగి పోయి, యేన్వర్గం లోనో వుంటూంటాను. వాటన్నిటినీ నవ్వుపోయి నన్ను ప్రొద్దుటే లేచి

కూర్చో మంటారా ఏమిటా - శని గ్రహాల్లారా?" అన్నాడు పద్మారావు. వాదోపవాదాల వల్లనైతే నేం, వాడి యేడుపువల్ల నయితే నేం - పద్మారావుని మాత్రం ప్రోద్బలించే శుద్ధేశం విరమించుకొన్నాం.

"ప్రోద్దున్నే నాలు గంటలకి అలారం పెట్టే; ముద్దరం లేద్దాం" అన్నాడు వెంకట్రావ్ నాతో. "వేళ పడుకోబాయ్యే ముందు. అల్లాగే అన్నా నేను:

తెల్లారి యేడు గంటలైంది "గడియారం అలారం కొట్టిందా" అంటున్నాడు వెంకట్రావ్. అప్పుడే నేనూ లేచా - "నాలుగయిందా" అంటూ!

"నాలుగవటానికి యింకా అర్థ గంట బాకీవుంది పడుకో" అన్నాడు పద్మారావు ముసుగులో నుంచే!

తెల్లవారు ఝామున పాతాలు చదివే పథకానికి అడుగులోనే హంసపాదు పడి నందుకు వెంకట్రావ్ చాలా నిరాశ చెందాడు. నేనూ పద్మారావు యెంతగానో ఓదార్చాం. ఎన్ని చెప్పినా వెంకట్రావు మాత్రం బెల్లం కొట్టిన రాయిలా అట్లాగే వుండి పోయాడు కాని, మనిషి ఏమాత్రమూ తేరుకోలేదు. ఏం ఖర్చు ఒచ్చి పడిందిరా, అనుకున్నాం నేనూ, పద్మారావు.

కొంత సేవయ్యాక వెంకట్రావు గంభీరమైన ముఖంతో "లేవట్నీంచి యెవరు ప్రోద్దున్నే లేవకపోతే వారు మిగిలినవాళ్లకి తిన్నన్నయిడ్లీ వున్నా పూరి, పెసరట్లతో సహా కాఫీ యిప్పించుకోవాలి" అన్నాడు.

"దానికేం" అన్నా నేను.

"నేను మాత్రం మీ వంటిట్లో

లేను బాబోయ్!" అన్నాడు పద్మారావు.

తెల్లారుతోంది. నాలు గయింది కావున - గడియారం అలారం కొట్టేస్తోంది. ఇద్దరం (అంటే పద్మారావు తప్ప) లేచి కూర్చున్నాం. కొంచెం సేపు ఒళ్లు విరుచుకున్నాం; మరి కొంతసేపు ఆవులిం తలు మేళ వింఛాం.

"అబ్బ పెధవ దోమలు, పెధవ నల్లులూ - ఒకటే సతాయింపు! నిద్రైనా పోనియ్యలా సగ్గా" అన్నాడు వెంకట్రావు. 'అవును' అన్నాను నేను.

శ్రీప్రయాగ శ్రీరామమూర్తి

ఇద్దరం పుస్తకాలు తెరిచాం. మాకన్నా ముందు లేచిన దోమలూ నల్లులూ పుస్తకాలమీద పికార్లు చేస్తున్నాయి. నాచేతా, వెంకట్రావు చేతా కునికిపాట్ల చిన్నమ్మ కళ్లు మూయించేసింది. ఇద్దరం ఒకరి కెదురు గుండా ఒకళ్లం బల్లపైనే తలలు పెట్టుకొని నిద్రపూయ్యాం. ఆరోజు అల్లా గడిచింది.

మర్నాడు నేనూ లేవలేదు; వెంకట్రావు లేవలేదు. ఇద్దరం లేవలేదు కాబట్టి పందెం లేదన్నా నేను. వెంకట్రావ్ "అల్లాక్కాడు. నువ్వు నాకూ, నేను నీకూ టిఫన్లు యిప్పించుకోవాలి" అన్నాడు.

ఇద్దరం బయల్దేరాం అయ్యారు హోటలికి "యెవరికి వారు వేరు వేరుగా కూర్చోవాలి, కండినను ప్రకారం యెంతైనా తినొచ్చు" అన్నాడు వెంకట్రావు.

'వరే' అన్నా నేను.

టిఫన్ అయ్యాక యెవరి ప్లీ వాళ్లుచేత వట్టుకొని కొంటరు దగ్గరకి వచ్చాం. వెంకట్రావు తన బిల్లు నాచేతిలో పెట్టి, నాబిల్లు తను లాకున్నాడు.

తిక్కవదిలి పోయింది. పిచ్చి బొంద! 15 అణాలు కన్నా యెక్కువ తిన్నేక పోయాడు. నాది మాత్రం మూడర్థ రూపాయ దాకా డేకింది.

వెంకట్రావుకి బిల్లు చెల్లించటానికి వుడుకు మోత్రసం వచ్చినా, పొరువంగా బిల్లు చెల్లించసే నన్ను పిలవకుండానే వెల్లిపోయాడు.

రూముకి వచ్చేసరికి పద్మారావు యింకా గురు దంచేస్తున్నాడు. వెంకట్రావ్ వాణ్ని లేపాడు; పద్మారావు ఒళ్లు విరుచు గుంటూ లేచాడు.

"ఇక నుంచి పందెం లేదు" అన్నాడు వెంకట్రావు ముడుచుకు పోయిన మొఖంతో.

"ఏం?" అన్నాడు పద్మారావు.

"నూపాయిన్నర దాకా ఒదిలి పోయింది; అంచేత" అన్నాను నేను.

గుర్రంమీద పాపాయి

ఫోటో - హక్ర కృష్ణ (16)

తెల్లవారుజాము పాఠం

పద్మారావుకి జరిగిన కథంతా చెప్పాడు. వాడు అంతా విని, పెద్ద జడ్జిలాగ - "మీ యిద్దరిలో యెవరు లేవలేరో, వారు నాకు పూర్తిగా టిఫిన్ పెట్టించాలి" అన్నాడు.

నేనూ, వెంకట్రావు ఒప్పుకున్నాం.

మర్నాడు అలారం వింటూ నేనే లేచా. వెంకట్రావు లేవలేదు! నిద్దరిలోనే యెవ్వరితోనో మాట్లాడేస్తున్నాడు; ఏక ధోరణిలో.

నేను నిద్రపోతున్న పద్మారావు దగ్గరకు వెళ్లి వాణ్ణి లేపి, వాణ్ణి లేపింది నేనే నని రిపోర్టు యిచ్చా. వాడు 'నరేలే' అన్నాడు. ఆతరువాత కొంచెం నేను మెలకువగా వుండి నిద్రపోయా. ప్రొద్దెక్కిక అందరికన్నా ఆఖర్న లేచింది నేనే. పద్మారావు నాదగ్గరకి వచ్చి "రాత్రి లేచి నిద్రపోయి నందుకు హోటలుకి తీసుకు వెళ్లాలి" అన్నాడు.

"ఆ 'కన్డిషన్' నిన్న చెప్ప లేదేం?" అన్నా నేను.

"అయితే విను. ఈరోజు నించి యెవరైతే ప్రొద్దున్న అలారం విని కూడా నిద్ర లేవరో, లేచి కూడా మళ్లా నిద్రపోతారో, వారు నన్ను కాఫీ హోటలుకి తీసుకు వెళ్లి పూర్తిగా టిఫిన్ పెట్టించాలి. ఇప్పుటికి జరిగినదానికి మాత్రం మీ యిద్దరినీ క్షమించే శాను" అన్నాడు పద్మారావు.

వెంకట్రావు, నేనూ ఒప్పుకున్నాం.

మరునాడు నేను లేచి వెంక

ట్రావుని లేపాను - ఎక్కడ అనవసరంగా పద్మారావుని హోటల్ కి తీసుకు వెళ్లానీ వస్తుందోనని, ఇద్దరం కలిసి పద్మారావుని లేపేం. వాడు మంచం మీద దొర్లుతూనే "నరే లేండి" అన్నాడు.

"మేం నిద్రపోకుండా కాపలా కా యటానికి నువ్వు లేచి కూర్చో" అన్నా నేను.

"అక్కణ్ణే! మీరు నిద్రపోతే నాకు తెలుస్తుంది" అన్నాడు పద్మారావు మునుగులో నుంచే.

"వీల్లేదు. నీ పూ లే వాలి" అన్నాడు వెంకట్రావు. నన్ను హోటలుకి తీసుకు వెళ్లకపోతే మానెగానీ, నేను మాత్రం లేవను! లేవను!" అన్నాడు పద్మారావు. 'కాదు, విల్లేదు!' అంటూ యిద్దరం కలిసి వాణ్ణి లేవదీసి కూర్చో బెట్టాం. పరీక్ష పుస్తకాలు తెరిచి ఎదురు గుండా పెట్టుకొన్నది మొదలు నిద్రా దేవత నెత్తిమీద తాండవ మాడుతోంది, మా యిద్దరికీ.

పద్మారావు టీ చేస్తానని, చెప్పి స్టాప్ వెలిగించటానికిని వారు కొన్నాడు.

వెంకట్రావు కునికిపాట్లు పడుతూ, లేస్తూ, బుర్రవచ్చి బల్లకి తగిలిన పుడల్లా కళ్లు తెరుస్తూ, మూస్తూ, తంటాలు పడుతూ వున్నాడు.

నేను స్నానానికి బయలుదేరాను - ప్రొద్దున్నే లేచినందుకు అధమం టీఅయినా పెందలకట్టే త్రాగ వచ్చునని!

స్త్రీ వెలిగిస్తానని వెల్లిన పద్మారావు, అక్కడ నేలమీద పడి దొర్లేస్తున్నాడు. ఆతనికి ఒక ప్రక్కగా స్ట్రా మండి పోతోంది. పంచదారని చీమలు రుచి చూస్తున్నాయి. టీసిల్ల కోసం పెట్టిన గిన్నెకు చిల్లువున్నది కాబోలు, పద్మారావు తలక్రింద నించి ఆసీళ్లు కాలువలు గట్టి వున్నాయి. వాడికి యిదేమీ లెక్క లేనట్లు గుర్రు పెట్టేస్తున్నాడు.

తెల్లారు జామున లేవటం అనే మా నదుద్దేశం యించుమించు యిలాగే కొనసాగింది. ప్రొద్దున్నే లేచినందువల్ల వచ్చిన బద్ధకం తీరటానికి మధ్యాహ్నం నిద్రపోక తప్పేదికాదు. ప్రొద్దున్నే లేవా అన్న సాకుతో రాత్రి గంటలకే మునుగు తన్నెయ్యటమూ మానే వాళ్లం కాదు.

ఒక్కొక్క రోజు ప్రొద్దున్నే లేవగానే కాస్త హుమారు వచ్చేందు కని పేకాట ఆడుకునే వాళ్లం. మరొకప్పుడు సినిమాలను గురించి బిగ్గరగా చర్చించుకొనే వాళ్లం; లేదా రాత్రిళ్లు బాగా నిద్ర పోనియ్యటం లేదని నల్లుల్ని, దోమల్ని చంపుతూ కూర్చోనే వాళ్లం.

ఆఖరుకి పరీక్షా దినం కూడా ఒచ్చేసింది. ఏం రాశామో మాకే తెలియదు. రెండు నెలలు గడిచాయి: పేపర్లలో మా నంబర్ల కోసం పెదకటం దండుగే అయింది!

పంతుకోటిలో మానవలక్షణాలు

పంతుల చ ర్య ల లో ఎంతకీ అర్థంకాని విషయం ఒకటి వున్నది. ఉత్తర ధృవ ప్రాంతంలో వుండే పంతులు శీతకాలం వస్తున్నదనగా, అక్కడ నుంచీ బయలుదేరి వేలకొలది మైళ్ల దూరం ప్రయాణించేసి దక్షిణ ప్రాంతాలకు వలన వస్తుంటాయి. అలాగే మళ్ళీ యీ దక్షిణ ప్రాంతంలో శీతకాలం వస్తున్నదనగా యిక్కడ నుంచీ బయలుదేరి పుత్తరధృవ ప్రాంతాల వైపుకు తిరిగి వలన వెళ్లుతాయి. అప్పటికి ఆ ప్రాంతాలలో వసంత ఋతువు ప్రవేశిస్తుంది.

ఎప్పుడు ఏ ప్రాంతంలో శీతకాలం వచ్చి పడుతుందో, వసంతకాలం తొంగి చూస్తుందో యీ పంతులు ఎల్లా తెలుసుకొంటాయి. అనేదానికి సమాధానం యింత వరకు యిధమిద్దమని తేల్చి చెప్పలేక పోయారు శాస్త్రవేత్తలు.

కానీ, కెనడాలో యిటీవల కొందరు శాస్త్రవేత్తలు చేరి, యింతవరకు నిగూఢంగా వున్న యీ విషయాన్ని కనిపెట్టడానికి కొన్ని పరిశోధనలు జరిపి ఋతు

వుల మార్పులను బట్టి వలన వెళ్లవలసిన సమయాలను గూర్చి పంతులకు తెలియచెప్పే కీలకం వాటి శరీరావయవాలలోనే వున్నదని బయట పెట్టారు. కెనడా ప్రాంతంలో ఏటా సెప్టెంబరు మాసారంభంలో వేలాది పంతులు దక్షిణపు ప్రాంతాలకు వలన బయలుదేరు తుంటాయి. అలాంటి వాటిలో దాదాపు రెండు మూడు వందల పంతులను వలన వెళ్లనీయకుండా సెప్టెంబరు 1 న వలలువేసి పట్టుకొని, రెండు నెలల పాటు వాటిని ఎక్కడికీ ఎగిరి పోనీయలేదు. పట్టుబడిన పిట్టలను రెండు గుంపులుగా విడదీసి ఒకవోట అట్టేపట్టి, వాటికి పగటి వెలుగు అన్నది రోజు రోజుకీ తగ్గించి చూపించారు. రెండో గుంపులోని పంతులకు, యీ పంతులకంటే ప్రతిరోజూ ఐదు నిమిషాలసేపు ఎక్కువగా పగటి వెలుగు తగల నిచ్చారు.

ఇలా కొంత కాలం చేసి చూడగా, రోజు రోజుకీ ఎక్కువ వెలుతురు పొందుతున్న రెండో మందలో పంతుల మర్మావయవాలు దిన దినాభివృద్ధి పొందినవట.

తత్ఫలితంగా - నవంబరు 9 న యీ రెండు జట్ల పంతులనూ వదిలిపెట్టి చూస్తే, మర్మావయవాలు పెరిగి వున్న జట్టు పిట్టలు మాత్రం వెంటనే ■ పుత్తర ధృవం వైపుకు ఎగిరి వెళ్లాయట. పగటి వెలుగు, వేడి చాలినంత సోకక, ఆ అవయవాలు సరిగా అభివృద్ధి పొందని ■ రెండో జట్టు పిట్టలు మాత్రం యీ చోటిని వెంటనే వదిలిపెట్టి వెళ్ళకుండా, యీ మాత్రమైనా వెచ్చదం యిక్కడ వున్నందుకు సంతోషించి, అక్కడే మరి కొంత కాలం వుండి పోయాయట.

నిజానికి సెప్టెంబరు 1 న వచ్చిన శీతకాలం, ■ నవంబరు 9 నాటికి తొలగి పోకపోయినా, కృతక పద్ధతుల ద్వారా మర్మావయవాలను పెంపొందించినంత మాత్రం చేత, ఒక జట్టు పంతులు తమ తొల్లిటి నివాసాలకు పోవటానికి తొందర పడ్డాయి. ■ అవయవాలు అభివృద్ధి పొందని రెండో జట్టు పిట్టలు మాత్రం అలా తొందర పడకుండా, ఆ అవయవాలు కావలసినంత మట్టుకైనా అభివృద్ధి పొందే పర్యంతం అక్కడనే నిలచి పోవ

జంతుకోటిలో మానవలక్షణాలు

టానికి నిశ్చయించు కొన్నాయన్న మాట.

చెట్లు, ఆకులు, ప్రకృతి వీటిలో వచ్చే మార్పులను గమనించి పక్షులు వలన వెళ్లవలసిన సమయాలను గుర్తించు కొంటాయని అందరూ సమ్మాతూ వుండేవారు. అల్లాటిది, యీ పరిశోధనతో మారి పోయింది. ఋతువుల మార్పును వాటికి తెలియజేసే కీలకం, వాటి శరీరాల్లోనే వుందని తేలి పోయింది. ప్రకృతి శక్తే యీ పక్షులకు ఎప్పుడు వలన వెళ్ల వెలసిందీ, వాటి శరీరాల ద్వారానే సూచిస్తుంటుందన్న మాట.

పిల్ల పక్షులు పెరిగి పెద్దవై, తమంతట తాము గూటిని వదిలి ఎగిరిపోగల శక్తిని సంపాదించు కొన్నాయన్న విషయాన్ని కూడా ప్రకృతి మాతయే, తల్లి పక్షులకు తట్టి చెప్పిస్తుంది. ఆడపిల్లను అత్తవారి యింటికి పంపే దృశ్యం చూస్తుంటే మనకు అది విచారమో సంతోషమో తేల్చి చెప్పలేని ఒక రకమైన అనుభూతి మన మనస్సులో పొడ సూపుతుంది. ఇల్లాటి అనుభూతియే, తల్లి పక్షి తన పిల్లలను గూటిలో నుంచి జయటకు పంపు తున్నప్పటి దృశ్యాన్ని చూసినా కూడా మనకు కలుగు తుంటుంది.

సామాన్యంగా పక్షులు ప్రతి వర్షాయమూ 5, 6 గుడ్లు పెట్టి పొడుగుతుంటాయి. ఆ గుడ్లన్నిటినీ పొదిగి పిల్లలను చేస్తాయి. ఆపిల్లలకు రెక్కలు బాచ్చాక, మొట్టమొదటి

సారిగా వాటికి ఎగరటం నేర్పేటప్పుడు తల్లిపక్షి చాలా ప్రయాస పడుతుంది. ఒక్కొక్క పిల్లను గూటిలో నుంచి బయటకు తోస్తుంది. అలా తోయబడిన ప్రతి పక్షి మొదట్లో గాలిలో ఎలా తేలిపోవాలో తెలియక, కొద్దిక్షణాలు మాత్రమే తికమక పడుతుంది. ఎలాగో రెక్కలు ఆడించి గాలిలో తేలుతూ వుండగా, తల్లి పక్షి రివ్యూస్ ఎగిరిపోయి అవతల చెట్టుమీద వాలుతుంది. తల్లిని చేరాలన్న తొందర కొద్దీ యీ పిల్ల పక్షి కూడా దానిని అనుసరించి వెళ్లి అదే కొమ్మమీద వాలబోతూ వుండగా మళ్ళీ ఆతల్లి పక్షి అక్కడి నుంచి ఎగిరిపోయి, యింకొక చెట్టుకొమ్మ మీద వాలుతుంది. పిల్లపక్షి అక్కడికి తల్లిని అనుసరించి వెళ్లుతుంది. ఇలా నాలుగైదుసార్లు దోబూచు డాడాక పిల్ల పక్షికి గాలిలో ఎగరటమంటే ఏమాత్రం భయంవున్నా సాంతం తొలగిపోతుంది.

పక్షులు గూట్లు కట్టుకోవటమనేది నిజంగా చాలా చమత్కారమైన విషయమే! అయితే యీ పక్షి ప్రతి పక్షి పుట్టుకతోనే నేర్చుకొని కొనసాగిస్తున్నదే కానీ, ఏపక్షి అవసరమైనప్పుడు మామూలుపద్ధతిని మార్చి అందుకు తగినట్లుగా వేరే విధాన గూడు కట్టలేదు. అలా ఏపక్షి అయినా చేయగలిగిందంటే, దానికి స్వతంత్రంగా ఆలోచించి ఆచరణలో పెట్టగల సమర్థత వున్నట్లు అర్థమౌతుంది.

అమెరికాలో 'ఓరియోల్' అనే ఒక రకమైన పక్షితో కొన్ని పరిశోధనలు చేసి చూశారు. ఆపక్షి మొగపక్షితో సంయోగం పొంది, గర్భం ధరించిన తరువాత కానీ, గూడు కట్టుకోవటం మొదలు పెట్టదు. అంతకు ముందు, దానికి అందుబాటులో, మామూలుగా అది గూడు కట్టుకోవటానికి వుపయోగించే నార, నాచువంటి పదార్థాలన్నీ అట్టే పెట్టినా కూడా, ఆపక్షి ఎంతనేపూ వాటితో ఆడుకొన్నదే కానీ, గూడు కట్టేందుకు ప్రయత్నం వీనమంతైనా చేయనే లేదట. గర్భధారణ సంతరమైనా, సరిగ్గా ప్రసవ సమయం ఆసన్నమయ్యే పర్యంతమూ యీ పక్షి ఆనార పీచుతోనూ వాటితోనూ అక్కడో గూడు, యిక్కడో గూడు, నగం నగం కట్టి వదిలేయటం, లేకపోతే ఆ సరంజామా సంతా బాలిలో నుంచి క్రిందికి పడేస్తూ వాటితో ఆడుకోవటం తప్పించి, పట్టుమని ఒక్క గూడూ పూర్తి చెయ్యదు.

శాస్త్రవేత్తల చర్చల్లో ఎక్కువగా నలిగే అంశం ఒకటి వున్నది. పక్షులు, పాములు, కప్పలు, పురుగులు యిలాటి అల్ప ప్రాణులకు నొప్పి తెలుస్తుందా అనే విషయంపై ఎంతో చర్చ జరిగింది; జరుగుతున్నది. వాటికి నొప్పి తెలుస్తుందని ఒప్పుకొనేట్లయితే, మనకు వున్నట్టే వాటి మెదడులలోనూ వ్యక్తావ్యక్త భాగాలు వున్నాయని ఒప్పుకోక

(వ పేజీ చూడండి)

రెండు మహా నగరాలు

(23-వ పేజీ తరువాయి)

“కంగారుపడకు ప్రాన్—నేను నిన్న సాయంత్రమే వచ్చాను—లారీగారిని ఆయన మకాంలో కలుసుకున్నాను. ఇక్కడివ్యవహారాన్ని ఒక ముఖానికివేస్తేనేగాని, నేను వచ్చినట్టు యెవ్వరికీ తెలియనియ్యగూడదని అనుకున్నాంటే; ఇంతకీ ఇప్పుడు నీముందు యెందుకు ప్రత్యక్షం కావలసి వచ్చిందంటే కొంచెం మీ తమ్ముడితో మాట్లాడవలసిన పని తగిలింది. నీ తమ్ముడికి యింతకంటే మంచివృత్తేదేనా దొరికితే బాగుంథేది. —ఈ క్షణగ్రాగ్నా బ్రతికేకంటే అన్నాడు.

ఆ రోజుల్లో గ్రామనేకబానిస్ గూఢచారి అనే కబానిస్ పర్యాయపదంగా వాడుతూవుండేవాడు. ఈమాట విని సాల్వెస్ ముఖం ఒక్కసారి మతాబైపోయింది. అదో మేకపోతుడైర్వంతెచ్చుకుని సిద్ధి వంక చూస్తూ: ‘ఏమిటి?’ అన్నాడు.

‘ఏమిటా—చెబుతాను—తొందరపడతావేం?— ఇప్పటికీ ఒక గంటక్రితం నేను కాన్ సేర్ జరి కోర్టు క్లెగ్గోడలమట్టా తొరటాడుతూ, తమరు క్లెగ్గోసుంచి బయటికి దయచేస్తావుండటం చూశాను. మీ ముఖంలో అదేదో, ఒక ప్రత్యేకతవుంది; మనిషిని ఒకసారి చూశానంటే ముఖం నాకు యెన్నాళ్లకయినా జ్ఞాపకం వుండేవుంటుంది లేండి—ప్రత్యేకం మీ ముఖం యింత జ్ఞాపకం వుండటానికి వేరేకారణంకూడావుంది. ఆ సంగతంతా తమకు జ్ఞాపకం వుంటుంది. ఒకానొకప్పుడు ఒక మిత్రునికి సంభవించిన బాధలకూ ఈ ముఖానికి కొంత సంబంధం వుండటంచేత నాకు బాగా జ్ఞాపకం వుంది. ఇప్పుడు ఆ మిత్రుడు అంతకంటే ఎక్కువ కష్టాల్లో చిక్కుబడి వున్నాడు—తమరు ఇక్కడ వుండటానికి కారణ మేమిటా అని అనుకుంటూ మీ వెంటనే అనుసరించి నడిచాను. తమరు సారా దుకాణంలో కూర్చున్నప్పుడు తమపక్కనే కూర్చున్నాను. తమ మిత్రబృందంలో కూర్చుని తాము కోస్తున్న డబ్బీలన్నీ విని, తమరు చేస్తున్న ఉద్యోగ సద్యోగాల సంగతంతా తెలుసుకోగలిగాను—అసలు మీ వెంట అనుసరించి రావటంలో మొదట యే వుద్దేశమూ లేకపోయినా, తమసంగతి సందర్భాలన్నీ తెలుసుకున్న అనంతరం, చెడకపోయిన తీగ కారికి తగిలినట్టనిపించింది.’ తమతో ఒక వ్యవహారకాండలోకి దిగే సావకాశం కనిపించింది అన్నాడు కార్లన్.

‘నాతో వ్యవహార మేమిటి?’ అన్నాడు గూఢచారి బర్నాడ్.

‘ఇదిగో చూశారా? మనం నడిపిధిలో నిల్చున్నాం; ఇలాంటి విషయాలు మనం బజార్లో చర్చించుకోటం, నామాట అలా వుంచండి, మికంత డ్రేమకరమైన సంగతి కాదు. ఒక అయిదారు నిమిషాలపాటు, తమరు గనక నాకు ఏకాంత మిప్పిస్తే రహస్యంగా మనవి చెసుకుంటాను. తమరు నాతో టెల్ఫున్ బ్యాంకుదాకా దయచేయవలసివుంటుంది!

‘దబాయున్నా రే!—’

‘చాచా!—మాటన్నావా?’

‘కాకపోతే, అక్కడికి రావలసినంత గరుజా నా కేమిటి?’

‘రాతేకపోతే ఇక్కడా సంగతి చెప్పేది లేదు—’

‘అయితే చెప్పనంటారు’

‘సరేమీ చెప్పను—చెప్పవలసిన గరుజా నాకూ యేమంత లేదు—’

ఆ రకం మనిషితో యెలా వ్యవహరించాలో కార్లన్ కు బాగా తెలుసు. ఆ దబాయించుతో ఆ గ్రామ యిట్టే లొంగిపోయింది.

బర్నాడ్ ప్రక్కన నిల్చున్న అప్పగారివంక కంటకంగా చూశాడు: ‘నేను చెప్పినంతా జరిగింది చూశావా?—ఈ వ్యవహారంలో నా కేమెనా ప్రమాదం సంభవించిందంటే అదంతా నీమూలంగానే’ అన్నాడు.

‘తొందరపడకురా బాబూ!’ అన్నాడు కార్లన్. ‘వెద్ద వాళ్ళను అలా అగౌరవంగా మాట్లాడటం మంచిది గాదు. మీ అక్కగారిమీద వుండే గౌరవంచేత యింతదూరం నీతో వ్యవహారానికి దిగవలసినవచ్చింది గాని, లేకపోతే కుండ్లా కుపాకీ నీతో సంప్రదింపనేది లేకుండా నేనే స్వయంగా లేల్వేసేవాణ్ణి; మన కిద్దరికీమీలుగావుండే వద్దలిని ఒక వ్యవహారం చెబుతాను—బ్యాంకుకు పోదాం బయలుదేరు.’

‘సరే పదండి’ అన్నాడు బర్నాడ్,

‘ముందు మీ అక్కయ్యని, వాళ్లయింటి సందుములు దాకా దిగివిడిచి మరేవెడదాం; ఆక్క! ఇలా నా చెయ్యిపట్టుకో, ఇది మంచిపట్టుంగాదు—నువ్వు ఇలా వీధులవెంట తిరగటం క్షేమంగాదు—సిద్ధి తన తమ్ముడి యే అఖాతంలోకి దింపబోతున్నాడో అనే అందోళనతో గజగజలాడుతున్న మిస్ ప్రాన్ పిల్లకూనలా అతనికి చెయ్యి అందించింది. ★

రు. 1-14-0 లు మాత్రమే పెట్టుబడి పెట్టి

రు. 1024/-లు సంపాదించండి

వివరములకు వ్రాయండి.

ఇండియన్ నేషనల్ పాలిసీ కంపెనీ

(Money Circulating Scheme)

పో. నా. నం. 889

జి. సి. జి. కలకత్తా 1,

ఫౌవితము — 1935

ఇండియాలో ఇటువంటి కంపెనీలలో ఇదే మొదటిది స్థాపించబడినప్పటినుండి ఈ కంపెనీ ఎక్కువపేరు ప్రఖ్యాతులతో ప్రజలకు సేవ చేయుచున్నది.

చేతిపనుల వర్తకరహస్య బోధిని

50 రూపాయలనుంచి 500 రూపాయల వరకు వెంట నంపాదించవచ్చును. ఇందు వస్తు దినుసులు, పెంట్లు, ఆత్రు, హేరా యర్స్, వీపురమెంటు, వార్నిష్, వర్ణములు, వస్త్రీడు, వర్ణపు డిడువత్తులు, కర్రూరం, పిరా దినుసులు, గియిలుచ్చే విధము, పోటో ఎత్తువిధము, బాణసంధా, మందులు, మలభముగా తయారుచేయు వద్దతులతో 100 పేజీలు గల పెద్దపుస్తకము వెంట రు 1-8-0, పోస్టు ఖర్చు 6 అణాలు. మహారాజ వుస్తకశాల, 12, ఆరుణాచలమొదలి పేది, మద్రాస్.

రాజ్యం పిక్చర్స్ వారి "దాసి"లో లక్ష్మీరాజ్యం.

పాశ్చాత్యులు మన సినిమాలు చూసి సప్పడల్లా తరుచుగా ఒక విమర్శ చేస్తారు; మన సినిమాల్లో టెంపో ఉండదని. టెంపో లేదంటే ఇక్కడ అర్థం కథాకథనం శీఘ్రతలో జరగదని, నెమ్మదిగా జరుగుతుందనీ. పాశ్చాత్య చిత్రాలకి ప్రాచ్య చిత్రాలకి టెంపోలో ఘట్టభేదం కనిపిస్తుంది. పాశ్చాత్య చిత్రాల్లో సన్నివేశాలు త్వరత్వరగా క్రమాక్రమం చేరుకుంటాయి. కథలో ఏ సన్నివేశానికి ఎంత ప్రాధాన్యం ఉంటుందో అంతే ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడుతుంది. సీక్వెన్సు తరువాత సీక్వెన్సు ఒక లయలో వరుస్తూ అన్ని క్రమాక్రమం దారితీస్తాయి. మన చిత్రాల్లో క్రమాక్రమం వివిధంగా ఉపకరించని సీక్వెన్సులకు అనవసర ప్రాధాన్యం ఇచ్చి చిత్రం పొడుగును పెంచటం, కథలో బిగువు సడలి, గమనం మందగించటం సాధారణంగా కనిపిస్తుంది.

కథలో టెంపో చెడగొట్టేది ఘట్టంగా సంభాషణలు. సైలెంటు చిత్రాల దినాల్లో పాశ్చాత్యదేశాల్లో సినిమాకళ అత్యున్నత శిఖరాల నందుకుంది. అచ్చమైన, స్వతంత్రమైన సినిమాకళ సైలెంటు చిత్రాల్లో కనిపిస్తుంది. టాకీలు రావటం మొదలైన దగ్గరించే సినిమాకళ క్రమంగా నాటకీయం కాసాగింది. ఈ లోపం పాశ్చాత్యులు కొంతవరకు సర్దుకోగలిగారు గాని మనం మాత్రం సర్దుకోలేకపోయాము. మనకు సైలెంటు చిత్రాల అనుభవం ఆట్టే లేదు. మనకున్నదల్లా నాటకానుభవ మొక్కటే. అందుచేత మన చిత్రాలు గులభింగా నాటకాలుగా తయారై పోయాయి.

నెల్లూలాయిడ్ మీదికి శబ్దం తీసుకు రాగలగటం గొప్ప విజయం కాదని ఎవరూ

ఉబ్బు ఖర్చు పెట్టడాని కిష్టంలేక పెళ్లి వాయిదా వేద్దామని అంటున్నాడు రాజు జయంతి ప్రాడక్షన్సువారి “బంగారుభూమి”లో
టి. ఆర్. రామచంద్రన్, అంజలి దేవి.

★ మన చిత్రాల్లో టెంపో ★

అనరు. టాకీల యుగం ప్రారంభమైన కొత్తలో పాల్గొన్నా మొదలైన సినిమా విమర్శకులు శబ్దగ్రహణంమూలంగా సినిమా కళ స్వంసమహిమను జోస్యం చేపట్టారు. కాని ఫుడ్ ఫోర్ టైమ్స్, ఐజెన్ స్టీమ్ మొదలైన సిద్ధాంతకారులు శబ్దగ్రహణాన్ని ఈసడించలేదు సరికదా, ఆహ్వానించారు కూడాను. సినిమాలలో శబ్దగ్రహణానికి

గొప్ప భవిష్యత్తు ఉందనీ, దానివల్ల సినిమా కళకు కొత్త కైవస్తుండే కాని హానికలగదనీ వారన్నారు. అయితే ఒక హెచ్చరిక చేశారు: సినిమా చిత్రం సైలెంటు యుగములో నాటకంకంటే భిన్నమైనదిగా, ఒక స్వతంత్ర కళగా పరిణామం పొందింది; సినిమాలో కమేరాకుగల ప్రాధాన్యం మూలంగానే అది స్వతంత్రకళ కాగలి

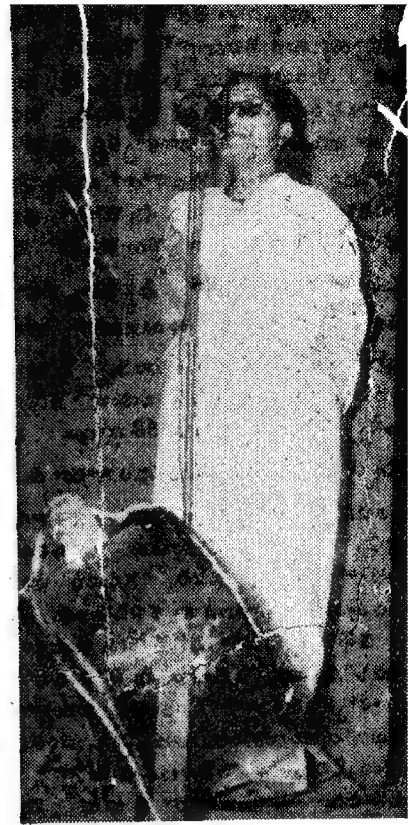
గింది; నాటకలక్షణమైన డైలాగ్స్ ను వీసుకు వచ్చి సినిమాకళ స్వాతంత్ర్యాన్ని వాడుకొయ్యరాదు; కమేరాతో సాధించలేని ఫలితం సాధించటానికి మాత్రమే శబ్దగ్రహణం త్రాన్సు పయోగించాలి, అని. ఉదాహరణకి, సినిమాలో ఒకామె ఏదో భయంకర దృశ్యం చూసి సహజంగా కత్తున కేకవేస్తుం దనుకొంది. ఆమె

మన చిత్రాల్లో పెంపొ

భయభీతికర యావత్తు ఆ కేకనుండే ప్రేక్షకులు గ్రహించవలసి వస్తుంది. అటు వంటిచోట విధిగా ఆ కేకను రికార్డు చేయాలి. రికార్డింగు ఎక్కడ అవసర మాకుందంటే - ప్రేయసీ ప్రియులు కలుసుకుంటారు; ప్రేయసీ, ప్రియుడో ఉపన్యాసం ప్రారంభిస్తారు: "నేను నిన్ను గాఢంగా ప్రేమిస్తున్నాను. నా ప్రేమ అదంచలమైనది. మన నవ్వూ విడ దీయలేదు..." ఇత్యాదయ: ఇటువంటి ఉపన్యాసాలు వింటుంటే సౌండు ట్రాక్ ను మనసారా తిట్టబుద్ధి చేస్తుంది. చూపులో, అవయవ చాలనంలో, ఆసలు ఇదేమీ లేకుండా కేవలం ఆ ప్రేయసీ ప్రియులచుట్టూ ఉండే ప్రకృతి పరిసరా లను ఫోటోగ్రాఫ్ చేయటంలో, ఈ అసహజమైన ఉపన్యాసానికి వెయ్యిరెట్ల కత్తివో వారి ప్రేమను ప్రదర్శించవచ్చు. సౌండ్ ఎఫ్ఫెక్ట్స్ అవసరమైన చోటనే తప్ప సౌండ్ ట్రాక్ ఉపయోగించరాదని పుడొల్పిన సిద్ధాంతం. సౌండ్ ఎఫ్ఫెక్ట్స్ అంటే ఫిరంగి పేలటం, తలుపు క్రియమనటం కూడా నేలమీదపడి పగులున్న కబ్బం చెయ్యటం, మొదలైనవే కాక మాటలను కూడా సౌండ్ ఎఫ్ఫెక్ట్ గా ఉపయోగించవచ్చును. చార్లీ చాప్లిన్ చిత్రాల్లోను, ఫ్రెంచి దర్శకుడు రీనో క్లయిర్ చిత్రాల్లోను సంభా

షణల క్లుప్తతను సాధారణంగా విమర్శకు లంతా మెచ్చుకుంటూ ఉంటారు. 1928 నాటికే హోలీవుడ్ స్టూడియోలన్నీ కిబ్బగ్ర మాణ పరికరాలను అమర్చుకుని టాకీ లు తియ్యటం ప్రారంభించాయి. కాని చార్లీ చాప్లిన్ నాటిజోలికి బోలేదు. వరసగా పై రెంటుచిత్రాలే కొనసాగించాడు. అతడు తీసిన మొదటిటాకీ "గ్రేట్ డిస్టెంట్" (1940). తరవాత ఏడేళ్ళకి "మూవీగ్రాఫర్ వెర్నా" తీశాడు. ఈ రెండు చిత్రాల్లోనూ చాప్లిన్ సంభాషణలు ఉపయోగించాడు. అయితే అవి నాటకీయంగా కనిపించవు. మాటలద్వారా తప్ప నూచించటానికి వీలేని విషయం ఉన్నప్పుడే చాప్లిన్ సౌండ్ ట్రాక్ ఉపయోగిస్తాడు. మన నిర్మాతలు మన చిత్రాల్లో సంభాషణల ప్రాధాన్యము ఎంత తగ్గిస్తే అంత పెంపొ పెరుగుతుంది. పెంపొ చేటానికి ఇంతకంటే పెద్ద కారణాలు, మన చిత్రాల్లో అవసరమైన చోట కానిచోట ప్రవేశ పెట్టడమే పాటలు, నృత్యాలు, కామిక్ సన్నివేశాలు. ఇవన్నీ కథను నిలబెట్టి చిత్రం పొడుగు పెంచటానికి తప్ప చేనికి పనికిరావు. ప్రేక్షకులను 'ఎంటర్ టెయిన్' చేయటానికి ఇవి ప్రవేశ పెడుతున్నామని నిర్మా

బి. ఎన్. రెడ్డి సన్మానసభలో డా. వరలక్ష్మి ఉపన్యసిస్తోంది.

పచ్చయప్ప కళాశాల విద్యార్థులు ఆంధ్ర వాలోత్సవాలలో శ్రీ బి. ఎన్ రెడ్డిగారికి సన్మానం చేశారు. నేడికపై శ్రీ ఉయ్యార భుమారాజు, కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ క్రిష్ణమూర్తి అయ్యర్, బి. ఎన్. రెడ్డి, సభాధ్యక్షులు తెన్నేటి విశ్వనాథం, సముద్రాల, ఎన్. టి. రామారావు ఉన్నారు.

తల వాదన. ఇలా వాదించే నిర్మాతలు తమ అసమర్థతను తామే ఒప్పుకుంటున్నారన్న మాట కథ కొంతదూరం నడిచేసరికి 'ప్రేక్షకులు' విసుగెత్తిపోయిఉంటారనీ, వారిని 'ఎంటర్ టెయిన్' చేయటానికి పాలులో, హాస్యమో ప్రవేశ పెట్టడం అవసరమనీ నిర్మాతలు భావిస్తున్నారంటే వారి కథలు అంత లక్షణంగా ఉన్నాయని అర్థం. గుప్పిలిలో దిగించిపట్టు ప్రేక్షకులను విగించలేకపోతే ఆ కథ నిరర్థకమే. అంతర్జాతీయ చలనచిత్ర రంగంలోకి దూకాలనే ఆశయం ఇటీవల భారతీయ నిర్మాతల్లో ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది ఈ ఆశయం హర్షదాయకమైనది కాని మన చిత్రాలు ఇదే స్థాయిలో ఉన్నంతకాలం పాత పద్ధతులను విడువనంతకాలం, పాశ్చాత్య ప్రేక్షకులు మన చిత్రాలు చూసి చూచిపారేనేది ధ్రువ. ఇటీవల వెనిస్ నగరంలో జరిగిన ప్రపంచ చలన చిత్రోత్సవం ఈ విషయం ఋజువు చేసింది. చేకన్ అనండ్ తీసిన "ఆంధ్ర యాన్" హిందీ చిత్రం చూసి అంతా పెదవులు విరిచారట. కారణం అందులో ఏ కోణానా పెంపొ లేకపోవటమేనట. ★

పత్రికలలో సినిమా విమర్శలు

పత్రికల్లో సినిమా సమీక్షలు తమకు వ్యతిరేకంగా ఉన్న పత్రికల్లో నిర్మాతలు సాధారణంగా వాటిని చూసి కంటికిండు కంటారు. చిత్రం బాగాలేదని పత్రికలు రాస్తే ఆ చిత్రం బెబ్బలింటుందని కొందరు నమ్ముతారు. ఇలా అనుకోవటంవల్లనే ఏమా కొన్నాళ్లుగా పత్రికలకు ప్రత్యూ రిచ్చే ఆచారం తొలగిపోతోంది. ఆత్మ విశ్వాసంతో నిర్మాతలు ప్రత్యూ ఆచారం కొనసాగిస్తూనే ఉండటం మరొకవదనది.

పత్రికలు విమర్శించిన చిత్రానికి డబ్బు రాదనీ, హాస్తించిన చిత్రానికి డబ్బు వస్తుందనీ అనుకోవటం భ్రమ. మన కళ్ళ ఎదుటనే ఈ భ్రమను తొలగిస్తూ అనేక ఉదాహరణలున్నాయి. పత్రికలు విమర్శించినా మెచ్చుకున్నా, చిత్రం ఆర్థికంగా విజయవంతమయ్యేది కానిదీ నిర్ణయించేది ప్రజలే. మన చిత్రాలు మూసేవారిలో అత్యున్నతస్థాయికంటే నిరక్షులులే ఎక్కువమంది; పత్రికలు చదివే అలవాటున్నవారికంటే చదివనివారే ఎక్కువ. పత్రికలు ఏం రాకామో చూసి మరి సినిమాకు నిశ్చేచారి సంఖ్య ఎటుమాసివా తక్కువే. ఒకవేళ పత్రికల్లో సమీక్షలు చదివినప్పటికీ ప్రేక్షకులు వాటిమీద ఆధారపడటం కద్దం. ఎందుకంటే ఒక పత్రిక రాసినట్టుగా

శోభావారి చిత్రంలో శోభగా సావిత్రి, రఘునాథ్ గారామ కర్మ

సినిమా నటుడు శ్రీ రమణారావు

ఇంకొక పత్రిక రాయదు. వరస్పర విరుద్ధమైన ఇన్ని సమీక్షలతో పాటకుడు ఏది నమ్ముతాడు? సాధారణంగా సినిమా చూడాలనుకునేవాడు తనకు సన్నిహితుడైన మిత్రుడి అభిప్రాయమీద ఆధారపడతాడని తోస్తుంది. ఫలానా చిత్రం బావుందని ఎదురుగా కనిపించే మిత్రుడు చెబితే ఆ మాట తీసుకుని చిత్రానికి వెడతాడు. బాగులేదంటే చూసేస్తాడు. అందుచేత పత్రికా విమర్శలు చిత్రం భవిష్యత్తును నిర్ణయించగలవటం సాహసం.

చిత్రంలోని లోపాలను ఎత్తిచూపే విమర్శలంటే నిర్మాతలకు మరి ఏవగింపు.

ఎంత ముహూర్తానంతో రాసినా విమర్శను చూస్తే వారికి వక్రుమండుతుంది. విమర్శకులు చూసినది లోపాలని కొందరు ఒప్పుకోరు. ఒకవేళ ఒప్పుకున్నా అవి ప్రజాభిరుచి ననుసరించే తమ చిత్రంలో ప్రవేశ పెట్టామంటారు. ప్రజాభిరుచిని అనుసరించటమనేది ప్రతి లోపాన్నీ కప్పి వేస్తుందని వారి అభిప్రాయం. కొందరు పత్రికల్లో రాసేవారికి సినిమా టెక్నిక్ గూర్చి ఓనమాలు కూడా రావని చెప్పి తిమ్మతాము సమర్థించుకుంటారు. పత్రికా సమీక్షకులు అంత అజ్ఞానులనీ, వారికి సినిమా టెక్నిక్ అనేది అజ్ఞాతమూ, అక్షేయమూ

అవును. పాశ్చాత్య దేశాల్లో సృజనాత్మక కళ ఎంత అభివృద్ధి అయిందో, విమర్శన సాహిత్యంకూడా అంత అభివృద్ధి అయింది. షేక్స్పియర్ తిరిగి నాటకాలు రాస్తే, వాటి మీద పరిగణించదగిన విమర్శ గ్రంథాలు తిరిగి బీరువాలు నిండుతాయి. ఈ గ్రంథాలవల్ల ప్రయోజనం ఏమిటంటే, మన భావనాశక్తిని, కళను అర్థం చేసుకునే శక్తిని విస్తృతం చేస్తాయి. ★

సినిమా వార్తలు

రాజ్యం పిక్చర్స్ వారి "దాసి" అనే సాంఘిక చిత్రం ఈనెల 28 న విడుదల కానున్నదని తెలుస్తోంది. ఒక జమీందారు బిడ్డలు లేనందున వేరే వివాహం చేసుకోవలసివలసిందిగా, అతని భార్య భర్తకు తెలియకుండా డాక్టరు మొదలైనవారితో బాలోచీఅయి తన దాసికి పుట్టిన బిడ్డనే తన బిడ్డగా భర్తకు చూపించటం వగైరా సంఘటనలతో ఈ చిత్రం నడుస్తుందట. దర్శకుడు రంగనాథదాసు; పర్యవేక్షకుడు ప్రసాద్; కథ, మాటలు, పాటలు సదాశివ బ్రహ్మం; సంగీతం కొంత శ్రీరీశంకరు సుబ్బరామన్, మిగతాది దక్షిణామూర్తి. నటీనటులు ఎన్. టి. రామారావు, రంగా

భారతీయ ఫిల్మ్ ప్రతినిధులు ఆమెరికా వెళ్లినప్పుడు హాలీవుడ్ మేకప్ ఆర్టిస్టు బడ్ షెస్ట్ మూర్ మనతారలకు మేకప్ రహస్యాలు ప్రదర్శిస్తున్నాడు.

గొఱువరావు, జమ్మి డోపిరి పీల్చడానికి కూడా తీరిక లేకుండా శృంగారంలో మునిగి తేలున్నారు.

రాజాప్రాడక్షన్స్ "పుట్టిల్లు"లో సూర్యశ్రీ, రాజారావు.

పత్రికలలో సినిమావిమర్శలు

అనీ, నిర్మాతలకు అభిప్రాయం ఏర్పడిన పక్షంలో వారికి ప్రీవ్యూ లివ్వటం కేవలం డబ్బు దండగ; వారి సమీక్షలకు నొచ్చు కోవటం అంతకంటే దండగ.

అయితే విమర్శలవల్ల కలిగే ప్రయోజన మేమిటో అనవచ్చు. గ్రంథవిమర్శ, చిత్రకళా విమర్శ మొదలైనవాటివలననే సినిమా విమర్శలవల్ల కూడా ప్రయోజనం వుంటుంది మనదేశంలో కవిత్వమేమి, మిగతా కళారూపాలేమి, ప్రస్తుతం మందగించటానికి సరియైన విమర్శనం లేకపోవటం ఒక కారణం. ఇది ముఖ్యమైన కారణం కాదుగాని కారణం మాత్రం

రావు, కాంతమూరి, అక్షిరాజ్యం, కేలంగి, భసంతి, శ్రీనాథ, దొరస్వామి, చలం మొదలైనవారు

* * *

విజయవాడ "చంద్రహారం" నాటింటి మూడు వంతులవరకూ తయారైనదని తెలుస్తోంది అయినా ఈ చిత్రం విడుదల కావటం వచ్చే మార్చి, ఏప్రిల్ నెలల నాటి మాట అని వినికిడి

* * *

అంజలివారి "పరదేశ" మాటింగ్ చాల తరఫు అయిపోయిందనీ, ఇక ఒక నెల మోద మాత్రమే పని విగిలివుందనీ తెలుస్తోంది

* * *

గజాననా వారి "భోదరికం" వాదావు అయిపోవచ్చినట్లే డిసెంబరు మొదటి రెండు వారాల్లో ఎప్పుడో విడుదల కాగలదట.

* * *

"యాకీవారీమా" అనే ప్రసిద్ధ జపానీస్ చిత్రం ఇంగ్లీషు కామెంటరీతో సహా ఈ నెం 21 నుండి మద్రాసు ఓడియన్లో ప్రదర్శింపబడనున్నది తెలుగువారు విడుదల చేస్తున్న ఈ చిత్రంలో నాలుగోళ్ళ బాలుడు కథానాయకుడట ఈ చిత్రం ఈ సంవత్సరారంభంలో జరిగిన ప్రపంచ చలన చిత్రోత్సవంలో అందరి ప్రశంసలూ అందుకున్నది

* * *

ఉషా దేవి వారి "ప్రతిజ్ఞ"లో సారంగపాణి

లాహూరులోని ఫిలిం డిస్ట్రిబ్యూటర్ల తమ సిబ్బందిలో సగానికి సగం రిటైండ్ చేశారట పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం భారతీయ చిత్రాలపై నిషేధం అమలు చేయడంతో దును డిస్ట్రిబ్యూషన్ వ్యాపారం సన్నగిలు తుంది గనక వారి చర్య తీసుకున్నారు

కొందరు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు తమ వ్యాపారాంతరాలం వరకూ దూనివేసి ఫిలిం నిర్మాణానికి దిగాలని ఆలోచిస్తున్నారు

* * *

భయపక కథాచిత్రాలు రీయల్లో చేరుపొందిన హాల్లీవుడ్ నిర్మాత ఆర్థర్ జే హిచ్ కాక్ కొద్ది నెలల్లో భారతదేశంవచ్చి చిత్ర నిర్మాణం ప్రారంభిస్తాడట భారతీయ నటీనటులను, కథావస్తువును హిచ్ కాక్ ఎంచుకొనడంబాడట ఆ సందర్భములో ఆతడు మద్రాసుకూడా రాగలడట

* * *

బి. ఎన్. రెడ్డిగారికి సన్మానం

ప్రసిద్ధ ఆంధ్ర చిత్ర నిర్మాత, దర్శకుడు శ్రీ బి. ఎన్. రెడ్డిగారికి ఈనెల 9వ తేదీ ఆదివారం పచ్చయిప్పు కళాశాల ఆంధ్ర విద్యార్థులు సన్మానం చేశారు సన్మాన సభకు శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం గారధ్యక్షత వహించారు శ్రీ రెడ్డిగారు సినిమా కళకు చేసిన సేవల కొనియాడుతూ, తెన్నేటి విశ్వనాథం, దేవులపల్లి కృష్ణ కామ్రో, సముద్రాల రాఘవాచారి, పద్మయ్య కౌశిక్ బ్రహ్మపాల్, నీలంరాజు ఇంకెవరేమయ్య, ఎన్. టి. రామారావు, జి. వల్లభస్వీ మొదలైనవారు మాట్లాడారు.

పొరమాంట్ స్టూడియోలో భారతీయ ఫిల్మ్ ప్రతినిధులకు విందు జరిగిన సందర్భంలో బాదతీయ కమిషన్ చేరిన బి.ఎన్. రెడ్డిగారు

యూనివర్సల్-ఇంటర్నేషనల్ వారి స్టూడియోను భారతీయ ఫిల్మ్ ప్రతినిధులు దర్శించారు
సూర్య కుమారి, ప్రేమనాథ్ కమేరా పరిశీలిస్తున్నారు

★ వేదరైతు సమీక్ష ★

రాజరాజేశ్వరివారి “వేదరైతు” చిత్రం మొన్న 12 వ తేదీన జెమినీ స్టూడియోలో ప్రతికలవారికి చూపించారు ఈ చిత్రానికి దర్శకుడు కె బి నాగభూషణం, సహకార దర్శకుడు ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావు, మాలలు కొప్పరపు కుబ్బారావు, పాటలు కొప్పరపు కుబ్బారావు, సూరీపెట్టి సాంబశివరావు బాన్స్, తంగితి దర్శకుడు మోహన్, ఆర్ పద్మ

నాథకాస్త్రి కన్నాంబ, అంజలిదేవి, ముత్తుమ్మ, కులసి, లక్ష్మీవల్లభ, లింగమూర్తి, కిరామమూర్తి, రేలంగి, సదాశివరావు, దొరస్వామి, వెంకట్ మున్నగు వారు నటించారు

ఒకవంక జమిందారికి, రైతాంగానికి, మరొకవంక జమిందారుకు అభ్యుదయ భావాలుగల ఆయన కుమారునికి మధ్య సంఘర్షణ ఈ చిత్రంలో ముఖ్య కథా వస్తువు జమిందారి రద్దుబిల్లు రాకముందు

జరిగిన కథ అందుచేత కొంత అప్రస్తుతంగా కనిపిస్తుంది మారుతున్న ఈ రోజుల్లో జమిందార్లు తమ వూర్వార్థిపాతాలు మాన్చుకుని, రైతులకు తమంతా మే భూమిహక్కులు ఇచ్చివేయాలనీ, లేకపోతే పరిస్థితులు విషమిస్తాయనీ జమిందార్లను ఈ చిత్రం ప్రబోధిస్తుంది రైతు తమ హక్కులు సంపాదించుకునేందుకు హింస, దౌర్జన్యం అవలంబించగూడదనీ, గాంధీమహాత్ముడు చూపించిన అహింసా

మార్గంలోనే జమీందార్లపై ప్రభుత్వ కమిషన్ రిపోర్ట్ తయారై తమ మార్పుల సంపాదించుకోవాలనీ, రైతులను ఈ చిత్రం ప్రబోధిస్తుంది మొదటి ప్రబోధం నూతనా దర్శాలు గల జమీందారు కొడుకు కంఠం నుంచి, రెండవ ప్రబోధం అతడు పెరి చేసుకున్న పేదరైతు ముతురు కంఠం నుంచి వెలువడుతాయి.

ఈ చిత్రాన్ని సినీమా అనటంకంటే నాటకమని నిస్సంజేహంగా అనవచ్చు. నాటకరంగంమీదికి కొత్తగా ప్రవేశించే ప్రతివారినీ, మాటలు చెప్పేటప్పుడు చేతులతో ఏం చెయ్యాలనే సమస్య ఎదురవుతుంది. ఈ సమస్య సినీమాలో రాగూడదు కాని ఈ చిత్రంలో నటీనటులకు ఇది పెద్ద సమస్యగా పరిణమించినట్లు కనబడుతుంది. సంభాషణలు ఉచ్చరించేటప్పుడు అంతా చేతులు ఝాడిస్తూ మరీ ఉచ్చరించారు. ప్రేమలోంచి కాస్త కదిలితే ఎక్కడ కనిపించకుండా పోతామో అన్నటు బిగ పట్టి మరీ నుంచుంటారు నిష్క్రమణలు, ప్రవేశాలు సైతం చూపబడ్డాయి. దర్శకత్వంలో నాటకీయ లక్షణాలు (థియాట్రీ కాలిటీ) అంతటా కనిపిస్తాయి.

డైరెక్టర్, డైలాగ్ రచయితా పని సమానంగా విభజించుకున్నట్లు కనిపిస్తుంది. ఒక పిసరు డైలాగ్ రచయితే ఎక్కువ పని నిర్వహించారు సంభాషణలు లేని పాట్ కనిపించదు సంభాషణలతో కథ నడ పటం సినీమా లక్షణం కాదు; అది నాటక లక్షణం. ఈ చిత్రంలో కళ్ళకికంటే చెవులకే ఎక్కువ పని తగులుతుంది. ప్రేక్షకుల ఉమాకు ఒక్క రవ్వకూడా వదిలిపెట్టకుండా పాత్రలు తమ అభిప్రాయాలు స్పష్టంగా చెప్పేస్తారు సీత (అంజలి) ఉద్యోగంకోసం కామేశంవద్దకు వచ్చి విజిటింగ్ కార్డు పంపించినప్పుడు కామేశం (ఎస్, వెంకట్రా) కార్డుచూసి స్వగతం కూడా చూట్టాడతాడు. సంభాషణలన్నీ రచయితే పరికినట్లున్నాయిగాని పాత్రో చిత్రంగా లేవు. రైతులుకూడా శిష్టవ్యాస హరికం లో చూట్టాడతాడు.

పాటలలో రెండు పాటల రచన ప్రశస్తి కంగా చేర్చొనదగివుంది. "పాలము నీ దనకొని" అనే మొదటిపాట, సీత ప్రజల చేతి సమ్మె చేయించటానికి పాడిన ప్రబోధ గీతం ఒకటి కావ్యరీత్యా బాగున్నాయి. సంగీతం ఎక్కువగా హిందీ బాణీలను అనుసరించి కూర్చబడినది. కన్నాంబ పాడిన రాజరాజేశ్వరీ స్తోత్రం ఒకటే విన సాంపుగా ఉన్నది పాటలు, నృత్యాలు అన్నీ వేరే ప్రయోజనం లేకుండా వాటికోసమే ప్రవేశపెట్టబడిన వానియి.

తెరవిడ ముద్దులపై సెన్సార్లు అమలు చేస్తున్న నిషేధాన్ని ఎలాగైనా రద్దు చేయించాలని బొంబాయి నిర్మాతలు దీక్షపట్టినట్లుంది.
అనిల్ పిక్చర్స్ వారి "షిక్ష" హిందీ చిత్రంలో నటీర్ ఖాన్, నూతన్.

కథలో కొన్ని కొన్ని అర్థంకాని సన్నివేశాలున్నాయి. కామేశం ప్రసాద్ (శ్రీరామమూర్తి) పంట్లాం జేబులో పిస్టల్ పెట్టి అతనివద్ద రైసెన్సు లేని పిస్టల్ వున్నదనే నేరం మోపుతాడు. పిస్టల్ కామేశం ఎప్పుడు ఎట్లా జేబులో పెట్టాడో అతడే అన్నట్లు ఆ పరమాత్ముడికే తెలియదు. ఇంత చిన్న విషయం చిత్రీకరించ లేకపోవటం అన్యాయం తెరవాత ప్రసాద్ జైలునుండి విడుదలైవస్తుండగా కామేశం ఖైదీ దుస్తుల్లో ఎదురవుతాడు. నేరానికి ఎలా జైలులో పడ్డాడో తెలియజెప్పే శ్రమ దర్శకులు తీసుకోలేదు డ్రామా కోసం లాజికను త్యాగం చేసినట్లుంది ఎట్టేటు మేనేజరు గిరిశం (లింగమూర్తి) తన ఉంపుడుకై పట్నం పారిపోయిన

ప్పుడు వెడకటానికి పట్నం బయలుదేరితాడు. అక్కడ ఇతర కార్వాలన్నీ చక్క తెట్టుకుంటాడు గాని వచ్చిన పని మాత్రం చెయ్యడు. ఏ సినీమాలోనైనా నటీనటుల నటన బాగుంటే గౌరవం నటీనటులది; బాగు లేకపోతే ఆ అసమర్థత దర్శకుడిది. ఈ నూత్రపరిమితుల్లో ఆలోచిస్తే రేలంగి నటన మాత్రమే ప్రశంసనీయంగా వుంది. ప్రతి చిత్రంలోనూ రేలంగి స్వతంత్రించి నటిస్తున్నట్లు కనిపిస్తూనే వుంటుంది. అంజలిదేవి కూడా కొన్ని ఘట్టాల్లో చురుకైన నటన చూపింది. కన్నాంబ జమీందారిణి పాత్రకు సరిపోయింది. శ్రీరామమూర్తిని క్లోజప్ తీసుకుండావుంటే బావుండేది. మొత్తానికి ఈ చిత్రం నాటక ఫక్కిలో కాటక్షేపం ప్రసాదించగలదు. ★

ప్రశ్నలు..సమాధానాలు

శ్రీ దూర్వాసుల ను బృహద్రామకావ్యం తెలుసుకుంటున్నాను. గోదావరికి జిల్లా.

కథకుడు, విమర్శకుడు ఒకే వ్యక్తి అయినట్లుంటే అతనికథ ఎటుండును?

—లక్షణంగా ఉంటుంది. అతడు నిర్వచించిన లక్ష్య లక్షణాలతో కావ్యం లాక్షణికంగా ఉంటుంది.

భారతకథ, మరొక పురాణకథ, రెండూ రాయుచున్నప్పుడు ప్రకటనగా ఉన్నదా?

—పింగళి నూరన్నగారు రచించిన “కాళువ పాండవ యుద్ధము” అనే కావ్యం ఉంది.

* * *

అర్. వి. మామంతరావు—సికిందరాబాదు.

ప్రేమించి పెండ్లి చేసుకోవడం మంచిదా? లేక పెండ్లిచేసుకొని ప్రేమించడం మంచిదా?

—విడివిటుగా ఉంటే అది.

* * *

శ్రీ రహారా—హిందూ కాలేజీ, గుంటూరు.

మహమ్మదీయులు “సైలవంక నక్షత్రము” గల చిహ్నం మెండువలన ఉపయోగించుచున్నారు?

—మహమ్మదు పుట్టక పూర్వము అతని తండ్రి మొదలైన రాజ్యాలలో చంద్రుణ్ణి ఆరాధించేవారు ఆ దేవాలవారు చంద్రునకు ఆలయాలు కూడా కట్టించారు మహమ్మదు విగ్రహారాధన కూడ దహ్నం చేశాడు. కాని, చెనుకటి చందంగానే చందమామ ధర్మి వారికి మిగిలింది.

* * *

శ్రీ గారాధాకృష్ణయ్య నాయుడు—నెల్లూరు.

కూచిపూడి నాట్యకళ, నేటి సినిమా నాట్యకళ—ఈ రెంటిలో కళాత్మకమైనదేదంటి?

—నిస్సందేహంగా కూచిపూడి నాట్యకళ.

* * *

శ్రీ నేపథ్యం సుబ్బారావుగారు—మద్రాసు.

దాసు వాసుదేవరావుగారు వ్రాసిన గాములు వగైరా వ్యాసాల ముఖ్యోద్దేశమేమిటంటి?

—ఈ వ్యాసాలు “కాలక్షేపం” అనే

ప్రయోజనంకోసం వ్రాయబడినవి. “కాలక్షేపం” అంటే “సక్కలక్షేపం” అని అర్థము.

శ్రీ నారాయణ అప్పారావు—బందరు. ఆల్ ఇండియా రేడియోలో హోస్ నియము వినబడని కారణమేమి?

—రేడియో వారిలో ఏ కొంచెమైనా సంగీతమిద ధర్మ మిగిలివుండటం వల్ల కావచ్చు.

* * *

ముక్తామల రమేష్ కుమార్—బుద్ధవరం. ఉత్తరాది నటీనటులంతా వివాహాలు “హిందూ ధర్మకావ్యము” ప్రకారము చేసుకుంటుంటారు. కారణమేమిటంటి?

—ఉత్తరాది నటీనటులంతా హిందూ సంప్రదాయానుసారమే వివాహాలు చేసుకుంటారని మాకు తెలియదు. వారిలో హిందువులు మాత్రం హిందూ సంప్రదాయానుసారమే పెళ్ళిచేసుకుంటారు.

* * *

శ్రీ డి. రామకృష్ణరావు—తాడేపల్లి గూడెం.

తుమ్మన వెంటనే ఏ పని చేయగూడదంటారు. దీనికి కారణం ఏమిటి?

—తుమ్మన అనేది తుమ్మనవారి కరీరపరిస్థితిలో ఏర్పడిన ఒక చిన్న తుపాసు కెరటం వంటిది. కొంచెంసేపు ఆగి, పని చేస్తే, మెదడున్నా కరీరమున్నా సరిగ్గా పని చేస్తాయి.

* * *

శ్రీ జి. వి. రమణరావు—తాడేపల్లి గూడెం.

మానవుడు జీవించుటకొరకు తింటున్నాడు తిండికొరకు జీవిస్తున్నాడా?

—జీవించుటకొరకే తినాలి కాని, యీ కాలపు మనిషి తిండికొరకే జీవిస్తున్నాడు. జీవించడానికి తిండికూడా అక్కరలేదని యోగవిద్యా ప్రవీణులు అన్నారు.

సామాన్య మానవుని జీవితాశయం ఏమిటి?

—జీర్ణాశయానికి ఆహారవేయడమే జీవితాశయం.

* * *

శ్రీ యన్ రంగారావు—గూడూరు. “ప్రేమ” దైవమని కాళిదాసు, ప్రేమ

గుడిదని మేకున్సియర్ వ్రాశారు. ఏ రిద్దరిలో ఎవరి అభిప్రాయం గొప్పది?

—కవుల భావాలున్నా వారి కవి ప్రయోగాలున్నా ఆయా కథా సందర్భ సుద్ధిగా అన్వయించాలి మేకున్సియరు కూడా “దాక్షిణ్యం అనేది దేవలోకం నుంచి వర్షించేది పవిత్రోదకం” అన్నాడు. దాక్షిణ్యం, దయ, ప్రేమ అన్నీ ఏకతత్వ రూపాలు.

కవిత్వము పుట్టుకతోనే వస్తుందని నాన్నే హితుడు వాదించాడు. పుట్టుకతో భాష పరిచయం ఎవరికీ ఉండదు గనుక, అసత్యతో కృషిచేస్తే కవిత్వం వస్తుందని నేను వాదించాను. ఎవరితో మీరు ఏకీభవిస్తారు?

—పూర్వజన్మలో కవిత్వ సాధకం బాగా చేసినవారికి యీ జన్మలో పూర్వ జన్మ సంస్కార వాసనలవల్ల సహజమైన ప్రతిభ కొంత కవిత్వంలో కలుగుతుంది. ఈ జన్మలో కవిత్వం సాధకం చేసినవారికి ముప్పుడు తక్కువ సామర్థ్యం కలిగినప్పటికీ ఉత్తరజన్మలో కవిత్వభోరణి సహజ రిద్దంగా ఏర్పడుతుంది ఎవరికైనా సరే, ఎప్పుడైనా సరే, సాధకంలేని సామర్థ్యం గాని, నిష్కారణమైన సంస్కారంగాని ఉండదు.

* * *

శ్రీ అప్పల్ల రామారావు—బరంపురం. అంతలేని ముద్ది ముప్పికి బయలుదేరితే, ముప్పివేనే వారెవరు?

—అది ముప్పివాని ఆంధోళన గాని ముప్పివేనే వానికి ఉండే ఆందోళన కాదు. మధాళక్షిగా ధర్మం చేయడమే ముప్పివేనేవారికి ఉండవలసిన యోచన.

* * *

శ్రీ జి. రాధాకృష్ణస్వామి—హోన్నేట. మా మిత్రులు ముగ్గుని నీవల్లెలరీ కుండు నిలువబడి ఎదురుగా ఉన్న మిషన్ రిప్రీ కాంపౌండునందు ఉండే టీచరు టెయినింగు స్కూలులోని ఆడపిల్లలను హిస్తుంటారు వాండ్లను చూడకుండా అరిస్తే పద్ధతి ఏదైనా ఉంటే తెలియజేస్తారా?

—అతని దృష్టి ఆడపిల్లలపై తగలకుండా ఉండాలంటే ఒక దిష్టిబొమ్మను 15 పిల్లలమ్మలునర్త తగిలించవచ్చు. ★

విచిత్రవృత్తి

(36-వ పేజీ తరువాయి)

దూరంలో ఉన్న ఏయే ప్రపంచ మండలాల్లో ఎలాంటి జీవులుంటారో, వారి ఆచార వ్యవహారాలెటువంటివో అన్నీ వర్ణించాడు. వింటుంటే మమ్మల్ని మేము మరిచి పోయాము; అతని వాక్కుధారనం తాగి తన్మయులమై, మంత్ర ముగ్ధ నర్పాలాగ నోరు తెరుచుకు చూస్తూ వుండిపోయాము. మా ఎదురుగా చనిపోయిన ఇద్దరు మనుషుల తాలూకు వితంతు భార్యలు భర్తలమీద పడి గొల్లు గొల్లున ఏడుస్తున్నారు. శవాల పక్కన ఒక మతగురువు మోకరించి చనిపోయిన వారి ఆత్మశాంతికై భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాడు. ఇతరులు చుట్టూమూగి, టోపీలు తీసి చేత పట్టుకుని కన్నీరు కారుస్తున్నారు—మేము ఇదంతా చూశాము గాని సైతాను అటువైపు చూడనన్నా చూడలేదు. కాని కొంతసేపటికి ఏడుపులు, ప్రార్థనలు ఎక్కువై, ఆరొడ అతనికి చిరాకు కలిగించింది. వెంటనే పక్కనున్న ఒక కర్ర తీసుకుని శవాల దగ్గర మూగిన జన్నాన్నందరినీ రెండు దెబ్బలతో నేల మట్టం చేసేశాడు. తిరిగి తన సంభాషణ సాగించాడు.

ఆచంప బడిన కానంలో మతగురువు కూడా ఉన్నాడు! దేవత అయివుండి మతగురువును చంపేశాడు! ఎంత ఘోరం! తప్ప చెయ్యటమంటే ఏమిటో తెలియదట! చూస్తూ చూస్తూ వందల కొలది అమాయకులను, తనకేమీ అపకారం చెయ్యని వారిని వధించాడు.

కాని ఊణంలో అన్నీ మరిచిపోయి అతని మాటలు వినసాగాము. అతని కంఠం వేణు నాదం లాగ మధుర మధురంగా చెవులకు సోకి ఎక్కడున్నామో, ఏం చేస్తున్నామో తెలియని లోకాల్లోకి తీసుకు పోయింది. ఆకంఠం విని అతనిమీద పూజ్య భావం తప్ప మరొక భావం కలిగించుకో టానికే మాకు సాధ్యం కాలేదు. అమృతంలాగ ప్రవహించే అతని వాక్కులు శ్రవణేంద్రియాలతో తాగుతూ, తన పక్కన మమ్మల్ని కూర్చో నిచ్చినందుకు, తన నేత్రాల స్వర్గంలోకి తేరి పారచూడ నిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతతో నిండిపోతూ, అతడు మమ్మల్ని ముట్టుకుంటే చెప్పలేని పారవశ్యం అనుభవిస్తూ, అక్కడే కూర్చుండి పోయాము.

(ఇంకావుంది)

జంతుకోటిలో మానవ లక్షణాలు

(42-వ పేజీ తరువాయి)

తప్పదు. జీవశాస్త్ర రీత్యా చూస్తే వైద్యం యిచ్చి పిల్లలను పోషించే గుణంగల జంతు ప్రాణులకే యీ మాదిరి వ్యక్త వ్యక్తతలు వుండటానికి వీలు. జీవ పరిణామంలో వీటికంటే క్రింది మెట్టుకు చెందిన పక్షులు, పాములు, కప్పలు, పురుగులు యిల్లాంటి వాటి మెదడుకి వ్యక్తత వుండటానికి వీలులేదు. అంటే వాటికి శారీరకంగా ఏదైనా గాయం తగిలినా, మనకు మల్లే వాటికి అంత బాధ తెలియకుండా

వుండాలి. వానపాముని నడిమికి కోశామను కోండి. అది తెగ కొట్టు కొంటుంది. ఈ కొట్టుకోవటం అన్నది కేవలమూ దానికి కోయటం వల్ల కలిగిన బాధచేత కాక పోవచ్చు! అక్కడ కండరాల ప్రతికార చర్య ఫలితం మాత్రమే కావచ్చు. అదే నిజమని తెలితే, —అందువల్ల కోయబడే యాజీవా లకు మేలు కలిగినా కలుగక పోయినా, శాస్త్ర పరిశోధనల కోసమని వీటిని తెగ్గోసే వారి ఆత్మ అకు కొంత పూరట కలుగుతుంది.

జీవహింస నిరోధక సంఘాల వారు యీ శాస్త్ర కారులపై తెచ్చే ఒత్తిడి తగ్గిపోతుంది.

(ఇంకావుంది)

At Hal's Price

57%
ALLPROOF RADIUM DIAL WITH
SECOND RS. 4/11 RS. 11/

SMALL FANCY SHAPE RS. 3/4 RS. 11/

4 J. PUCCA R/GOLD RS. 23/ RS. 23/

15 JEWELS R/GOLD RS. 34/ RS. 32/

29/

5 JEWELS R/GOLD RS. 54/ RS. 29

15 JEWELS. PUCCA R/GOLD RS. 27/ RS. 36A

TIMEPIECE RS. 15/

POCKET WATCH RS. 10/

SIZE 8 3/4

SIZE 7 1/2

METRO TRADING CO. (WATCH DEPT.)
36, DR. JAGABANDHU LANE - CAU - 11A-12

అతకనిబతుకులు

(19-వ పేజీ తరువాయి)

“ఎందు కభూరించినట్లు?” అన్నాడు కనిగా.

రమణి మాట్లాళ్ళేదు; రెండు నిమిషాలంతర్వాత, “ఎందు కొన్నే యేంత?” అన్నాడు దిగులుగా, పొదలవేళు కూసి.

నేను చీకటి పద్దున్న ఆకాశం కేసి చూస్తూ, “పొద్దుపోయింది, పద” అన్నాను.

“నాకు లేని దుగ్ధ నీ కేమిటా?” అని రమణి నవ్వుతూ లేచి నిలబడ్డాడు. ఇద్దరం పొద్దు విడిచి లైలు చేరారు.

కోర్కెమీద నడుస్తుండగా, “చివరికి మీ నాయన కేం చెప్పావురా?” అన్నాడు, రమణి.

“నే చెప్పగలిగిం దేముంది? వాళ్ళెట్లా చెయ్యదల్చుకుంటే అట్లా అవుతుంది” అన్నాను, విషాదంగా.

“నీవు పెళ్లి మానుకోవటం, కేకుంతల తొరకలే దనగా?” అన్నాడు.

నాకు గూడ ఇంకో కారణం తోడ లేదు; ఒప్పుకున్నాను.

“అదిగాక - నా ఆర్థికపరిస్థితి గూడా నీకు తెలుసు” అన్నాను, మళ్ళీ.

“అందుకోసం పెళ్లి మానుకోటం తెలివి తక్కువ పని” అన్నాడు రమణి; నేను మాట్లాళ్ళేదు.

“జీవితంలో ఆనందం అచ్చం డబ్బు తోనే కొనుక్కొనక్కర్లేదు” అన్నాడు, తిరిగి. నేను సిగరెట్టు వెలిగించాను.

“ఒక వేళ నీవు కేకుంతల్ని పెళ్లి చేసుకున్నా, యీ పరిస్థితిలో మార్పు మీ ఉండేది కాదుగా?” అన్నాడు రమణి.

“అప్పుడు కనీసం కేకుంతలన్నా నా ఎదురుగా ఉండేది, ఇవన్నీ మరిచిపోవటానికి” అన్నాను, మెల్లిగా.

“కేరే, ఇదంతా ఒక పెద్ద పోజు; మనమే గదా ఇంతగా ప్రేమించగలిగామనే ధీమా” అన్నాడు, నా బుజంమీద ఒకటి వేసి.

నేను కొద్దిగా నవ్వి, ఊరుకున్నాను.

“లోకంలో నీ వొక్కడివే ప్రేమించాడనుకోవటం. ప్రతివాడి జీవితంలో ప్రణయ కాలం ఉండేదేమిటి? మేనమామ మామయ్యల గాకపోతే, ఎదురింటివా రమ్మాయి—ఎవరైతే నేం, ప్రేమించటానికి?” అన్నాడు రమణి; వాడి కంటం కొద్దిగా కలుపుగా ఉంది.

నేను మాట్లాళ్ళేదు.

“ఏదో ఒక చిన్న విషయాన్ని పట్టుకుని జీవితం నాశనం చేసుకోవటానికి సిద్ధపడ్డు

న్నావంటే, ఒక్క పెద్దవ్వన్నమాట” అన్నాడు, తేల్చి చెబుతూ.

నేను కూనవ్వంగా నవ్వి ఊరుకున్నాను.

“కాని ప్రేమించలేని వ్యక్తిని ఆజ్ఞాతం భరించాలంటే సాధ్యమాతం వట్లా?” అన్నాను, కాసేపుండి.

“ప్రేమించలేనని ఎందు కనుకోవాలి” అన్నాడు రమణి.

“ఏమో - నాకు నమ్మకం లేదు” అని గొణిగాను, సిగరెట్టువలన పోతే.

“పెళ్ళైతే తర్వాతగాని నమ్మకం మద రదులే” అన్నాడు రమణి, కొద్దిగా నవ్వి. నే నాలోచనలోపడి మాట్లాళ్ళేదు.

“నా మాట విని తొందరగా పెళ్లి చేసుకో—అప్పటికేగాని, యీ ‘మమ్మా, పోవాలి పోవు’ అన్నాడు రమణి, సలహా యిస్తూ.

16

మామూలుకంటే భిన్నంగా ప్రవర్తించి మొదట చివాట్లు తిన్నా, తరువాత మెచ్చుకోబడ్డవాణ్ణి బహుకొద్దిమంది. భగ్గుమైపోయిన ప్రేమ మళ్ళీ ఆటలు తొడిగి పూలు పూయటం కథల్లోని విషయం; ఆకావాదుల కల.

నాతోపాటే గంతులేస్తూ ఆడుకున్న కేకుంతల నన్ను మరిచిపోకపోయినా, నా కోసం వెళ్లి తిపోయే స్థితిలో లేదు. మనుష్యులు మరిచిపోవలసిన అనేక రకపు విషయాల్లో మా చిన్ననాటి ఆటపాటలు ఒక తెగవి; ఆ రోజులు తిరిగి రాని స్వర్ణ యుగాలు.

గదిలైట కుర్చీ వేసుకుని కూర్చున్నాను, సిగరెట్టు కాలుస్తూ. తూర్పున చంద్రోదయాన్ని చూచిస్తూ అరుణోదయమైంది.

తెయ్యని పున్నమి రేయిని ఆనందంగా నృత్యంచేసిన వారధి అమవసనాటి కౌళ రాత్రిలో లోకం అదిరిపోయేట్లు మూలుగుతుంది; కాని ఆ మూలుగులో ఆళ, ఆవేదనలో ఆనందం స్ఫురిస్తే. కళ్ళలు కళ్ళలుగా వికసిస్తూ, విరిసిపోతున్న రేరాజును చూసి నమ్మదం తిరిగి సంగీతం పాడుతుంది; మల్లీ అంధకారపు దినాలు కామకోని ఉండవచ్చునుగాక—దొరికిన సమయం వృధా కానియకుండా మైమరచి ఆలాపిస్తుంది, తన హృదయానందాన్ని; అంతేగాని రాజోతున్న దుర్గి నాల్ని తల్చుకుని బెదిరిపోడు.

ఉదయమైన చంద్రుణ్ణి చూసి లోకం

మనీమనీనవ్వులు నవ్వుకున్నది. నేను సిగరెట్టు పోతేనే నవ్వుకున్నాను.

తర్వాత ఇంటిదగ్గర్నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది, నాలుగురోజులకే. రమణి తో చెప్పాను. “కాని, పెళ్ళాలని లేదురా?” అన్నాను, మూలుగుతూ.

“వీడికావులేనోయ్—మొదలకుండా పెళ్లరా” అన్నాడు రమణి.

నేను మాట్లాళ్ళేదు.

“నాదగ్గర మళ్ళీ పెద్దపోజులు పెట్టావంటే ఉరుకుతాను, జాగ్రత్త” అన్నాడు కొంచెం కోపం తెప్పించుకుని.

నేను పిచ్చిగా నవ్వుకున్నాను.

మనీమనీ పుట్టింతర్వాత తనకంటే ఇతరులకే తాను భయపడవలసిఉంటుంది; ఆ మర్నాడే ఇంటికి లైలుదేరి వెళ్లిపోయినాను.

“అయిన తొందరోనే వివాహం చేద్దామంటున్నాడు” అన్నాడు నాన్న నేను ఇంటికి వెళ్లి తర్వాత.

“నలే” అన్నాను; నా హృదయం ప్రబుమైపోయింది.

ఆ సాయంత్రం మామయ్య ఇంటికి వెళ్ళాను. కేకుంతల వాక్కిల్లో కూర్చుని లాంతరుగ్గానులు తుడుస్తున్నది. కళ్ళెత్తి చూకాను; ఎందుకో వికారం కలిగింది.

“మామయ్య లేడా?” అన్నాను, గుమ్మంలోనుంచే.

“వస్తాడు - కూచో” అన్నది తలకాయ వంచుకునే. నేను దగ్గిర్లో కుర్చీలో కూర్చుని, సిగరెట్టు వెలిగించాను.

“రోజు కేమాత్రం కాలుస్తావేం, బావా?” అన్నది కేకుంతల నవ్వి.

నేను సమాధానంగా నవ్వి ఊరుకున్నాను.

“పెద్దవలపాట్లు - నోరంతా పొడుకంపు పుట్టదా?” అన్నది, లాంతరుగ్గానులు లోపలికి తీసుకెళుతూ.

“నీకేం తెలుసులే” అన్నాను కూనవ్వంగా నవ్వి.

కేకుంతల తిరిగివచ్చి, వాకిలి చిమ్ముతున్నది. ఇంతలోకి మామయ్య చుట్టకాలుస్తూ వచ్చాడు “ఎప్పుడొచ్చావురా?” అనుకుంటూ.

“ఆ—ఇప్పుడే వచ్చాడు; నీకు చుట్ట, ఆయనకి సిగరెట్టు! మామా అల్లళ్ళకి బాగా అతికిపోయింది ధూ!” అన్నది కేకుంతల.

“ఒకే - నీ కందుకే; మీ ఆయన కాలాడుగా” అన్నాడు మామయ్య నవ్వి, చుట్ట నోట్లో తివ్వతూ;

“అయిన కాలిస్తేనా, చెప్పనే?” అన్నది శకుంతల ధీమాగా.

“మీ ఆయనగూడ కాలిస్తున్నాడంటాడు చాటు మాటుగా-యీ కాలపు కుర్రవాళ్లు సిగరెట్లూ, నీ నీ మాలు లేకుండా ఉంటారా?” అన్నాడు మామయ్య, క్రిగంట శకుంతల్ని చూస్తూ.

“మా ఆయన కిట్లాంటి పిచ్చి వేమలేం లేవు” అన్నది శకుంతల, కొంచెం సిగ్గు పడ్డా.

“పోనీలేవే” అన్నాడు మామయ్య, నాకు దగ్గరగా మంచం వాలుకుని కూర్చుని.

శకుంతల వాకిట్లో నీళ్లుజల్లి, ముగ్గని స్థంభాని కొనుకుని కూచున్నది.

“ఎందాకా వచ్చిందిరా, నీ పెళ్ళి?” అన్నాడు మామయ్య నావేపు చూస్తూ.

“బావకి పెళ్లెందుకు నాన్నా-సన్యాసం వుచ్చుకోబోతుంటేనూ” అన్నది శకుంతల, లికిల నవ్వి.

నా కొంచెం విడియం వేసింది.

“అఁ - మీ బావ సన్యాసం వుచ్చుకుంటాడు; నీవేమో కూడా పోదువుగానే” అన్నాడు మామయ్య కొంచెం కోపం తెచ్చుకుని.

“నా ఖర్చేం కాలింది” అన్నది శకుంతల ఘుఘం మాడ్చుకుని.

నా మనస్సు చివుక్కుమన్నది. “శకుంతల కట్టా అనటం మామూలేగా?” అన్నాడు మామయ్యని సర్దుటానికి యత్నిస్తూ.

మామయ్య కోపంతోటే తువుక్కున ఉమ్మేసి. “ఏం అలవాటురా - ఇంకా, చిన్న పిల్లా, బిడతల్లి కాబోతుంటేనా?” అన్నాడు, కసిగా చూస్తూ. శకుంతల కోపంగా వాకిలివేపు చూస్తున్నది.

“ముహూర్తాలు పెట్టుకున్నారా?” అన్నాడు మామయ్య, కాసేపటికి లేపు రిల్లి. నా మనస్సు ఊడిపోతున్నది.

“లేదు - పెట్టుకుంటారు” అన్నాడు అవ్యమనస్కంగా. శకుంతల అక్కణ్ణించి లేచి, వెళ్ళిపోయింది: నా కళ్ళముందు అంతా చీకటిమయమై పోయింది.

మామయ్య క్రోధావేశంలో కాసేపు మాట్లాళ్ళేడు; గుప్పగుప్పన మట్టపాగ వదులున్నాడు. నేను కాలిపోయిన సిగరెటు విసిరేశాను.

“వస్తా మామయ్యా” అన్నాడు కుర్చీలో నుంచి లేచి.

“సాలుగురోజు ఇంటావా?” అన్నాడు తెప్పరిలుకోని, మామూలు ధోరణిలో.

“చెప్పలేను” అన్నాను, ఒళ్ళు విరుచు సంటూ; మామయ్య మాట్లాళ్ళేడు. నేను అక్కణ్ణించి వచ్చేశాను, ఇంటికి.

రథం నన్ను చూడగానే, “అమ్మా! నన్నయ్య పెళ్ళి వల్లకిలా వస్తా” నేనూ

ఎక్కుతానే” అన్నాడు అమ్మ చీర చదుగులు పట్టుకుని గంతులేస్తూ. నా మనస్సు కొంచెం గంతులేసింది.

“ముహూర్తాలు పెట్టుకోగానే ఉత్తరం వ్రాయిస్తాను; ఒక వారం రోజులు ముందుగా వచ్చేయ్, మీ నాన్నేం తిరగ్గలు, పెళ్ళి పనకి?” అన్నది అమ్మ, నన్ను చూడగానే. “పెళ్ళి అనుకోగానే ఇల్లు కళకళలాడుతున్నది; ఇంటిలిపాదీ కొత్త ఉత్సాహంతో పరమతాతున్నారు నేను మళ్ళీ గంటూరు తిరిగి వచ్చేశాను.

17

అప్పగింతలప్పుడు ‘రాధ’ కేసి పరీక్షగా చూశాను; నా మనస్సు మబ్బులు విడిపోయిన ఆకాశంలా ప్రకాశించింది.

రాధ మెల్లిగా కళ్ళెత్తి చూసి, కను రెప్పలు దించుకుంది; నాకు బాలివేసింది. ఈ అమాయకుగాలు తన జీవితాన్ని నా జీవితానికి పెనవేసుకుంది. యావజ్జీవితం నా పాదాలదగ్గర అంకితం చేసుకున్నది; నాలో కరుణ పొంగి పారలి, కళ్లు చెమ్మ గిల్లిస్తే.

తన్ను గన్న తల్లినిగూడా మరచి తనకు దొరికిన ప్రామాను పట్టి పాకిపోతుంది లత; ఒళ్ళు తెలియని ఆవేశంలో తాను నమ్మిన చెట్టును గజిబిజిగా కాగిరించుకుని అల్లుకు పోతుంది; వసంత కాలపు తియ్యనివెన్నెల రాత్రికు తన పతి ఆపందానికి మైమరచి నృత్యం చేస్తుంది; దుర్దినాల గాలిపాటుకు కదిలిపోతున్న తన నాథుణ్ణి చూసి వణికి పోతుంది.

“ఒరే నీయోగం బాగుంది: రాధలాంటి భార్య దొరకటం నీ పూర్వపుణ్యసుకృతం; మళ్ళీ పిచ్చి వేమలు వేసేవు జాగ్రత్త” అన్నాడు రమణి, తరువాత.

నేను నవ్వి ఊరుకున్నాను; రాధలో బాడి కేమి అపూర్వతనం గోచరించిందో నాకు తెలిలేదు.

“నిజంగా బంగారంలాంటి కోడల్ని సంపాదించావు, బావా” అన్నాడు మామయ్య, నాన్నతోటి, నేనింటుండగా. నాన్న తృప్తిగా నవ్వి ఊరుకున్నాడు.

పదహారు రోజుల పండగ పోయింది తర్వాత నేను గంటూరు వచ్చేశాను.

“ఒరే నిజంగా ఆ పిల్ల అంత అద్భుతంగా ఉంటే, నచ్చలేదంటావేంరా?” అన్నాడు రమణి, సాయంత్రం పార్కులో కూర్చుని ఉండగా.

నేను సిగరెట్టు వెలిగించి “బాగా లేదన్నావా?” అన్నాను.

“మరి ఆ చెదవ పోజులన్నీ ఏమిటి?” అన్నాడు, క్రాంతి చేస్తూ.

నేను కాత్త నింపాడిగా, “ఒరే - నీకు

బాగా తెలుసు: బాగున్న ప్రతిదన్నుతో నచ్చాలని లేదు” అన్నాను.

రమణి కాస్తేపు మాట్లాళ్ళేడు: “మీ మామయ్య కూతురంటే ఆ రోజు ‘జ్ఞానాశాసీ’ కట్టుకో చివ్న మూ యే గా కి అన్నాడు, కాసేపటికి.

నేను తలకాయాడించాను.

“రాధ కంటే ఏం బాగుందిరా?” అన్నాడు, నేను శకుంతల్ని గురించి వడ్డ బాధంతా వెలితనం క్రింద జమకట్టి.

“నే నిదివరకే చెప్పాను” అన్నాను.

“ఏడిశావులే” అన్నాడు రమణి, నవ్వి.

కాసేపుండి, “నీ దంతా ఒక చిన్న

‘కాంపెక్స్’ లాగా కనబడున్నది” అన్నాడు, వైవేపు చూస్తూ. నేను మాట్లాళ్ళేడు.

“నీవు అనుకుంటున్నంతగా శకుంతల్ని ప్రేమించలేదేమో నని నా అనుమానం” అన్నాడు, మళ్ళీ. నా కర్థం గాలేదు; అడిగాను.

“అంత గట్టిగా శకుంతల నీది కావాలనే గనక ఉన్నట్టేలే, నీవు ఏమైనా నరేనని, ఇదివరకే, శకుంతల్ని మీ మామయ్య ఇస్తా నన్నప్పడే, ఒప్పుకోని ఉండేవాడివి” అన్నాడు. నేను నిట్టూర్పు విడిచాను.

“నీకు శకుంతలకంటే ఎక్కువైం దేదో ఉన్నది-అదేమిటో చెబుకో” అన్నాడు, తిరిగి. నేను సాలోచనగా ఆకాశంవేపు చూశాను.

“ఇప్పుడు నీ హృదయంలో రాధ కేమి స్థానం లేదంటావా?” అన్నాడు రమణి, కాసేపుండి; నేను చెప్పలేకపోయానాను.

18

“చెప్పవేంరా?” అన్నాడు రమణి తిరిగి హెచ్చరిస్తూ.

నా కళ్ళముందు రాధ పెళ్ళినాటి మువ్వ మువ్వలు నవ్వింది; నా హృదయం తిరిగి నవ్వింది. నేను మాట్లాళ్ళేడు.

“తర్వాత సిగ్గుపడ్తువుగానే” అన్నాడు రమణి, నా బుజంమీద చెయ్యేస్తూ, నవ్వి.

నేను కిందివేపు చూస్తూ, “రాధ ఎట్లా గై నా నా భార్య; నా కిష్టంలేకపోయినా, యావజ్జీవితం మేమిద్దరం ఒకే బోటులో ప్రయాణం చెయ్యక తప్పదు” అన్నాను, రహస్యంగా. రమణి మాట్లాళ్ళేడు.

“చీకటిపడింది - లే, పోదాం” అన్నాడు కాసేపటికి; ఇద్దరం లేచాం.

రోడ్డుమీద నడుస్తుండగా, “ఒరే - నీవు వెనకటి దంతా మర్చి పో, సాధించలేని వాటినిగురించి ఏడ్చి ప్రయోజనం లేదు” అన్నాడు రమణి; నేను చిన్నగా నవ్వి ఊరుకున్నాను.

అతని బతుకులు

అనవరుడికి అయిదు టు తల్లి
అది లేకపోయి తర్వాత జీవి చట కన్
చేను సిగరెలు = లిగిస్తూ అప్పుడే ఉద
యిస్తున్న చ ద్రుడికేసి మాతాను ఆ తల్లి
దనపు సైర్య లోని నిశాచరత నన్ను
ఒక్క తుణ బిణికి చిది నా మృత్యు
య లో రా జాలిగా నవ్వ ది

* * *
కా మెలిగా జారిపోయి ది ఎ డా
కా తొ గిమాసి ది కా లే జీ లో
యూనివర్సిటీ పరీక్షలు జరుగుతున్న
సే నివ్వాలే ఇ టి కెల్లిస్తూ రా
అన్నాడు మధ్యాహ్నం బ్రాట రఫాణిరొట్టి
ఇ టి కే... అన్నాడు ర ముఖో
నన్ను నాన్నన్ను నవ్వ
ఇక్కడ చి ఇ టి కేలే అన్నాడు
న తల్లిచూ నవ్వు
వృధాగా కా పాడుచేసుకొంటు
అని రమణి మిగిలిన న జేకార్ని సౌండ్లు
అంది చాడు చేను శుభ్రమయ్యే సీగ
రెట వెలిగి చాడు

నేను ఇ న అకుళపెట్టిన వ ర్నా జే
మామగారు వచ్చారు నాతో
నాలుగు రోజులు బుడిది వస్తాల్సింది
కావగానూ అన్నాడు నాన్నతోటి
నాన్న మాట్లాళ్ళుగూ నిశ్చయ గా
మాతారు దూర గా త లావుతున్న
చిన్నచిన్న చెల్లెల క
నాలుగు రోజులు డి రావచ్చులేండి -
తెల్లై తర్వాత మిమ్మల్ని తీసుకుని పోవ
టానికి వీలే చిక్కజోయెను అన్నాడు
మామగారు నా పుష్పాభయ ఎద్దా మాసి.
నాకేమీ లోచలేను వ్రాదయ మాత్రం
రాధికా గ తున్నది నేను మాట్లా
జేదు సిగరెలు వెలిగి చి గోడకొడ విజేప్

మిత్రుడు శకు తల్లి మాడకు డా ముఖా
నికి వెయ్యి అడ టురున్న బొమ్మన క
మాలున్నాను
ఏను బారు బావగారూ? అన్నాడు
మామగారు నాన్న డి థిరిగి హెచ్చరిస్తూ
నాన్న కొదిగా నవ్వ దాని కే త మీ
రడగాలా? అట్లాగే రె డి అన్నాడు నా
మాదయ లో ఆన ద ఉరకలు వేసి ది

* * *
ఏం బాబూ? అన్నారు మామగారు
నా వేపు మాసి
నేను త కాయాడి చాను చిన్న గా
మ దిటా చేసి
తర్వాత వాల్చివరకు ఏవో తు మ్మారు
కున్నారు చేను పెల్లిగా అక్కణ్ణు చి
తెలుడారి మామయ్య గారింటికి = భాను
ఏవోయో - విచ్చారు బి అన్నాడు
మామయ్య నేను మాడగానే
చేను ఎటుధాన గా నవ్వ అరుగువీద
మా గోల్పోయినాను
అక్క డెండుతో? లో ఎలికి పది
అన్నాడు మామయ్య పాగారు చేతిలోకి
తీసుకు టూ ఉదర వరా డాగోడి వెల్లి
కున్న మోద కూర్చున్నా లోలుకుచి
మామగూ విన్నవకున్నది
ఏవరు మామయ్య? అన్నాను ఆడు
రా గా

* * *
అట్లాగే కేమీ ఒ గా బాగాలేదుతో -
ఇ టికి నె వాటిపోయి ది ఎక్కిన
మ న దిగ లేడు - నీ జబ్బు తెలికు ర
ఉ ది నలుగురు డాక్టర్లని మార్చాను
అన్నాడు దిగు గా.
నేను మాన గా వాకిలిగుంకేసి
మాలున్నాను
అదీ ని దు కె ఆ మనిషి - అయినా
పూ (శమ) తప్పేదేము ది? పూ
అతయ్య ఎంగతి నీకు తెలుసుగదా - ఒక
రోజు మూగిలే ఇంకోరోజు అడ్డ
పెట్టే అన్నాడు మామయ్య మళ్ళీ
పెల్లిగా క్షేత్రాత్తి మామయ్య వెలివ క
దూకాస్తూ మామయ్య చేతిలో పట్టలే
తున్నాడు వివాద గా
అయో మామగా రొచ్చినట్లున్నాడు?
అన్నాడు మామయ్య కాశీపు డే నేను
ఉ కొట్టి డొరుకున్నాను
నాలుగు రోజులు టావా? అన్నాడు
మళ్ళీ
ఉ టావ - మళ్ళీ మామగారి టికి వెల్లి
రావాలి అన్నాను

మామయ్య ఒక్క మాట త కాయ నిలు
లగా కికి దికి ఆడి చి చుట న్నో
టుకున్నాడు

మీ అమ్మ నాయనా కులాసాగా
తిగగుతున్నారో అన్నాడు అగిప్తు
వెలిగి చి నేను అవునన్నను త కాయ
యాసాను.

లో బు చి మా లు గు ఎక్కువై
ఒక్క మాట వినుమక పడటం పెనుకేక ప్ట్
పడిది మామయ్య లోలికి గుగత్తాడు
కా టికి అ తా ఉ శమ చి ది

పెల్లిగా చీకటి కన్నది మామయ్య
లా తర తెచ్చి వాక్కి టి మళ్ళీ నా
క్కనే కూర్చుని మాన చుట = లి
గి చాడు

ఏమోరా - ఇది దాటి తెలు జేవారి కన్న
బట్టెడు అన్నాడ మామయ్య కా టికి,
నేను మాట్లాళ్ళుదు

శకు త మామ మెన్నొచ్చి లట్లున
మొత్తుకున్నాడు పోసి అ డికి తీసు
లి ఇంకెవరికైనా చూపామటె - అడ
కొలెలెపాయెను ఎక్కడి ని చావట లో
అన్నాడు బిలుగా చువను రాలునూ
నేను వెలిగా న్నటి ఆకాశంలో
దూకాను

వస్తూ మామయ్య అని లేచి విజ
బడాను కాంక్షుండి

మరిచిద నాయనా అన్నాడు
మామయ్య ముక్త రిగా నేను ఇ టికి
తల్లికాను

శకు తల మొగుడి కట్లా ఉండినా?
అన్నాడు అమ్మ శక్తు మాడగానే
అట్లాగే ఉ ది అన్నాను చెప్పలు
విడుస్తూ

అదిగో ప్లేలలేలే అన్నది రహస్య గా
నా గు డ్డెలో ఎదుగుపడది ఖర నిలు
మోగిన నేను మాట్లాళ్ళుదు

ఇ తెలో మామగారూ నాన్న వచ్చారు
మళ్ళీ పాప మీ తెమ్మ డల్లడికి తిరగ
తెటి నో? అన్నాడు నాన్న వస్తూనే
ఇక అది అ డి అన్నది అమ్మ
లిగార గా

నాన్న మామగారు మళ్ళీల్లా కూర్చు
న్నారు రాత్రిమ చి మళ్ళీ క్షే ప్ట్
జై దిట అన్నాడు నాన్న
క్షయలోకి ది చుతు దేమా ఖర్మం

అన్నది అమ్మ సానుభూతిగా
నా కేమీ లోచలేదు ఆరుతెట కూర్చుని
సిగరెలు వెలిగి చాను దూర గా నత్తు

త్రాలు తెల్ల బగ్గన్న తూరుపు దిశను మోసి
మరుగు లున్నై (ఇ కా వు ది)

ఒక గంటలో యావగనము

కామస్తంభన

ఇది ఒక పాఠము ము ది రో పాఠ
లేది రోజున క వృద్ధు డు క క్తి
కామము ద్దుకు ఉ 2 శ్లో

మదన మరజరి పార్శ్వ

184 ప్ర పాఠరూప మద్రాసు

S T వలానో & వన్య ఉ వా గు డి
కల్కత్తా వలా (వన పెరికర సోద్యు
పాదరూప ర మ ది ఉ 5 ర డి కో
మెయింరో వాడు ఆ 5 +

స్టాలిన్, గోర్కీలు—దారు శిల్పం.

—శిల్పకారుడు పి. నజీన్ (టాన్ వార్తా సంస్థ)

శ్రీమద్భగవద్గీత

వ్యాఖ్యాత: శ్రీ కాశీనాథుని వాగేశ్వరరావుగారు

బి.డి.వి.ముద్రణము

★

సంస్కృతమునను, తెలుగునను
బీకాతాత్పర్య విశేషము వివరణ
ముఖము కల 400 పుటల గ్రంథము.
గీతాధ్యయనమునకు ను 3-0-0
నిజము క్రమము.

★

కర్తరు బ్రహ్మదు

వల రు 4-0-0 లు.

కలకత్తా ల. ౧౯౩౩

సామెనాల్సు 212

★

అభిమానము

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

మద్రాసు 1.